

MISJONSHØGSKOLEN

**HVORFOR OG HVORDAN PLANTE MENIGHET I NORGE?
ET KVALITATIVT STUDIE AV MISJONSTELOGISKE
BEGRUNNELSER OG MISJONSSTRATEGISKE MODELLER
FOR MENIGHETSPLANTING**

MASTEROPPGAVE I MISJONSTELOGI

30-MOPG

AV

JOHANNES VÅLANDSMYR

STAVANGER

DESEMBER 2014

Forord

Personlig har jeg lenge hatt en interesse for menighetsplanting. En sommerkveld i fjor satt en barndomsvenn og jeg og mimret. Han er selv teologistudent og det tok ikke mange minuttene før samtalen dreide seg om menighetsarbeid. Da jeg delte noen av mine tanker omkring menighetsplanting, minnet han meg om en samtale vi hadde hatt i en alder av 14 og 16 år. Jeg husket ikke dette selv, men jeg skulle visst ha spurt om det ikke hadde vært en ide å plante en menighet i vår egen hjemby når vi ble eldre. Jeg husker ikke responsen hans på dette merkelige spørsmålet, men 12 år senere og i en alder av 26 år, er det nettopp det jeg skal. Sommeren 2015 skal et team på åtte personer bli utsendt fra IMI Kirken og Normisjon for å starte et nytt menighetsfelleskap på sørlandet. Jeg har ikke disse 12 årene visst at det er menighetsplanter jeg skal bli. Det er først de siste to årene menighetsplanting har blitt mer enn vage drømmer og ideer. Våren 2012 ble min kone og jeg invitert av Egil Elling Ellingsen, pastor i IMI kirken, til å bli med på en menighetsplantingskonferanse i Florida, USA. Ikke visste Egil Elling at vi allerede hadde vært i dialog med noen venner om menighetsplanting i et par måneder. På en parkeringsplass i Florida delte vi tankene og drømmene våre med Egil Elling og de ble tatt imot med begeistring og glede. Etter dette begynte ballen å rulle.

På bakgrunn av dette er det med stor interesse og respekt at jeg nå har skrevet min masteroppgave om menighetsplanting. Jeg vil i den forbindelse takke spesielt de som har vært til stor hjelp og inspirasjon.

Takk til Egil Elling Ellingsen som har hatt tro på meg, utrustet meg og støttet meg alle disse årene som jeg har bodd i Stavanger. Takk for ditt gode eksempel og lederskap.

Takk til Misjonshøyskolen som har lagt til rette for meg som student på så mange forskjellige måter. Og spesielt takk til min veileder Kari Storstein Haug.

Takk til alle informantene som har satt av tid og krefter til dette prosjektet. Det hadde ikke latt seg gjennomføre uten dere.

Og til slutt, tusen takk til min kjære kone og bestevenn Anna Vålandsmyr. Takk for all støtte, motivasjon og tålmodighet. Jeg ser fram til å dele resten av livet meg deg.

Stavanger 28. november 2014

Innholdsfortegnelse

Forord.....	2
Kapittel 1: Innledning	5
1.1 Bakgrunn for valg av tema.....	5
1.2 Forskningsoversikt.....	6
1.3 Problemstilling og avgrensing.....	8
1.4 Forskningsdesign.....	9
1.5 Faglig sammenheng.....	9
1.5 Oppgavens struktur.....	10
Kapittel 2: Metode	11
2.1 Metodevalg.....	11
2.2 Utvalg.....	11
2.3 Metode for innsamling.....	13
2.4 Metode for analyse.....	14
2.5 Forskningens kvalitet.....	15
Kapittel 3: Teori og tidligere forskning	18
3.1 Hva er menighetsplanting.....	18
3.2 Bibelteologiske perspektiver.....	19
3.3 Misjonsteologiske perspektiver.....	21
3.3.1 <i>Det nye misjonsparadigmet</i>	21
3.3.2 <i>Disippelskap</i>	24
3.3.3 <i>Mobilisering</i>	27
3.3.4 <i>Inkarnasjon og kontekstualisering</i>	29
3.3.5 <i>Kontekstanalyse</i>	30
3.3.6 <i>Strategiske begrunnelser</i>	32
3.4 Misjonsstrategiske perspektiver.....	34
3.4.1 <i>Multiplisering og bevegelse</i>	34
3.4.2 <i>Modeller for multiplisering</i>	37
3.4.3 <i>Lederskapets kvalitet</i>	39
3.4.4 <i>Å leve misjonalt</i>	40

Kapittel 4: Presentasjon og analyse av materialet	42
4.1 Misjonsteologisk forankringspunkt for menighetsplanting.....	43
4.1.1 <i>Forståelse av menighet og menighetsplanting</i>	43
4.1.2 <i>Hvorfor menighetsplanting?</i>	48
4.1.3 <i>Strategisk begrunnelse for å plante nytt</i>	52
4.2 Bibelteologisk forankringspunkt for menighetsplanting.....	55
4.3 Strategiske modeller og prinsipper.....	56
4.3.1 <i>Menighetsstruktur og strategisk ledelse</i>	56
4.3.2 <i>Oppstarten</i>	60
4.3.3 <i>Modeller for planting</i>	63
4.3.4 <i>Misjonalt liv</i>	65
4.3.5 <i>Multiplisering og reproduksjon</i>	66
4.3.6 <i>Smågrupper</i>	69
4.4 Refleksjoner rundt egen kontekst.....	70
4.4.1 <i>Hvordan forholde seg til eksisterende menigheter</i>	70
4.4.2 <i>Kontekst og tro</i>	73
Kapittel 5: Tverrgående faktorer	77
5.1 Misjonalt menighetsplanting med disippelskap som en nødvendighet.....	77
5.2 Pastoren som leder.....	78
5.3 Misjonalt liv.....	79
5.4 Forståelse av konteksten.....	80
Kapittel 6: Oppsummering	81
Kapittel 7: Kilder	84
7.1 Bøker.....	84
7.2 Kilder fra internett.....	85
7.3 Ikke-publiserte kilder.....	86
Kapittel 8: Vedlegg	87
8.1 Vedlegg 1: Intervjuguide.....	87
8.2 Vedlegg 2: Tilbakemelding fra personvernombudet.....	89

Kapittel 1

INNLEDNING

1.1 Bakgrunn for valg av tema

Alle menigheter har blitt plantet en gang. Uttalelsen virker elementær, men fanger samtidig noe viktig. For i dette perspektivet er det noe grunnleggende med menighetsplanting. I vår norske kontekst er menighetsplanting likevel fremmed og uvant for de fleste. Selv om det er noe elementært ved menighetsplanting, er det et mer komplisert tema enn en først skulle tro. I forgrunnen for menighetsplanting ligger ekklesiologien, læren om kirken som et stort tema. For å si noe om menighetsplanting må man derfor også si noe om menighet. Jeg tror den kristne menighet er Guds instrument nummer én for å utbre Guds rike på jord. Jeg har derfor personlig ansett kirken som svært sentral og viktig, og som det stedet der jeg vil legge ned min energi og tjeneste. Som nevnt i forordet skal jeg selv være med å plante en menighet i 2015. Derfor er den personlige interessen en viktig faktor for valg av tema. Jeg er selv på leting etter teologisk begrunnelse og misjonsstrategiske modeller for menighetsplanting.

27. – 29. mars 2014 ble Sendt-konferansen arrangert i Oslo.¹ På konferansen ble et opprop vedtatt som 15 forskjellige kirkesamfunn og organisasjoner står bak. Jeg vil her gjengi det de 15 kirkesamfunnene og organisasjonene sluttet seg til som en konklusjon i oppropet:

- Vi vil formidle evangeliet om frelse for alle mennesker og plante nye fellesskap på steder med få eller ingen aktive kristne i dag. Vi vil arbeide for å plante 400 nye fellesskap og menigheter i Norge fra 2015 til 2025.
- Vi vil utruste pionerer og menighetsplantere, og utfordre folk til å flytte til nye steder for å starte nye arbeid. I perioden 2015 – 2025 vil vi stå sammen om å trene 4000 pionerer og menighetsplantere på tvers av kirkesamfunn, organisasjoner og nettverk.
- Vi vil arbeide for fornyet tillit til Bibelen som Guds Ord. Lydighet til Guds Ord er utgangspunktet for å være disipler av Jesus, og for at kirken skal være lys og salt i samfunnet.²

¹ Sendt var en nasjonal konferanse for menighetsplanting som ble avholdt i Oslo 27.- 29. mars 2014. 15 forskjellige kirkesamfunn og organisasjoner deltok.

² Dawn Norge, "Nye mennesker - nye fellesskap"; tilgjengelig på <http://dawnnorge.no/?p=4200>; besøkt 24. november 2014.

På bakgrunn av dette oppropet kan det virke som at det er stor og bred enighet rundt menighetsplanting. Samtidig vet vi at kirkene i Norge ikke er like unisone rundt dette temaet. Pinsebevegelsen hadde i mange år en uttalt strategi om å ikke ha mer enn en menighet per by. Det var sett på som ubibelsk å ha flere.³ Etter å ha vært i samtale med flere menighetsplantere de siste årene har jeg inntrykk av at kirkelandskapet er langt ifra unisont rundt tematikken. Mitt inntrykk er at en del menighetsplantere opplever eksisterende menigheter som svært spørrende til deres initiativ.

I kirkens sentrum ligger evangeliet, og noe av evangeliets egenart er dens universelle karakter. Misjon og evangelisering er en av kirkens uttrykk for evangeliets universelle egenart. Derfor ligger misjon i sentrum for kirkens identitet og oppdrag. På bakgrunn av dette blir det naturlig å iblant gjøre opp status. Hvordan går det med kirkens misjonsoppdrag? Hva er situasjonen for kirken i Norge i dag? Til det spørsmålet kan man gi mange svar. Jo, situasjonen er helt fantastisk, cirka 75% av befolkningen er medlemmer av Den Norske Kirke (DNK), og det sier jo en del.⁴ Eller, gudstjenestedeltagelsen er lav, ja lavere enn noen gang. Uansett hvordan man vurderer situasjonen for kirken i Norge, er det et faktum at det de siste 20 årene har blitt plantet omtrent 400 nye menigheter i Norge.⁵ En viktig faktor for at disse menighetene har blitt plantet er forståelsen av den norske konteksten, og hvordan det ser ut når kirken er tro mot sitt misjonsoppdrag. Til dette må flere spørsmål stilles: Hva er begrunnelsen for å plante nye menigheter? Er det teologisk holdbart å plante i en norsk kontekst? Er det en strategisk skivebom eller en genistrek? Med et bedehus eller kirke på “hvert gatehjørne” er vel flere menigheter det siste vi trenger! Jeg vil på bakgrunn av dette fokusere på følgende problemstilling: *Hvorfor og hvordan plante menighet i Norge?*

1.2 Forskningsoversikt

Det har internasjonalt blitt skrevet en del akademisk litteratur om menighetsplanting, men svært lite i Norge. Så langt jeg kjenner til er det ikke blitt gjort noen empiriske undersøkelser om menighetsplantere sin teologiske begrunnelse og strategiske tekning i

³ Egil Svartdal nevnte dette i en tale han hadde på Sendt konferansen 27. mars 2014, Oslo. Parafraeringen er basert på egne notater fra møtet.

⁴ Statistisk sentralbyrå, “Den Norske Kirke, 2013”, tilgjengelig på http://www.ssb.no/kirke_kostr; 25. november 2014.

⁵ Dawn Norge, “Dawn undersøkelse 2010”; tilgjengelig på <http://dawnnorge.no/?p=1707>; besøkt 24. november 2014.

Norge. Ommund Rolfsen og Sten Sørensen gav i 1996 ut boken *Menighetsplantning på norsk*, der han tar for seg fem konkrete plantinger. De fem menighetene ble plantet på 90-tallet og behandlet i hvert sitt kapittel. I hvert av disse kapitlene blir det forklart kort hvordan menighetene har blitt plantet og hvordan det har gått. Rolfsen og Sørensen reflekterer også en del prinsipielt rundt menighetsplantning, aktuelle metoder, teorier og erfaringer.⁶

DAWN (Discipling a whole nation) har gjort en rekke videointervjuer med menighetsplantere, der de har spurt om de tre viktigste læringene de har gjort. Men dette er ikke gjort på et akademisk nivå.⁷ DAWN har også gitt ut en rekke undersøkelser de siste årene, blant annet rapporten "*Folket i kirken - kirken i folket*".⁸

Leif S. Jakobsen, pastor og forretningsmann, gav i 2004 ut boken *Ledelse & Menighetsplantning*. Boken er skrevet på bakgrunn av hans doktorgradsstudier ved Regent University i Virginia, USA. Boken har et spesielt fokus på ledelsen ved menighetsplantning. Jakobsen har tatt utgangspunkt i et suksesskriterium og har på bakgrunn av det undersøkt lederskapet i et titals menighetsplantinger. Jakobsen har brukt MTBI, en personlighetstypeindikator, for å identifisere tverrgående faktorer ved ledelsen når plantinger har lyktes.⁹

Det er først og fremst innenfor temaet menighetsutvikling og kirkevekst at menighetsplantning har blitt nevnt i Norge. Ove Conrad Hansen har vært en viktig bidragsyter innenfor menighetsutvikling og misjonarisk menighet, men han har ikke behandlet temaet menighetsplantning inngående. Ove C. Hansen har skrevet flere artikler om misjonarisk menighet, et av hans viktigste bidrag i denne sammenhengen er boken "*Et godt tre bærer god frukt. Visjoner og strategier for utvikling og vekst i lokale menigheter*".¹⁰

⁶ Sten Sørensen og Ommund Rolfsen, *Menighetsplantning på norsk: Søkelys på menighetsplantning i Norge; metoder og erfaringer* (Drammen: Rex Forlag, 1997).

⁷ Dawn Norge, "Lærdommer fra mange menighetsplantere i Norge og Europa"; tilgjengelig på http://dawnnorge.no/?page_id=2585; besøkt 2. oktober 2014.

⁸ Dawn Norge, "Folket i kirken - kirken i folket"; tilgjengelig på <http://dawnnorge.no/?p=8>; besøkt 2. oktober 2014.

⁹ Leif S. Jakobsen, *Ledelse & Menighetsplantning* (Skien: Hermon forlag, 2004), 42-44.

¹⁰ Ove Conrad Hanssen, *Et godt tre bærer god frukt. Visjoner og strategier for Utvikling og Vekst i Lokale Menigheter* (Oslo: Luther Forlag, 2007).

Menighetsfakultetet i Oslo har også bidratt til temaet med prosjektet “*Menighetsutvikling i folkekirken*”. Gjennom prosjektet har det blant annet blitt gitt ut to bøker, “*Sammen i forandring. Refleksjoner om menighetsutvikling i folkekirken*” og “*Menighetsutvikling i folkekirken. Erfaringer og muligheter*”, som har bidratt til utvikling og diskusjon rundt temaet menighetsutvikling.¹¹

Av engelsk litteratur er det skrevet flere kjente bøker. Flere av disse er svært praktiske men har også en teologisk del, men det er blitt gjort, så langt jeg kjenner til, få empiriske studier. David Garrison har i *Church Planting Movements* undersøkt det han kaller bevegelser av menighetsplanting (Church Planting Movements) på fem ulike kontinenter. Han presenterer på bakgrunn av dette 10 fellesnevnerne for disse bevegelsene.

George Lings og Stuart Murray, har i boken “*Church Planting: Past, Present and Future*”, samlet en del erfaringer fra 60- og 90- tallet på bakgrunn av en rekke rapporter. Disse erfaringene kan bli relevant å bruke i analysen av kildematerialet.

Selv om det er skrevet mye om menighetsplanting internasjonalt, og skrevet en del om menighetsutvikling i Norge, opplever jeg at tematikken jeg tar opp i denne oppgaven som uutforsket område, og derfor forskningsmessig relevant.

1.3 Problemstilling og avgrensing

Jeg ønsker i denne oppgaven å rette søkelyset mot menighetsplanting i Norge. Jeg skal se nærmere på misjonsteologiske begrunnelser og misjonsstrategiske modeller for menighetsplanting. For å forankre dette empirisk har jeg undersøkt tre konkrete menigheter som har blitt plantet de siste ti årene. Jeg har foretatt flere dybdeintervjuer der jeg har hovedsakelig stilt spørsmål etter følgende to temaer: Teologisk begrunnelse og strategiske modeller og prinsipper. Tenkning og refleksjon rundt egen kontekst vil ligge som et bakteppe for begge disse temaene og bli behandlet i en egen del. Dette vil jeg gjøre fordi jeg vil holde oppgaven åpen for at informantene sin forståelse av sin egen kontekst har påvirkning for både den teologiske og strategiske tenkningen. Selv om denne oppgavens siktemål er å undersøke strategi og teologi for menighetsplanting så befinner ikke denne teologien og strategien seg i et vakuum, men den eksisterer innenfor en kontekstuell ramme.

¹¹ Menighetsfakultetet, “Menighetsutvikling i folkekirken”; tilgjengelig på <http://www.mf.no/boker-rapporter>; besøkt 18. november 2014.

Oppgavens primære siktemål er å dokumentere teologisk og strategisk tenking blant menighetsplantere. Jeg skal ikke vurdere deres tenkning, hva god og dårlig teologi og strategi er for menighetsplanting, men dokumentere reell teologi og strategi for menighetsplanting, brukt av menighetsplantere i dag. Jeg skal ikke dokumentere den reelle utførelsen, men tenkningen som ligger i forgrunnen. Jeg ønsker på bakgrunn av dette å besvare følgende problemstilling: *“Hvorfor og hvordan plante menighet i Norge?”* For å besvare dette spørsmålet ønsker jeg å gjøre et kvalitativt studie av misjonsteologiske begrunnelser og misjonsstrategiske modeller for menighetsplanting. Den geografiske avgrensingen er viktig, fordi jeg vil holde oppgaven åpen for at lokasjon og begrunnelse for menighetsplanting ikke er to uavhengige faktorer.

Jeg vil nå forklare kort noen av de mest sentrale begrepene. Begrepet menighetsplanting forstår jeg som: prosessen der et nytt kristent fellesskap blir startet i et konkret geografisk område av en eller flere personer.

Med misjonsteologisk begrunnelse inkluderer jeg både bibelteologisk og systematisk teologisk begrunnelse. Med misjonsstrategiske modeller inkluderer jeg både konkrete modeller og prinsipper som er styrende for den konkrete utførelsen.

1.4 Forskningsdesign

Oppgavens problemstilling er som nevnt *hvorfor og hvordan plante menighet i Norge i dag?* Som nevnt tidligere ønsker jeg å få tak i den dagsaktuelle strategiske og teologiske tenkningen bak menighetsplanting i Norge. For å løse dette har jeg valgt å gjøre et empirisk kvalitativt studie av tre konkrete menigheter som har blitt plantet i løpet av de siste ti årene. Får å få tak i tenkningen som har vært styrende for menighetens ledelse, ønsker jeg å gjøre et semi-strukturert dybdeintervju med lederen eller lederne for menigheten. I dette intervjuet vil jeg spørre informantene om å gjengi og beskrive sin egen teologiske og strategiske tenkning i forhold til menighetsplanting. Jeg vil deretter transkribere intervjuene og analysere disse ved hjelp av nyere teori og forskning på området. Til slutt ønsker jeg å peke på noen tverrgående faktorer.

1.5 Faglig sammenheng

Misjonsteologi (MT) er hoveddisiplinen for denne oppgaven. Med misjonsteologi mener jeg forskningsdisiplinen som har som siktemål å redegjøre og reflektere kritisk rundt kirkens misjon og oppdrag i denne verden. Internasjonalt har menighetsplanting

blitt plassert under temaet kirkevekst, og blitt omtalt som en vekststrategi.¹² Men de siste årenes fokus på misjonar menighet har gitt et litt annerledes teologisk rammeverk for menighetsplanting. Begrunnelsen er ikke primært vekst, men at det er kirkens oppdrag og natur. Å plante nye fellesskap, se nye komme til tro og utvide kirkens grenser ligger i selve kjernen av kirkens identitet og kall. Menighetsplanting og misjonar menighet er derfor krysningspunktet mellom ekklesiologi og misjonsteologi. For å illustrere dette ytterligere så er denne oppgaven skrevet innenfor disiplinen misjonsvitenskap, men den kunne også vært skrevet innenfor disiplinen praktisk teologi. Temaet kirkevekst blir som regel plassert under disiplinen praktisk teologi, og misjonar menighet blir plassert både under misjonsvitenskap og praktisk teologi. Samtalen rundt misjonar menighet, som blant annet snakker om menighet og misjon som to sider av samme sak, har ført disiplinene praktisk teologi og misjonsvitenskap nærmere hverandre. Jeg har valgt å plassere denne oppgaven under misjonsvitenskap fordi den har en sterk deskriptiv karakter, og fordi den søker å beskrive teologi og tenkning. Hvis oppgaven hadde som hensikt å beskrive eller vurdere den faktiske utførelsen ved menighetsplanting hadde det vært mer naturlig å plassere den under disiplinen praktisk teologi.

1.6 Oppgavens struktur

Oppgaven i seg selv er delt inn i seks deler. Først kommer innledningen som regnes som oppgavens første del. Deretter kommer del to med en metodedel der jeg gjør rede for forskningsstrategi, utvalg og metode for analyse og innsamling av data. Påfølgende kommer del tre med en teoridel der det blir gjort rede for aktuelle teorier og tidligere forskning. Påfølgende kommer del fire med en analysedel der materialet presenteres og analyseres i lys av teoridelen. I del fem drøftes eventuelle tverrgående faktorer. Avslutningsvis i del seks vil jeg presentere oppgavens konklusjon. Hvis ikke annet framgår i teksten eller ved konkrete henvisninger, er intervjumaterialet kildegrunnet.

¹² Hanssen, Ove Conrad, *Et godt tre bærer god frukt: Visjoner og strategier for Utvikling og Vekst i Lokale Menigheter* (Oslo: Luther Forlag, 2007), 17.

Kapittel 2

METODE

2.1 Metodevalg

For å svare på problemstillingen, *hvorfor og hvordan plante menighet i Norge i dag*, hvor jeg vil ha tak i planterens egen teologiske og strategiske tenkning, har jeg valgt en kvalitativ tilnærming. Valget av metode har også sammenheng med oppgavens størrelse, ønsket om nærhet til informantene og dybde i refleksjonene. Det kvalitative forskningsintervjuet vil legge til rette for at informantens personlige refleksjoner, tenkning og erfaringer kommer fram.¹³ Hensikten med det kvalitative intervjuet er å få fram informantens subjektive tenkning, og deretter analysere den tekningen i lys av tidligere forskning og teori på området.¹⁴

Det vil være et mål å beskrive tekningen, og analysere denne tekningen i lys av teori. Dette er en metode som ikke direkte avdekker den faktiske utførelsen, men det er heller ikke oppgavens primære siktemål. Oppgavens siktemål er å beskrive eksisterende teologi og strategi for menighetsplanting. Jeg kommer derfor ikke til å gjøre noen normativ vurdering, dette for å ivareta oppgavens mål og egenart.

Jeg er klar over at det empiriske materialet ikke er stort nok til å gi noen generelle konklusjoner, men det er heller ikke oppgavens intensjon. Oppgavens intensjon er å gå i dybden på tre konkrete tilfeller, og dokumentere teologien og strategien i disse tre tilfellene.

2.2 Utvalg

Jeg har i utgangspunktet basert mitt valg av informanter på mitt eget kjennskap til menighetsplantemiljøet. Men uavhengig av det, er det “tenkerne” og lederne bak initiativene som jeg har ønsket å intervju. Jeg har valgt å ikke intervju frivillige eller andre ansatte. Dette kunne vært interessant for å se nærmere på hvor enhetlig og samkjørte lederskapet og menigheten er. Men på grunn av oppgavens begrensning og egenart, har dette ikke vært aktuelt.

¹³ Steinar Kvale, *Det kvalitative forskningsintervju* (Oslo: ad notam Gyldendal, 1997), 21.

¹⁴ Kvale, *Det kvalitative forskningsintervju*, 39.

Jeg har valgt å undersøke tre menigheter for å få et bredt inntrykk av tekningen bak menighetsplanting, teologisk og strategisk. Blant annet har jeg valgt, som vist under, menigheter fra tre forskjellige kirkesamfunn. Jeg skulle gjerne hatt et vanlig eksempel fra DNK (Den Norske Kirke), men på grunn av oppgavens omfang ble det kun tre menigheter.¹⁵ Utover dette var det to viktige kriterier for valget av menighetene:

For det første måtte menigheten være plantet i løpet av de siste ti årene. Jeg ønsket i dette prosjektet å få fram ferske dagsaktuelle eksempler. Det har skjedd mye i Norges kultur- og kirkeliv, og det kan derfor godt tenkes at menigheter som ble plantet for 20 år siden ble plantet av andre grunner enn i dag. For å luke ut denne muligheten har jeg begrenset utvalget til plantinger fra de siste ti årene.

For det andre måtte menighetene ha en katolsk (allmenn) teologisk lære og være aktive i dag. Hvis en potensiell menighet viste seg å stå for en kontroversiell teologi, eller være nedlagt, kunne det i seg selv være interessant å ha de med i utvalget av akkurat den grunn. Men for å få et sammenlignbart utvalg, har jeg ønsket å ekskludere slike tilfeller fra utvalget. Denne type forskjeller hadde skapt for store, og uønskede skjevheter i utvalget, og gitt et negativt utsalg på oppgavens generaliserbarhet. På bakgrunn av dette ble følgende menigheter valgt:

- Vågsbygd misjonsmenighet, tilknyttet Misjonsforbundet.
- IMI Tananger, tilknyttet IMI kirken og Normisjon.
- SALT Bergenskirken, tilknyttet pinsebevegelsen.

Det var flere andre menigheter som tilfredsstilte kravene og som ble vurdert i utvelgelsen. Til slutt var det av praktiske grunner at akkurat disse tre menighetene ble valgt.

Etter at jeg hadde valgt ut menighetene jeg ville undersøke, tok jeg kontakt med lederen via e-post og telefon. Jeg forklarte prosjektet, hva det ville innebære å delta, og fikk deretter positivt svar fra alle informantene som ble kontaktet.

Informantene er som nevnt lederne i menigheten, med ett unntak. I to av tre tilfeller er lederen også den primere tenkeren bak plantingen. De konkrete informantene er: Pastoren i Vågsbygd misjonsmenighet og pastor i SALT Bergen. Begge disse informantene var og er visjonsbærere og ledere for menigheten. Begge var med fra

¹⁵ IMI Tananger er en del av Normisjon, som igjen er en del av DNK. Samtidig blir ikke Normisjon sine menighetsplanting plantet under rammebetingelser som det gjøres i DNK. I Normisjon er det for eksempel ikke samme kravet om at det må være en ordinert prest inne i bildet.

begynnelsen og står for mye av tenkning bak plantingene deres. Pastor i IMI Tananger var initiativtager, visjonsbærer og er leder for plantingene. IMI Tananger ble plantet ut i fra IMI kirken på Tjensvoll og står sterkere under et lederskap enn de andre to menighetene. Derfor har jeg også valgt å ta med pastor i IMI kirken på Tjensvoll. Han har ikke hatt noe konkret med plantingene å gjøre, men står likevel for mye av tenkningen rundt menighetsplanting i IMI kirken.

2.3 Metode for innsamling

For å få innsikt i den misjonsteologiske begrunnelsen og strategiske modeller for menighetsplanting i en norsk kontekst, vil jeg gjøre et kvalitativt studie av tre konkrete menigheter som har blitt plantet i løpet av de siste 10 årene. Jeg vil i utgangspunktet kun basere meg på én til to semi-strukturerte dybdeintervjuer med lederne i menigheten. Jeg har valgt å bruke semi-strukturerte dybdeintervjuer for det er en metode som legger til rette for at informantens refleksjoner og tanker kan komme til overflaten på en naturlig måte. Slik vil jeg kunne dokumentere tenkningen bak menighetsplanting på en konstruktiv måte.¹⁶ Jeg har på bakgrunn av dette valgt å ikke gjøre observerende studier. Hvis prosjektet hadde hatt en større dimensjon ville observasjon vært interessant for å dokumentere praksisen.

Målet med intervjuene er å identifisere tenkningen, strategisk og teologisk, bak menighetsplanting i Norge. Det overordnede spørsmålet i intervjuene vil være: hvorfor og hvordan har informantene plantet en menighet? Dette overordnede spørsmålet har jeg igjen delt opp i flere ulike spørsmål, i hovedsak to kategorier: teologi og strategi.

Jeg ønsker som nevnt å få tak i tenkningen bak menighetsplantingen. Men siden det vil variere i hvilken grad informantene er bevisst sine egne teologiske refleksjoner og strategiske modeller, vil jeg i intervjuene være forberedt på å identifisere tenkningen ved å spørre om selve utførelsen. Spørsmålene jeg deretter stiller ønsker jeg skal avdekke informantens tenkning og refleksjoner rundt egen praksis.

Jeg har utformet en intervjuguide der jeg som nevnt har to hovedtemaer, teologi og strategi for menighetsplanting. Jeg har videre formulert noen mer spesifikke spørsmål under disse to kategoriene. Måten informantene vil svare på vil variere. Jeg har derfor laget en rekke detaljerte spørsmål under hvert tema for å sikre at jeg får tak i all relevant data. På denne måten kan jeg være fleksibel og ikke bli for bundet til

¹⁶ Kvale, *Det kvalitative forskningsintervju*, 21.

intervjuguiden, men la samtalen flyte mer naturlig.¹⁷ Intervjuguiden er vedlagt oppgaven. Informantene ble også informert om at de kunne trekke seg når som helst fra prosjektet, fram til transkriberingen.

Selve intervjuet ble tatt opp via en lydopptaker, og deretter transkribert. Alle intervjuene, bortsett fra ett ble gjennomført ved fysisk tilstedeværelse. Ett av intervjuene ble, på grunn av avstand, foretatt over Skype. Intervjuene hadde en varighet fra én til halvannen time.

2.4 Metode for analyse

Intervjuene ble holdt over en periode på tre uker. Hvert enkelt intervju ble transkribert dagen etter det ble avholdt. Transkriberingen tok fem til seks timer pr. intervju. Transkribering var en tolkningsprosess der den muntlige talen skulle omdannes til tekst.¹⁸ Muntlig og skriftlig språk er svært forskjellig og følger hver sine regler. Det var blant annet vanskelig å feste kroppspråk og mimikk til papiret, som er en stor del av vår formidling i muntlig tale. Derfor er ikke det transkriberte intervjuet en kopi av det muntlige.¹⁹

Selve analysedelen begynte allerede ved transkriberingen, for allerede da begynte jeg å sortere materialet. Under selve transkriberingen benyttet jeg intervjuguiden som et verktøy for transkriberingen. Intervjuguiden var delt inn i ulike temaer med et overordna spørsmål og flere mer spesifikke spørsmål. Informantens svar ble da fylt inn der det hørte hjemme. Siden jeg brukte et semi-strukturert intervju måtte jeg hoppe litt fram og tilbake i dokumentet ved transkriberingen. Men hvis informanten skiftet fra det ene til det andre temaet, rev jeg ikke informantens svar i fra hverandre, men skrev det ned i sin helhet. Ved denne metoden var intervjuene i grove trekk sortert etter transkriberingen.

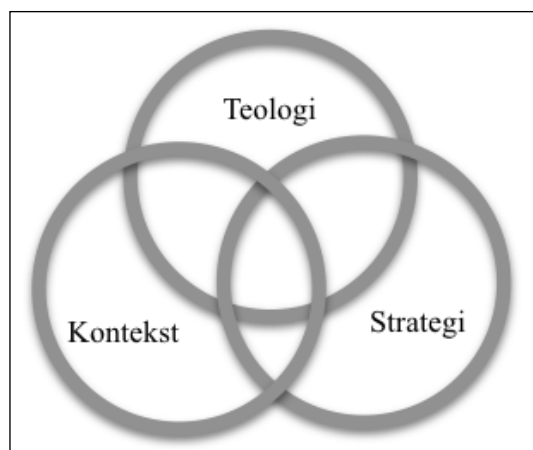
I den videre analysen av intervjuene så jeg, som jeg også hadde forventet, at temaene gled inn i hverandre og til tider overlappet hverandre. Problemstillingen til oppgaven inneholder tre viktige faktorer: “*Hvorfor*” (den misjonsteologiske begrunnelsen), “*hvordan*” (misjonsstrategiske modeller og prinsipper) og “*i Norge*” (konteksten). I analysen av intervjuene så jeg hvordan disse tre faktorene til tider gled inn i hverandre og hadde en gjensidig avhengighet. Selv om denne oppgavens

¹⁷ Ibid., 77.

¹⁸ Ibid., 101.

¹⁹ Ibid., 102.

primære siktemål er å undersøke strategi og teologi for menighetsplanting så befinner ikke denne teologien og strategien seg i et vakuum, men eksisterer innenfor en kontekstuell ramme. For å håndtere dette har jeg valgt å skrive et eget delkapittel om hvordan informanten forholder seg til det kontekstuelle aspektet (punkt 4.4). Det hele kan illustreres med følgende figur.

2.5 Forskningens kvalitet

Når det gjelder forskningens validitet, kan dette deles opp i ekstern og intern validitet. Med intern validitet menes det i hvilken grad det er samsvar mellom forskerens observasjoner og de forsknings-teoretiske ideene som det resulterer i.²⁰ I mitt forskningsprosjekt vil det omhandle i hvilken grad jeg klarer å gjengi et nyansert og korrekt bilde av informantene sine strategiske og teologiske tenkning. Jeg har i to av tilfellene kun intervjuet en person i menigheten. Til gjengjeld intervjuet jeg lederen og primært “tenkeren” bak det som har blitt gjort. Som nevnt tidligere er allerede transkriberingen en tolkning av intervjuet. I analysedelen håper jeg, ved å tydeliggjøre premissene for tolkningen og ved å føre en logisk tolkning, at analysen skal oppleves troverdig.

Med ekstern validitet menes det i hvilken grad man kan generalisere på bakgrunn av funnene.²¹ Dette studiet har en sterk utforskende karakter og legger til grunn en *analytisk generalisering*. Det betyr at forskningens generaliserbarhet i stor grad er avhengig av leserens egne vurderinger. Ved å gjøre tydeliggjøre premissene og spesifisere bevisene, ønsker jeg å legge til rette for at leseren selv kan bedømme

²⁰ Alan Bryman, *Social Research Methods*. 4th.ed. (Oxford: Oxford University Press, 2012), 390.

²¹ Ibid., 390.

generaliseringens holdbarhet.²² Dette vil i praksis handle mye om leserens kjennskap til menighetsplanting generelt, de konkrete menighetene og i hvilken grad leseren opplever disse menighetene som faglig toneangivende, med andre ord; i hvilken grad leseren tror disse menighetenes strategiske og teologiske tenkning vil påvirke andre nåværende og framtidige menighetsplantinger. Det er derfor leserens oppgave å bedømme generaliseringsmålet; funnene sier kun noe om *det som er*, det som *kan være* eller *det som kunne være*.²³

I forhold til forskningsetiske retningslinjer har jeg valgt å ikke aidentifisere menighetene eller prestene/pastorene eller anonymisere datamaterialet. Dette valget har jeg tatt fordi menighetene er offentlige institusjoner og prestene/pastorene er offentlige personer. Informantene er valgt i kraft av sin offentlige posisjon og tjeneste, og de svarer på spørsmålene i intervjuet som pastor, menighetsleder eller prest. Jeg vil likevel ikke bruke navnene til informantene i oppgaven, men de vil la seg identifisere siden menighetene ikke er aidentifiserte. Informantene vil bli spurt om personlige meninger og holdninger. Dataene blir derfor behandlet i samsvar med retningslinjene til Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjeneste (NSD).²⁴

I kvalitativ forskning er intervjueren selv et forskningsinstrument.²⁵ Det er ønskelig ha nærhet til informanten for å få innblikk i informantens subjektive forståelsesverden.²⁶ Samtidig er det et ideal at forskeren ivaretar sin objektivitet, nøytralitet og distanse. Intervjusituasjonen er ikke en nøytral situasjon. Interaksjonen og kunnskapen som produseres påvirker den intervjuede og intervjueren, og motsatt. Dette gjør forskningens nøytralitet og objektivitet ekstra sårbar. For å imøtekomme denne sårbarheten har jeg forsøkt å: 1. være faglig oppdatert på tema, 2. lage intervjuguide etter faglige retningslinjer og 3. gjennomføre intervjuet etter etiske og faglige retningslinjer.²⁷ Som nevnt tidligere i oppgaven har jeg selv et engasjement i forhold til menighetsplanting. Det kan tenkes at dette farger min egen objektivitet. Jeg har selv en

²² Kvale, *Det kvalitative forskningsintervju*, 162.

²³ Ibid., 163.

²⁴ Siden prosjektet inneholder behandling av personopplysninger er det meldt til Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (07.08.2014). NSD bekreftet i brev, 18.08.2014 at behandlingen tilfredsstillt kravene i person-opplysningsloven, og finner at behandlingen av personopplysninger vil være regulert av § 7-27 i personopplysningsforskriften.

²⁵ Kvale, *Det kvalitative forskningsintervju*, 91.

²⁶ Pål Repstad, *Mellom nærhet og distanse*, (Oslo: Universitetsforlaget, 2007), 19 og 20.

²⁷ Kvale, *Det kvalitative forskningsintervju*, 65.

forutinntatt holding overfor menighetsplanting. Det viktigste er at jeg er klar over dette, spesielt i den analytiske delen av oppgaven. Et viktig momentet å nevne i denne sammenheng er at dette ikke er en oppgave der jeg skal vurdere eller komme med forslag til forbedringer. Hvis det hadde vært tilfellet ville min evne til objektivitet spilt en viktigere rolle.

Det må også nevnes i denne sammenheng at jeg i flere år har jobbet som ungdomsleder i IMI kirken, og som nevnt er IMI Tananger en av menighetene jeg har undersøkt. Jeg har fram til i dag ikke hatt noe engasjement i IMI Tananger, men kjenner til lederskapet og noen av medlemmene. Hadde oppgaven vært av en vurderende art kunne jeg nok ikke valgt IMI Tananger som en av menighetene. Men i dette studiet skal jeg beskrive teologien og strategien, og ikke ta noe stilling til dens kvalitet.

Alle informantene kjenner jeg fra før av. Informantene fra IMI kirken kjenner jeg naturlig nok best, men de to andre informantene kjenner jeg også fra ulike menighetsplantefora. På den ene siden er det positivt at jeg kjenner informantene. Kommunikasjonen mellom meg, som intervjuer, og informanten, som intervjuobjektet, kan gå lettere siden vi kjenner hverandre fra før av og dermed er vant til å kommunisere med hverandre. På den andre siden kan det være en ulempe. Kjennskapet kan potensielt hindre informanten å si ting “som det er” eller pynte på sannheten. For å håndtere dette var det viktig for meg å presisere overfor informantene at dette prosjektet ikke var normativt av karakter, men deskriptivt og utforskende. Jeg presiserte at jeg ikke var ute etter “de riktige” svarene og at jeg ikke skulle vurdere arbeidet deres, men kun beskrive og analysere.

Kapittel 3

TEORI OG TIDLIGERE FORSKNING

Oppgavens problemstilling inneholder spørsmålet “hvorfør og hvordan menighetsplanting?”. Jeg vil nå forsøke å adressere *hvorfor-spørsmålet* ved å se hvordan aktuell teori og teologisk forskning begrunner menighetsplanting.

3.1 Hva er menighetsplanting?

Som nevnt tidligere forstår jeg menighetsplanting som den prosessen der et nytt kristent fellesskap blir startet i et konkret geografisk område av en eller flere personer. Jeg vil nå begynne dette kapittelet med å presentere to definisjoner av menighetsplanting som en finner i nyere litteratur. Deretter vil jeg analysere definisjonene og presentere noen fellesnevnerne.

Church planting is the process by which a seed of the life and message of Jesus embodied by a community of Christians is immersed for mission reasons in a particular cultural or geographic context.

The intended consequence is that it roots there, coming to life as a new indigenous body of Christian disciples well suited to continue in mission.²⁸

Jeg vil nå komplimentere denne definisjonen med følgende definisjon:

Church planting is that ministry which through evangelism and discipleship establishes reproducing kingdom communities of believers in Jesus Christ who are committed to fulfilling biblical purposes under local spiritual leaders.²⁹

Det må først bemerkes at begge definisjonene er svært normative og har først å og fremst en verdi innenfor kirkens egne rammer. Definisjonene bruker begrepet “*plante*”. Begrepet refererer til 1. Korinterne 3:6: “Jeg plantet, Apollos vannet; men Gud gav vekst.” Planting er her et begrep brukt av Paulus for å beskrive hans arbeid med å etablere en ny menighet i et nytt geografisk område der få eller ingen hadde hørt

²⁸ Graham Cray, *Mission-shaped church: church planting and Fresh Expressions of Church in a Changing Context* (London: church House publishing, 2004), 32.

²⁹ Craig Ott and Gene Wilson, *Global church planting: Biblical Principles and Best Practices for Multiplication* (USA: Baker Academic, 2011), 8.

evangeliet. Begrepet peker på den organiske og åndelige siden ved menighetsplanting. Som Craig Ott og Gene Wilson sier: “...*church planting is essentially a spiritual undertaking, done primarily by spiritual means. Jesus is the real church planter, as he promised, “I will build my church” (Matt. 16:18).*”³⁰

“Communities”, eller fellesskap har også en sentral plassering i definisjonene. Dette henger sammen med kirkeforståelsen som ligger til grunn for definisjonene. Det ligger til grunn en forståelse av menigheten som *fellesskapet av de troende*.³¹ Vektleggingen sier noe om at menighetsplanting ikke handler om å bygge et kirkebygg, eller starte en ukentlig gudstjeneste, men at det som plantes og bygges er et trosfellesskap.

Begge definisjonene vektlegger en fellesskapslegemliggjøring av det kristne budskapet i en lokal kontekst. Dette bygger på en tankegang av at alle kristne er kalt til å ta del i kirkens misjon og legemliggjøre kirkens budskap i sin egen lokale kontekst. Begrepet disippelskap står sentralt i denne sammenheng. Disippelens oppgave er å bli som sin mester, i ord og handling.³²

Det er også et element av multiplisering, eller reproduksjon i begge definisjonene. Med reproduksjon menes den prosessen der noen av menighetens medlemmer utrustes og sendes til et nytt geografisk sted for å gjenta plantingsprosessen. Dette skal da lede til en eksponentiell vekst av menigheter.³³

Dette kan oppsummeres på følgende måte: menighetsplanting er en prosess der evangeliet om Jesus Kristus blir proklamert og legemliggjort slik at et trosfellesskap dannes i en geografisk kontekst på en slik måte at nye vinnes, utrustes og sendes for å gjenta prosessen.

3.2 Bibelteologiske perspektiver

I et bibelteologisk perspektiv blir menighetsplanting begrunnet med flere ulike bibelttekster. En av de tekstene som går igjen er likevel misjonsbefalingen i Matteus 28: 18-20. Det primære fokuset i misjonsbefalingen, og i Paulus sitt virke, var å forkynne

³⁰ Ibid., 8.

³¹ Ibid., 5.

³² Alan Hirsch, *The Forgotten ways* (USA: Brazos Press, 2006), 102.

³³ Dave Ferguson & Jon Ferguson, *Exponential: How you and your friends can start a missional church movement* (USA: Zondervan, 2010), 13 og 14.

evangeliet og gjøre disipler. Det kan diskuteres om det egentlig er fra misjonsbefalingen at menighetsplanting får sitt mandat, i følge Craig Ott og Gene Wilson. Men selv om menighetsplanting ikke blir nevnt i denne sammenheng, ligger det implisitt at når evangeliet forkynnes, mennesker blir døpt og opplært så blir nye trosfellesskap plantet.³⁴ Dette bekreftes av konkretiseringen av misjonsbefalingen i apostlenes gjerninger. I apostlenes gjerninger 2:47 står det beskrevet hvordan nye kom til tro og lagt til menigheten. Senere i apostlenes gjerninger og i de nytestamentlige brevene forkynner Paulus evangeliet, og som en naturlig konsekvens blir nye menigheter plantet, i følge Craig Ott og Gene Wilson. På bakgrunn av dette mener Craig Ott og Gene Wilson; at å bli en kristen og å bli en del av et kristent fellesskap er to sider av samme sak. I Paulus brev til romerne, 15: 18-25, forklarer Paulus at han nå har forkynt evangeliet fra Jerusalem og helt til Illyria. Det synlige resultatet av dette arbeidet er at flere menigheter har blitt plantet med et selvstendig lokalt lederskap.³⁵

I de nytestamentlige tekstene er kirkens misjon opptatt av både menneskegrupper og geografi. På den ene siden reiste Paulus til konkrete byer eller områder og forkynnte evangeliet der. På den andre siden er Jesus opptatt av de utstøtte i samfunnet. Peter og Paulus fordeler jødene og hedningene i mellom seg og det legges vekt på å alltid ha et ekstra øye for de fattige (Gal 2: 8-10). Dette betyr i praksis at selv om en menighet har blitt plantet i en by, betyr ikke det at misjonsoppdraget nødvendigvis er fullført, i følge Craig Ott og Gene Wilson.³⁶

Tolkningen av ordet *folkeslag* har også blitt diskutert i denne sammenheng. Stuart Murray mener dagens pluralistiske samfunn er sammensatt og lite homogent. For eksempel kan ikke begrepet “nordmenn” omtales som ett folkeslag i et misjonsstrategisk perspektiv. Bare i en liten bygd eller by kan det i et misjonsstrategisk perspektiv være flere “unådde folkeslag”. Dette perspektivet har igjen konsekvenser, i følge Stuart Murray, for i hvilken grad en ser på det som aktuelt å forkynne evangeliet og i neste omgang plante en ny menighet.³⁷

³⁴ Ott and Wilson, *Global Church Planting*, 22.

³⁵ Ibid., 23.

³⁶ Ibid., 25.

³⁷ Stuart Murray, *Church planting: Laying foundations* (Scottsdale, PA, USA: Herald Press, 2001), 72.

I denne sammenheng blir det aktuelt å spørre: hvorfor skal en ny menighet plantes i et område der det allerede finnes en menighet? Til dette spørsmålet svarer Stuart Murray at vi kan i Det Nye Testamentet se at i noen situasjoner kan den lokale menigheten miste sitt mandat. Murray peker på menigheten i Efesos som hadde “mistet sin første kjærlighet” og ble truet med å “miste sin lysestake” (Åp 3:4 og 5). Murray tolker dette som at menigheter kan forsømme sin egenart og oppdrag, på slik en måte at nye menigheter må plantes.³⁸ Leif S. Jakobsen skriver i sin bok at selv om det kristne budskapet har blitt forkynt i Norge og Europa i flere hundre år, må evangeliet forkynnes til nye generasjoner og folkegrupper som over tid har blitt tilnærmet et unådd folkeslag.³⁹

Det Nye Testamentet har også blitt brukt aktivt til å gi retningslinjer for selve menighetsplantings utførelse. Alt fra kontekstualisering, team-bygging, ledertrening til ekklesiologiske perspektiver.⁴⁰ Mye av dette kan være interessant og relevant for alle som er involvert i misjon og menighetsbygging, men jeg vil ikke gå nærmere inn på det nå.

3.3 Misjonsteologiske perspektiver

Hvorfor er det i det hele tatt et poeng å plante nye menigheter? I land og områder der evangeliet aldri har blitt forkynt før, eller i liten grad, er de fleste aktører enige om at det er legitimt og riktig å plante nye menigheter. Men hva med landene i Vesten, der kristendommen har vært tilstede i mer enn tusen år? Til dette spørsmålet kan man gi mange svar. Jeg vil nå forsøke å gjengi den teologiske begrunnelsen vi finner i nyere teori og forskning.

3.3.1 Det nye misjonsparadigmet

Menighetsplanting ligger i krysningpunktet mellom misjon og kirken. For å beskrive noe av dette krysningpunktet er det de siste tiårene snakket mye om misjonal menighet. Samtalen rundt misjonal menighet føyer seg inn i en mye større samtale. Det har i flere år blitt snakket mye om det nye misjonsparadigmet. Dette “nye” paradigmet har vært

³⁸ Murray, *Church planting: Laying foundations*, 73.

³⁹ Jakobsen, *Ledelse & Menighetsplanting*, 60.

⁴⁰ Murray, *Church planting: Laying foundations*, 74-76.

grobunnen for det som i dag omtales som misjonal menighet. Stuart Murray skriver i sin bok: *Planting Churches In the 21st century*, at det har blitt plantet flere hundre menigheter i England innenfor det han kaller “*church growth paradigm*”. Menighetene som ble plantet vokste i stor grad ved “forflytting” av kristne, de hadde en svak og overfladisk teologisk forankring og de brukte lite tid på kontekstualisering. I dag blir det plantet flere og flere menigheter som opererer innenfor “*cross-cultural mission paradigm*”. Disse menighetene plantes i forlengelsen av det nye misjonsparadigmet, de er relasjonelle og kontekstuelle i følge Murray.⁴¹

Det er en krevende oppgave å få oversikt over det nye misjonsparadigmet, men det finnes et økumenisk dokument som gjengir en anerkjent og moderne misjonsteologi. Dokumentet: *Ecumenical Affirmation: Mission and Evangelism (1982)*, er en del av boken: *New Directions in Mission and Evangelization. Vol 1: Basic Statements 1974-1991*. Denne artikkelen oppsummerer en moderne og økumenisk misjonsforståelse. Jeg tar derfor utgangspunkt i den når jeg skal gjøre rede for det nye misjonsparadigmet. Jeg vil også legge til grunn annen litteratur som omtaler det nye misjonsparadigmet. De neste avsnittene vil oppleves nokså normative i sin stil. Dette er fordi avsnittene ikke representerer mine egen meninger, men litteraturen nevnt overfor. Siden det nye misjonsparadigmet er i stor grad det teologiske fundamentet for moderne menighetsplanting vil jeg nå behandle dette temaet grundig.⁴²

Guds hensikt med misjon er å forene alt med seg selv. Kirken er invitert til å ta del i den treenige Guds enhet, og må derfor aktivt verne om sin enhet. Dette må blant annet synliggjøres ved at kirken forkynner ett evangelium. Uten enhet mister kirken og dens misjon sin troverdighet. Enhet er ikke kun viktig for å ivareta misjonens troverdighet, men enhetens viktighet handler om å ivareta kirkens og den kristne tros egenart.⁴³

En måte kirken responderer på evangeliet er å ta del i Guds misjon. Kirken er sendt i sitt vesen og sin natur. Teksten: “Som Faderen har sendt meg, sender jeg dere”, beskriver denne sannheten (Johannes evangeliet 20:21). Jesus er den fullkomne

⁴¹ Stuart Murray, *Planting Churches In the 21st century* (Scottsdale, PA, USA: Herald Press, 2010), 22.

⁴² Hovedmomentene i dette delkapittelet (punkt 3.3.1) er basert på et delkapittel i en oppgave jeg skrev i misjonsteologi, 30-MTKR Sources and Reflection, ved MHS 22.02.13.

⁴³ *New Directions in Mission and Evangelization*. edited by James A. Scherer, Stephen B. Bevans. Maryknoll (N.Y. : Orbis Books, 1982), 43 og 44.

åpenbaring av Guds kjærlighet. Kirken er kalt til å både være budbringer og mottager for denne kjærligheten. På bakgrunn av dette kan en si at misjon ikke først og fremst er noe kirken gjør, men noe den “er”. Misjon er Guds misjon, der kirken er en deltagende part. Dette konseptet er ofte beskrevet som *Missio Dei*.⁴⁴ Siden kirken er sendt i sin natur, er ikke kirken først og fremst den som sender, men den som er sendt⁴⁵. Den lokale kirke er den sendte kirke, i den konteksten den måtte befinne seg.⁴⁶ Derfor er ikke kirken et mål i seg selv, men Guds instrument for å utbre sitt rike på jord.⁴⁷

Kristen misjon er fortsettelsen av inkarnasjonen. På samme måte som *ordet* ble menneske og tok bolig i blant oss, er kirken kalt til å legemliggjøre evangeliet i den lokale konteksten den måtte befinne seg. Kirkens rollemodell for hvordan den gjør misjon er Jesus. Det er derfor ikke, metodisk sett, likegyldig for hvordan kirken utøver sin misjon. Den kan fremme eller hindre evangeliets fremgang. Verden er i endring, og kirken må derfor tenke nøye igjennom hvordan den skal utøve sin misjon. Kirken må på nytt la Jesu eksempel inspirere og utfordre til å utøve misjon med enda større presisjon, respekt og frimodighet.⁴⁸

Globaliseringen har ført til at det i dag ikke lenger er land som sender og land som mottar misjonærer, trafikken går begge veier til alle land.⁴⁹ Sekularisering og innvandring bringer misjonsmarken på dørstokken til enhver menighet. Hver enkelt menighet kan derfor delta i kirkens misjon der den måtte befinne seg. Samtidig vil det alltid være behov for misjonærer som krysser større kulturelle og geografiske grenser.⁵⁰

I store deler av kirkens historie har kirkens oppgaver vært betrodd de ordinerte. Det finnes flere unntak som har hatt stor betydning for misjonshistorien, for eksempel munkevesenet. Men denne “favoriseringen” av de ordinerte har avtatt de siste hundre

⁴⁴ Edinburgh 2010, Volume 2, *Witnessing to Christ today*, edited by Daryl Balia and Kirsteen Kim (Oxford: Regnum, 2010), 11.

⁴⁵ David J Bosch, *Transforming Mission: paradigm shifts in theology of mission* (Maryknoll, N.Y. : Orbis Books, 1991), 370.

⁴⁶ Bosch, *Transforming Mission*, 378.

⁴⁷ Craig Van Gelder and Dwight J. Zscheile, *The Missional Church in Perspectives: Mapping Trends and Shaping The Conversation* (USA: Baker Academic, 2011), 6 og 7.

⁴⁸ *New Directions in Mission and Evangelization*, 45.

⁴⁹ Bosch, *Transforming Mission*, 370.

⁵⁰ *New Directions in Mission and Evangelization*, 48 og 49.

årene. Misjonsbevegelsen de siste hundre årene har vært en lekmannsbevegelse. Alle døpte er invitert til å ta del i Guds misjon, kvinne eller mann, ordinert eller ikke.⁵¹

Alle mennesker er uløselig knyttet sammen med sin kontekst. Sann misjon tar alltid høyde for dette. Konteksten er ikke et problem, men en utfordring som kirken alltid må ta på alvor.⁵² Kristen tro har en naturlig kontekstuell side ved seg. Jesus ble en del av verdenshistorien på et gitt sted, tidspunkt og i en gitt kultur. På samme måte må kirken gjøre Kristus tilgjengelig for dagens mennesker.⁵³ Kontekstualisering kan til tider oppleves som, og står i fare for å bli, relativisme og uttynning av det kristne budskapet. Kirken må utøve misjon i spenningen mellom det å forkynne budskapet så "rent" som mulig, og gjøre budskapet tilgjengelig og forståelig for menneskene den står ovenfor.

Det nye misjonsparadigmet har lagt til rette for en grundig og gjennomtenkt begrunnelse for menighetsplanting. Som vi skal se senere kan det også være strategiske grunner for å plante en ny menighet, men en ren strategisk begrunnelse er etter manges mening for svakt. Menighetsplanting er på sitt beste når det ikke er et mål i seg selv, men en konsekvens og respons på kirkens deltagelse i Guds misjon, i følge Craig Ott og Gene Wilson.⁵⁴

Den nyere samtalen rundt menighetsplanting bygger på det nye misjonsparadigmet og viderefører enkelte av poengene, som for eksempel: disippelskap, misjonal menighet, mobilisering av det allmenne prestedømmet, kontekstualisering og kontekstanalyse. Jeg vil nå gå enda mer i dybden på disse punktene.

3.3.2 Disippelskap

Disippelskap er stort tema som det snakkes mye om og på mange forskjellige måter. Jeg har her ikke muligheten til å dekke alle nyansene ved dette begrepet, men jeg vil forsøke å gjengi slik det i hovedsak snakkes om i litteratur om menighetsplanting.

Disippelgjøring handler i vid forstand om å vinne, rotfeste og sende. Det vil si at det omhandler evangelisering, opplæring, dåp og at personen blir utrustet til å selv vinne, rotfeste og sende nye disipler. Disippelgjøring er oppdraget og målet, dannelsen

⁵¹ Bosch, *Transforming Mission*, 467-474.

⁵² Ibid., 417.

⁵³ Ibid., 23.

⁵⁴ Ott and Wilson, *Global Church Planting*, 27.

av nye menigheter er en frukt og konsekvens av dette oppdraget. Relasjonen mellom Jesus og sine disipler blir ofte trukket fram som idealet. Jesus kalte, lærte og sendte disiplene til å gjøre det han hadde gjort. Teksten: “Likesom Faderen har sendt meg sender jeg dere,” (Joh 20:21) blir brukt for å sette ord på disippelskapets retning.⁵⁵

Craig Ott og Gene Wilson definerer *disippel* på følgende måte: “Disciples are those who follow Christ and his teaching in order to become progressively more like him and accomplish his will for their lives”.⁵⁶ Alle kristne forstås som disipler av Jesus, hvis mål er å bli likedannet med Kristus. I definisjonen er Jesus det selvsagte forbildet for disippelen. Man blir en disippel i samme stund som man blir en kristen. Samtidig beskrives disippelgjøringen som en prosess. Craig Ott og Gene Wilson påpeker at disippelskap ikke handler om å si seg enig i visse teologiske sannheter, men det handler om livet en lever som person. De identifiserer syv områder en disippel bør vokse i:

- Karakter, modenhet og åndens frukter.
- Kjennskap til Ordet (Bibelen).
- Tjenersinn og bønn.
- Kjærlighet og gjensidig oppbygging.
- Evangeliserende livsstil.
- Omsorg for svake og syke.
- Enhet på tvers av etniske og andre forskjeller.

Craig Ott og Gene Wilson presiserer at man er en disippel uavhengig av modenhetsnivå, men begrepet sier noe om retning og mål.⁵⁷

I følge Craig Ott og Gene Wilson skjer disippelgjøring både på et kollektivt og individuelt plan. Jesus kalte disiplene én og én. Han kjente hver og én av dem og hadde et personlig forhold til dem alle. Jesu eksempel er retningsgivende og sier noe om viktigheten av disippelgjøring i én til én relasjoner. Samtidig ser vi hvordan Jesus også snakker til disiplene som gruppe og bruker tid med disiplene som gruppe. Han trener, evaluerer og prosesserer opplevelser med disiplene også som gruppe. Kombinasjonen av det nære og det kollektive er viktig for å oppnå en effektiv disippelgjøring. Vi ser

⁵⁵ Dietrich Schindler, *The Jesus model: Planting churches the Jesus way* (UK: Piquant Editions, 2013) 30-32.

⁵⁶ Ott and Wilson, *Global Church Planting*, 231.

⁵⁷ *Ibid.*, 232.

også et mønster hos Jesus ved at han brukte ekstra tid på Peter, Jakob og Johannes. Disse tre ble igjen omtalt som søylene i urmenigheten. Derfor kan det være viktig å bruke ekstra mye tid med personer som en identifiserer et lederpotensiale i, i følge Craig Ott og Gene Wilson.⁵⁸

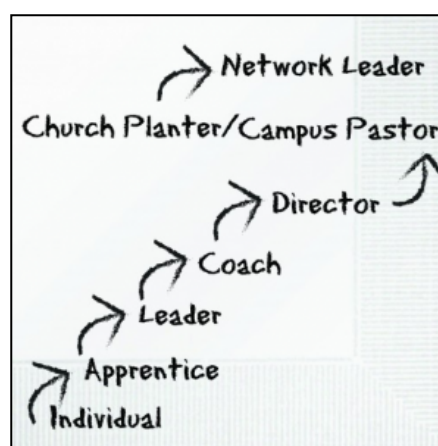
Dave og Jon Ferguson hevder at disippelskap inneholder en faktor av reproduksjon. Dette bygger på tankegangen om at å vokse som disippel først og fremst skjer i relasjon til en eller flere som har “kommet lengre” enn deg selv, det vil si personer som har en større grad av modenhet. Poenget med dette store fokuset på reproduksjon er å skape vekst og moment. Dette fokuset er ikke tatt ut i fra løse luften men bygger på DNAet i disippelskap, og de historiske bevitningene om hvordan kirken vokste de første tre hundre årene, i følge Dave og Jon Ferguson.⁵⁹ Dave og Jon Ferguson presenterer en femtrinns-modell for en slik reproduksjon i boken *Exponential*:

1. I do. You watch. We talk.
2. I do. You help. We talk.
3. You do. I Help. We talk.
4. You do. I watch. We talk.
5. You do. Someone else watches.⁶⁰

Denne modellen kan brukes både i utvikling av karakter og spirituelle øvelser, men kanskje helst i mer konkrete ferdigheter, som ledelse av en cellegruppe, musikkgruppe og forkynnelse. Brødrene

Ferguson har også et disippelgjøringsprinsipp som de kaller “apprenticeship” (lærling). Tanken er at en i teorien skal kunne gå fra å være en helt vanlig kristen person til å bli en nettverksleder for menigheter (se figur 3.3.1). Dette forutsetter at man er med på et “apprenticeship-program”, der blant annet femtrinns-modellen spiller en avgjørende

Figur 3.3.1

⁵⁸ Ibid., 233.

⁵⁹ Ibid., 234.

⁶⁰ Dave Ferguson & Jon Ferguson, *Exponential: How you and your friends can start a missional church movement*. 63.

rolle.⁶¹ Reproduksjon og multiplikasjon som strategisk modell skal vi komme tilbake til senere.

Craig Ott og Gene Wilson mener også at livsforvandling er en viktig del av disippelgjøringen. Som nevnt tidligere har disippelskap en faktor av utvikling, av både karakter og kompetanse. Selv om alle kristne er nye skapninger i Kristus, er det vanlig å bringe med seg en viss “bagasje”. Det kan være en rotete familiebakgrunn, et forvridt verdensbilde, osv. Disippelskap handler i disse tilfellene om å komme med korrektiv og tilbakemelding.⁶²

3.3.3 Mobilisering

Mobilisering av den “vanlige” kristne person, eller det allmenne prestedømmet spiller en avgjørende rolle i menighetsplanting. Dette henger sammen med tankegangen om at alle kristne er disipler av Jesus. I menighetsplanting er det, i følge Dave og Jon Ferguson, derfor ingen tilskuere, men kun deltagere. Det er et mål, som nevnt tidligere, at alle skal gå fra å være en disippel til også å bli en disippelgjører. Selve undertittelen til Dave og Jon Ferguson sin bok peker på dette: *How you and your friends can start a missional church movement*. Menighetsplanting er for alle. Alle har potensialet og muligheten. De første tolv disiplene var helt vanlige mennesker, og på tross av dette forandret de verden, i følge Dave og Jon Ferguson.⁶³

Michael Frost og Alan Hirsch hevder at kirkens reelle budskap er summen av alle kristnes hverdagsliv. Det vil si at det budskapet som verden hører er ikke prekenen eller sangene på gudstjenestene. Hvis kirken ønsker at sitt budskap skal høres, må kirken fokusere på den enkeltes evne til å “leve” kirkens budskap. Det holder ikke at kirkens medlemmer vet om sannheten, de må være sannheten.⁶⁴

Menighetsplantebevegelser er i stor grad lekmannsbevegelser, i følge Craig Ott og Gene Wilson. Dette ser vi også i Paulus sin egen tjeneste (2 Tim 2:2). Forskning viser at for at en planting skal lykkes er det avgjørende at menighetsplanteren har fokus

⁶¹ Ferguson & Ferguson, *Exponential*, 32.

⁶² Ott and Wilson, *Global Church Planting*, 235.

⁶³ Ferguson & Ferguson, *Exponential*, 20.

⁶⁴ Michael Frost & Alan Hirsch, *The shaping of things to come: Innovation and mission for the 21st-century church*, (Peabody, Mass. USA.: Hendrickson Publishers, 2003), 154.

på disippelgjøring, reproduksjon og utrustning av lokale ledere fra dag én. Det er om å gjøre for planteren at han gjør seg selv overflødig i så stor grad som mulig.⁶⁵

I denne sammenheng må det også nevnes at flere bøker, blant annet boken: *The shaping of things to come*, av Michael Frost og Alan Hirsch, legger stor vekt på at den femfoldige tjenesten spiller en avgjørende rolle for å se en mobilisering av det allmenne prestedømmet. De fem tjenestene apostel, profet, evangelist, lærer og hyrde, er reelle tjenester og må identifiseres i de lokale menighetene, spesielt ved planting av en ny menighet. Tanken om den femfoldige tjenesten bygger på efeserbrevet kapittel 4:1-16. I en del kirkelige sammenhenger er det diskutert om disse fem tjenestene hører fortiden til, eller om de er virksomme i dag. Alan Hirsch og Michael Frost er av den oppfatning at de gjelder i dag. Poenget med disse fem tjenestene er å utruste de hellige (kristne) til tjeneste. Hvis kirken skal se en mobilisering av kirkens medlemmer i misjon er det helt nødvendig at disse fem tjenestene blir identifisert og myndiggjort i enhver lokal kirke.⁶⁶ Alan Hirsch forklarer de fem tjenestene på følgende måte i boken: *The forgotten ways*:

Apostolic

Essentially the steward of the DNA of the church. As the “sent ones” apostolic ministry and leadership ensures that Christianity is faithfully transmitted from one context to another context and from one era to another era.

Prophetic

Essentially the person who has an ear toward God, acts as the mouth of God, and therefore speaks for God - often in tension with dominant consciousness. Truth-teller to the believer.

Evangelistic

Essentially the recruiter, the carrier, and the communicator of the gospel message. Truth-teller to the unbeliever. Calls for personal response to God’s redemption in Jesus.

Pastoral

Essentially the pastor cares for and develops the people of God by leading, nurturing, protecting, and discipling them.

Teaching

Essentially the ministry that clarifies the revealed mind/will of God so that the people of God gain wisdom and understanding.⁶⁷

⁶⁵ Ott and Wilson, *Global Church Planting*, 74.

⁶⁶ Frost & Hirsch, *The shaping of things to come*, 166-ff.

⁶⁷ Hirsch, *The Forgotten ways*. 170.

3.3.4 Inkarnasjon og kontekstualisering

Inkarnasjon og kontekstualisering er, i følge flere forfattere, noen av de mest sentrale teologiske begrepene for menighetsplanting, nettopp fordi menighetsplanting handler om at vanlige kristne legemliggjør evangeliet i en lokal kontekst, på et kollektivt og individuelt plan. *Kultur* er et enormt tema som jeg ikke kommer til å forklare i sin dybde. Men jeg vil forsøke å gjengi de sidene ved kulturaspektet som er relevant i henhold til denne oppgaven.

Craig Ott og Gene Wilson bruker begrepet *indigenous* for beskrive på hvilken måte menigheter skal ivareta det kontekstuelle og kulturelle perspektivet. De forklarer begrepet:

An indigenous church is one that is primarily composed of and led by local believers, It has become rooted in the local culture in such a way that under guidance and power of the Holy Spirit it develops its life and ministry in culturally appropriate ways.⁶⁸

Menighetsplantere må tenke nøye gjennom den konteksten de kommer fra, og ikke uten videre gjenskape det uttrykk for menighet de selv har vokst opp med, i følge Craig Ott og Gene Wilson. Menighetsplanteren må heller arbeide for at de lokale kristne får en grundig forståelse av evangeliet og kirken, og så i neste omgang la de lokale være med på å forme det kontekstuelle uttrykket. Denne prosessen må selvfølgelig følges tett og veiledes av et klokt lederskap.⁶⁹

David J. Bosch påpeker at alle mennesker befinner seg i en kulturell kontekst. Gud selv kom til jorden som et menneske, han ble en del av verdenshistorien på et gitt sted, tidspunkt og i en gitt kultur. Inkarnasjonen blir av flere beskrevet som et forbilde for kristen misjon. På samme måte som Jesus kom til en spesifikk kulturell kontekst, må kirken på nytt gjøre Kristus tilgjengelig for dagens mennesker.⁷⁰ Kontekstualisering er ikke det samme som relativisme. Selv om Jesus ble en av folket var han ikke redd for å konfrontere aksepterte kulturelle normer og verdier. Som nevnt tidligere må kirken utøve misjon i spenningen mellom det å forkynne budskapet så rent som mulig, og gjøre

⁶⁸ Ott and Wilson, *Global Church Planting*, 16.

⁶⁹ Ibid., 125 og 126.

⁷⁰ Bosch, *Transforming Mission*, 23.

budskapet tilgjengelig og forståelig for menneskene den står ovenfor. David J. Bosch uttrykker det på følgende måte:

It should not bother us that, during the epoch under discussion, the Christian faith was perceived and experienced in new and different ways. The Christian faith is intrinsically incarnational; therefore, unless the church chooses to remain a foreign entity, it will always enter into the context in which it happens to find itself.⁷¹

Murray mener at inkarnasjonen som ideal for kirken kan være med på å holde kirken på rett spor. Menighetsplantinger kan fort få nok med seg selv. De kan bli mer opptatte av å bygge menigheten enn å se Guds rike komme. I møte med dette kan inkarnasjonen som forbilde holde planterne våkne og fokusert. Jesus sa:

Herrens Ånd er over meg, for han har salvet meg til å forkynne et gledesbudskap for fattige. Han har sendt meg for å kunngjøre at fanger skal få frihet og blinde få synet igjen, for å sette undertrykte fri og rope ut et nådens år fra Herren (Lukas 4:18-19).

Jesu programerklæring må holdes sammen med misjonsbefalingen. Er Jesu agenda kirkens agenda. Eller har kristne blitt for opptatte av å bygge hans menighet, spør Murray.⁷² Inkarnasjonen utfordrer kirken til å la ordene bli handling. Som nevnt tidligere holder det ikke at menigheten, kollektivt eller individuelt, vet om sannheten. Den avgjørende faktoren er om menigheten legemliggjør denne sannheten i sine egne liv, ifølge Murray.⁷³

3.3.5 Kontekstanalyse

Det har de senere årene blitt skrevet flere bøker om hvordan være menighet og hvordan plante menighet i vår post-moderne tid. Dette dels på grunn av at samfunnet er og har vært i stor endring, og at det er en utpreget kontekstuell side ved kristen misjon. Noen eksempler er: *Exiles: Living missionally in a post-christian culture*, av Michael Frost, *Church after Christendom*, og: *Planting Churches in the 21st Century: A Guide for Those Who Want Fresh Perspectives and New Ideas for Creating Congregations*, av

⁷¹ Ibid., 190 og 191.

⁷² Murray, *Church planting: Laying foundations*. 42 og 43.

⁷³ Ibid., 44 og 45.

Stuart Murray. Felles for bøkene er at de bygger på tanken om at det er et gap mellom dagens sekulære kultur og kirken. Kirken har gått fra å ha en sentral og respektabel posisjon, til å bli en rar kuriositet på siden av samfunnet. *Christendom* er et begrep som blir brukt om den kulturelle epoken som har vart fra den constantinske kristningen av Europa på 300-tallet, og fram til nå, i den vestlige delen av verden. Denne kulturelle epoken er over og kirken befinner seg nå i et landskap den ikke kjenner igjen (*Post-Christendom*). Kirken gikk fra å være en forfulgt undergrunnsbevegelse til å bli statsreligion på noen få år, og nå har kirken igjen blitt kastet ut i en helt ny situasjon der den må finne sin identitet og egenart på nytt, i følge Michael Frost⁷⁴

I følge Murray er store deler av den vestlige verden nå det en kan kalle *de-churched* og *un-churched*. Å være *de-churched* betyr at personen har hørt om kirken eller har en opplevelse fra kirken. Men personen har ikke noe aktivt forhold til kirken og kjenner kun deler av det kristne budskapet. Å være *un-churched* betyr at man ikke har noe kjennskap til kirken eller det kristne budskapet. Denne store forandringen på forholdsvis kort tid krever store forandringer i kirkens forståelse av seg selv og misjon.⁷⁵

Men hva er veien videre? Kirken får ikke lenger noe hjelp av kulturen, men må tilbake til sine røtter for å navigere i det nye landskapet. Derfor er det skrevet mange bøker de siste tiårene som teologisk både dekonstruerer og rekonstruerer kirken og kirkens budskap. For å illustrere dette kan en nevne *ReJesus*, av Michael Frost og Alan Hirsch. I boken hevder de at kirken kan navigere i dette nye landskapet ved å revitalisere kristologien, som igjen vil revitalisere og definere misjonsteologien, som igjen vil revitalisere og definere ekklesiologien. Igjen kan kirken ta inkarnasjonen til forbilde, og la den være retningsgivende for dens misjon og ekklesiologiske uttrykk, Ii følge Michael Frost og Alan Hirsch⁷⁶

⁷⁴ Michael Frost, *Exiles: Living missionally in a post-christian culture*, (Peabody, Mass.USA.: Hendrickson Publishers, 2006), 3-6.

⁷⁵ Stuart Murray, *Post-Christendom: church and mission in a strange new world* (Colorado Springs, USA: Paternoster Press, 2008), 1-3.

⁷⁶ Michael Frost & Alan Hirsch, *ReJesus: A Wild Messiah for a Missional Church* (Peabody, Mass. : Hendrickson Publishers, 2008), 45.

3.3.6 Strategiske begrunnelser

Jeg skal litt senere i teksten ta opp emnet misjonsstrategiske perspektiver. Men før vi kan gå inn på konkrete strategier må det nevnes at menighetsplanting er i en del litteratur omtalt som en strategi i seg selv. Denne delen av oppgaven må ikke forveksles med strategier for menighetsplanting. Det finnes en ren strategisk begrunnelse i møte med hvorfor-spørsmålet. Jeg vil nå forsøke å gjengi noen av de strategiske fordelene ved å plante nye menigheter på bakgrunn av nyere teori og forskning.

Craig Ott og Gene Wilson skriver i sin bok at nye menigheter vokser fortere og når flere nye enn etablerte menigheter. Nye menigheter viser seg å være mer opptatt med evangelisering og evangeliserende livsstil. En undersøkelse gjort blant *Free Evangelical Churches* i Tyskland viste at kirker eldre enn fem år hadde en årlig gjennomsnittlig vekst på ett nytt medlem pr. 102 eksisterende medlemmer. Det vil si mindre enn 1% vekst pr år. Samtidig hadde kirker yngre enn fem år en årlig gjennomsnittlig vekst på 38 nye medlemmer pr. 102 eksisterende medlemmer. En skal være forsiktig med å generalisere på bakgrunn av slike tall, men det kan likevel si noe viktig. En forklaring på dette fenomenet kan være at nye menigheter ofte er plantet i vekstområder. Tilflyttere er ofte på leting etter nye vennskap og relasjoner. Å bli med i en husgruppe eller cellegruppe kan da være en god måte å bli kjent med nye på. Man er også ofte i en slik fase åpen for forandring og nye ting. Nye menigheter har også ofte et stort fokus på å være inkluderende og ta imot nye på en varm måte. Dette gjør det igjen lettere å bli en del av fellesskapet enn i en etablert menighet der det relasjonelle mønsteret er litt "sementert", i følge Craig Ott og Gene Wilson.⁷⁷

Nye menigheter når folk som eksisterende menigheter ikke når. Alle menigheter flater ut i vekst etter hvert som årene går. Men de har også en tendens til å kun nå de som er forholdsvis like dem selv og innenfor deres eget relasjonelle nettverk. Det vil si at en menighet på cirka 200 personer kan nå ut til et svært begrenset antall mennesker. Nye menigheter har muligheten til å nå inn i nye relasjonelle nettverk, nye geografiske områder og nye subkulturer. Dette går ikke av seg selv, men muligheten ligger der.⁷⁸

⁷⁷ Ott and Wilson, *Global Church Planting*, 28-30.

⁷⁸ Ibid., 32.

Nye menigheter mobiliserer flere til misjon og ledelse, i følge Craig Ott og Gene Wilson. Når en menighet blir plantet er det mange nye oppgaver og roller som må fylles. Dette kan være med på å mobilisere inaktive medlemmer. Det kan også føre til at aktive medlemmer må ta på seg større lederoppgaver, som kan føre til vekst og modning. Ved mange menighetsplantinger kan det være forholdvis store grupper som sendes ut. Disse personene har i de fleste tilfellene vært aktive og sentrale ledere. I sendemenigheten er det derfor også mange nye oppgaver som må fylles. En undersøkelse utført av Schwarz viste at i en gjennomsnittlig kirke med cirka 100 medlemmer var 31% aktive i menighetens arbeid. Denne prosentandelen minket dramatisk jo større menigheten var. Craig Ott og Gene Wilson skriver i sin bok at etter deres erfaring kan ofte andelen aktive i en ny menighet være så høy som 75%.⁷⁹

Et viktig tema som behandles grundig av Craig Ott og Gene Wilson er planting i områder der det finnes eksisterende menigheter. Dette er et sensitivt tema som det er delte meninger om. Absolutt alle bygder, tettsteder, gårder og byer sokner til en menighet innenfor Den Norske Kirke. Dette kombinert med at omtrent 75% av innbyggerne i de aktuelle områdene er medlemmer av DNK, gjør at dette er et tema vi må behandle grundig. Craig Ott og Gene Wilson mener at etablering av nye menigheter kan slå både positivt og negativt ut for etablerte menigheter. Etablerte menigheter kan bli inspirert og oppmuntret ved å se iveren til nye menigheter. Det kan også være at nye menigheter gjør ting på en ny og annerledes måte som kan være til inspirasjon.⁸⁰ Men hvis den nye menigheten ikke har et fokus på å nå nye, kan de risikere å kun tiltrekke seg allerede aktive kristne. Det vil være lite konstruktivt for både den nye og den etablerte menigheten. Craig Ott og Gene Wilson mener derfor at en aldri bør plante en menighet på bekostning av en annen. Men en bør heller ikke la seg stoppe av hvilken som helst motstand. De forklarer:

A church should never be planted at the cost of another. But neither should “denominational turf,” personal kingdom building, or maintenance of a dying religious tradition be motivations for opposing new church planting in a community.

Craig Ott og Gene Wilson forklarer videre, og det er nok mest sannsynlig også gjeldene

⁷⁹ Ibid., 34 og 35.

⁸⁰ Ibid., 33 og 34.

for den norske konteksten, at mange steder i verden er store deler av befolkningen medlemmer av et kirkesamfunn, men de er ikke aktivt deltagende eller enige i grunnleggende kristne sannheter. Det er kun Gud som kjenner hjertene deres, men et slikt nominelt medlemskap bør, i følge Craig Ott og Gene Wilson, ikke være en grunn for å ikke plante en menighet i det aktuelle området. Samtidig er det viktig å gjøre noen nøye vurderinger hvis en skal plante i områder med flere eksisterende menigheter. For det første, blir områdets åndelige behov møtt av eksisterende menigheter? For det andre, hvor stor prosentandel av befolkningen er aktive medlemmer av en lokal kirke? Hvis prosentandelen er høyere en 10% bør en sterkt vurdere å plante et annet sted. For det tredje, sørg for å ha en god og anerkjennende holding overfor eksisterende menigheter. Hvis en person bare har “byttet” menighet er det god skikk å kontakte den aktuelle pastoren. For det fjerde, delta i pastorsamlinger og tverrkirkelige arrangementer.⁸¹

3.4 Misjonsstrategiske perspektiver

Oppgavens problemstilling inneholder spørsmålet: “hvorfør og hvordan menighetsplanting?” Jeg vil nå forsøke å adressere *hvordan-spørsmålet* ved å gjengi strategiske modeller og prinsipper for menighetsplanting på bakgrunn av nyere teori og forskning.

3.4.1 Multiplisering og bevegelse

En del av menighetsplantelitteraturen oppfordrer og oppmuntrer leseren til å ha ambisjoner om å plante mange menigheter. Tesen er at hvis man lykkes med å bygge inn disippelskap og reproduksjon som “motoren” i menigheten, vil det være naturlig å vokse og multiplisere. Hvis en ikke har fokus på multiplisering havner man fort i “vedlikeholdsmodus” og veksten flater ut. Men hva menes med multiplisering? Målet er eksponentiell vekst. Det vil si at 1 blir til 2, 2 blir til 4, 4 blir til 8, 8 blir til 16, osv. Resultatet er at man har gått fra å være 1 til 16 menigheter på fire ledd.⁸²

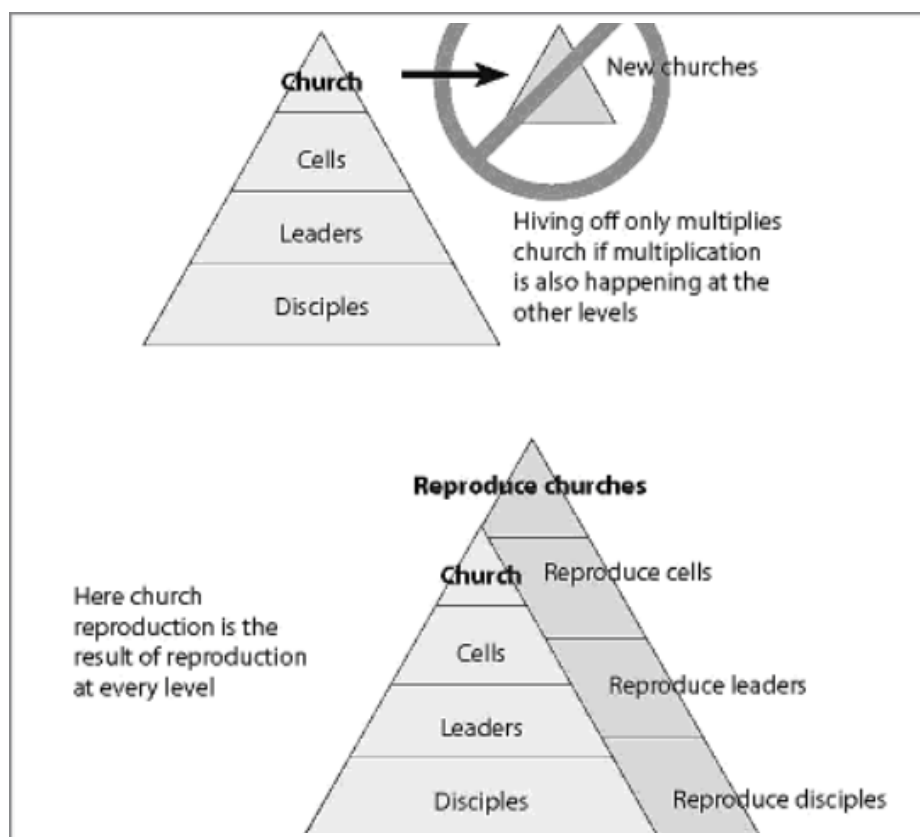
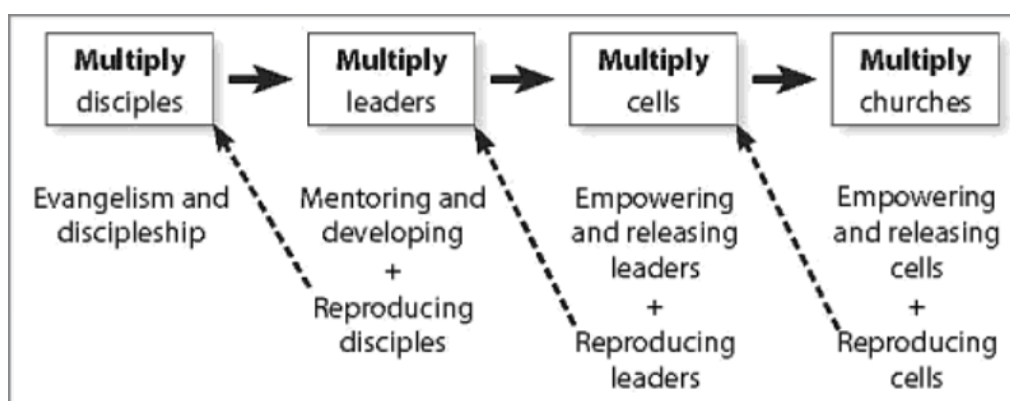
Hvis man skal lykkes med en slik multiplisering er det noen faktorer som er helt avgjørende, i følge Dave og Jon Ferguson. For det første må man ha reproduksjon i alle ledd. Det vil si at samtlige ledere i menigheten har en person som de trener opp til å

⁸¹ Ibid., 37.

⁸² Ferguson & Ferguson, *Exponential*, 13 og 14.

kunne gjøre det samme som de selv, enten en er pastor, søndagsskolelærer eller lydteknikker. Dave og Jon Ferguson kaller dette for *apprentice*, lærling på norsk. Dette må man ha fokus på fra dag en av når menigheten blir plantet, slik at man er klar til å plante neste menighet om ett til tre år. Faktor nummer to er at denne reproduksjonen skjer på alle menighetens nivåer. Det vil si at reproduksjon må skje på individuelt nivå, i cellegrupper, misjonale fellesskap, kreative team (for eksempel lovsangsband) og menigheten i sin helhet. Nøkkelen for å reprodusere en hel menighet ligger i om en lykkes å reprodusere på alle menighetens mellomnivåer. Det hele kan illustreres med følgende to figurer (3.4.1 og 3.4.2).⁸³

Figur 3.4.1

Figur 3.4.2

⁸³ Ott and Wilson, *Global Church Planting*, 80 og 81.

Poenget med multiplisering er å skape en bevegelse (*movement*). I følge Dave og Jon Ferguson er dette den eneste måten kirken kan fullføre misjonsbefalingen på, og at det var på denne måten kirken vokste de første 300 årene etter Kristus. Det vil si at reproduksjon og multiplisering ikke bare er en alternativ strategi, men det er den eneste strategien som gjelder. Dave og Jon Ferguson definerer *bevegelse* på følgende måte: “... *massive numbers of people obeying the leading of God’s spirit all moving in the same direction on the same mission.*”⁸⁴ Dave og Jon Ferguson er ikke alene om å vie mye oppmerksomhet til dette temaet. Craig Ott og Gene Wilson mener også at det var på grunn av en *bevegelse* at kirken vokste så fort de første 300 årene etter Kristus. De henviser til forskning gjort av David Garrison på emnet *Church planting movements*. Garrison identifiserer ti kjennetegn ved slike bevegelser.

1. Extraordinary prayer
2. Abundant evangelism
3. Intentional planting of reproducing churches
4. The authority of God’s word
5. Local leadership
6. Lay leadership
7. House churches
8. Churches planting churches
9. Rapid reproduction
10. Healthy churches⁸⁵

Det som er verdt å poengtere i denne sammenheng er overlappingen mellom Garrison sin liste og strategiske og teologiske momenter nevnt tidligere. Det som helt tydelig går igjen er reproduksjon, multiplisering, lokalt lederskap, mobilisering av lekfolk og evangeliserende livsstil.

I forlengelse av multiplisering kommer vi inn på spørsmålet om hvordan selve planting skal skje. Uavhengig av hva slags modell en velger er forfatterne, jeg har nevnt til nå, enige om at disippelskap og reproduksjon må ligge i bunn. Stuart Murray forklarer i: *Planting Churches in the 21st century*, 12 ulike modeller,⁸⁶ og Craig Ott og

⁸⁴ Ibid., 199 og 200.

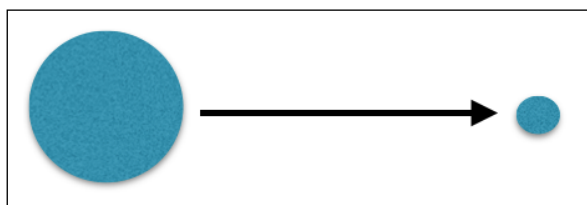
⁸⁵ Ott and Wilson, *Global Church Planting*, 72.

⁸⁶ Stuart Murray, *Planting Churches in the 21st century: A guide for those who want fresh perspectives and new ideas for creating congregation*. 53-82.

Gene Wilson forklarer 6-7 ulike modeller i deres bok.⁸⁷ Jeg kommer ikke til å gjengi alle, men velge ut de mest sentrale.

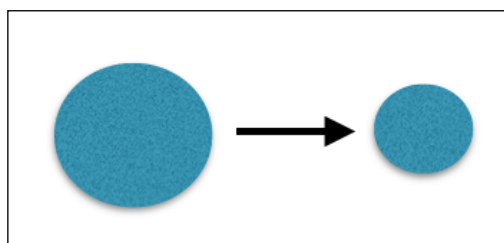
3.4.2 Modeller for multiplisering

Den første, og muligens mest vanlige modellen, er team-modellen. En liten gruppe av menigheten utfordres, eller tar initiativ selv, til å bli utsendt fra en eksisterende menighet. Gruppen kan være fra 4-20 stk. og den geografiske avstanden de blir sendt til kan variere. Relasjonen til sende-menigheten i etterkant kan se ulik ut. Noen velger å ha en tett relasjon og at plantningen fortsatt står under sende-menigheten sitt lederskap. De fleste velger en mer fri tilknytning i etterkant, men fortsetter å ha en god relasjon. Modellen kan illustreres med følgende figur.

Modell nummer to skiller seg fra modell nummer én ved at det sendes en større del av menigheten og gjerne i geografisk nærhet, for eksempel en annen bydel eller til nabobyen. Noen av de som planter kan gjerne bo i området allerede. Menigheten som plantes blir en uavhengig menighet, men har en tett relasjon til sende-menigheten.

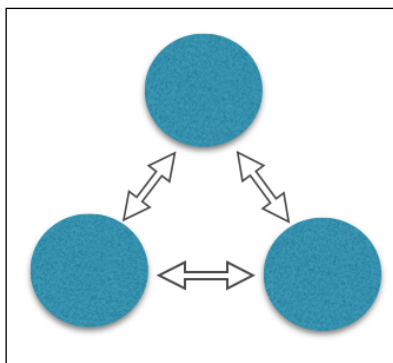
Modellen kan illustreres med følgende figur.

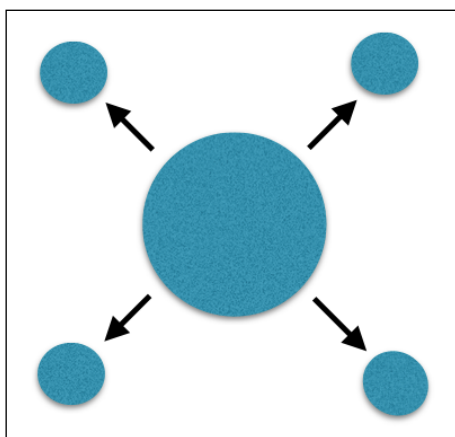
Modell nummer tre er multi-site. I denne modellen blir det gjerne plantet flere menigheter i samme by. Menighetene er likeverdige enheter, men har gjerne en svært tett relasjon og har ofte samme lederfilosofi, kulturelt uttrykk og hører til hverandre i et

⁸⁷ Ott and Wilson, *Global Church Planting*, 134.

menighetsnettverk. Det finnes eksempler fra denne modellen der menighetene har felles budsjett og har ulike former for delte ressurser. Modellen kan illustreres med følgende figur.

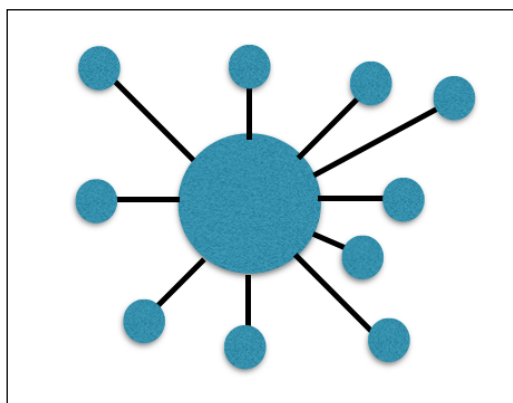

Modell nummer fire kalles ofte satellitt-modellen. Denne modellen er mest vanlig i USA, men det finnes eksempler fra andre land også. I denne modellen har man en sterk senter-menighet som planter ved å i hovedsak starte et nytt gudstjenestefellesskap i et nytt lokale, men i samme by. De nye plantingene, eller satellittene, står tydelig under senter-menigheten sitt lederskap. Søndagens preken kan i mange tilfeller bli overført fra senter-menigheten og vist på storskjerm. Modellen kan illustreres med følgende figur.

Det kan diskuteres om modell nummer fem i det hele tatt kvalifiseres for å kalles menighetsplanting. Men den gir noe av de samme resultatene og har noen av de samme karakteristikkene. Planting av misjonale fellesskap handler om å sende en mindre gruppe mennesker til å nå grupper og subkulturer som ikke blir nådd av dagens menighet. Disse misjonale fellesskapene forblir en del av menigheten, men har

gjærne et ukentlig treffpunkt for å nå “ut”. Et eksempel kan være at noen mødre går sammen og starter et treffpunkt for enslige mødre på en kafé. Det er et treffpunkt uten typiske “kristne” innslag, men mødre som leder dette arbeidet er fokuserte på å snakke om tro når de får muligheten til det. De misjonale fellesskapene kan til tider fungere som selvstendige fellesskap der lederen for fellesskapet blir fulgt opp av en av de ansatte i sende-menigheten. Det har vært eksempler der slike misjonale fellesskap utvikler seg over tid til å bli fullverdige selvstendige menigheter. En menighet kan gjerne ha flere titals slike misjonale fellesskap. Mike Breen er kjent for å være en av tenkerne bak misjonale fellesskap og har skrevet flere bøker om emnet.⁸⁸ Modellen kan illustreres med følgende figur.

3.4.3 Lederskapets kvalitet

Lederskapets kvalitet er viktig for de fleste organisasjoner og bedrifter, og menigheter står ikke i noen særstilling her. Leif S. Jakobsen har som nevnt tidligere gjort en empirisk undersøkelse blant ledere for menighetsplantinger i Norge. Jakobsen undersøkte hva som var kjennetegnet ved ledere som lyktes med sine plantinger. Jeg vil nå forsøke å gjengi Jakobsen sine viktigste resultater.

På bakgrunn av empirien bekrefter Jakobsen sin hypotese om at et “*veltrent, velstrukturert og velfungerende lederskap er av de viktigste enkeltfaktorer for om man vil lykkes når man planter en ny menighet*”.⁸⁹

Velfungerende lederskap viser seg å være den viktigste faktoren. Lederens personlige egenskaper, evne til å være del av et team, opplevelsen av å være kalt, personlig modenhet, åndelige gaver, evne til å løse konflikter og langsiktig perspektiv viste seg å være avgjørende.

⁸⁸ Bob Hopkins and Mike Breen, *Clusters: Creative Mid-sized Missional Communities*, ([Sheffield?]: ACPI, 2008).

⁸⁹ Jakobsen, *Ledelse & menighetsplanting*. 6.

Veltrente ledere, det vil si ledere med teologisk utdannelse, viste seg å ha en positiv virkning. Men samtidig viste empirien at ledere med høyere utdanning hadde en negativ virkning.

Velstrukturert lederskap viste seg også å være viktig. Spesielt var det viktig at menigheten kunne være i stand til å peke ut visjonsbæreren. Menighetene som ble ledet av en pastor eller en apostel kunne vise til større vekst enn de menighetene som hadde en kongregasjonalistisk struktur, i følge Jakobsen.⁹⁰

3.4.4 Å leve misjonalt

Som vi har sett flere ganger så langt er det i samtalen rundt menighetsplanting lagt stor vekt på individets innsats og liv. Tanken er at enhver kristen er en disippel, sendt til sin kontekst med evangeliet. Innen samtalen om misjonalt menighet er det blitt skrevet en del om misjonale praksiser. Det vil si noen konkrete praksiser for hvordan leve en evangeliserende livsstil. Dette konseptet har blitt varmt mottatt også i menighetsplantemiljøer, siden så mye av resultatene står og faller på hver enkelt medlems misjonale innsats. Michael Frost har skrevet boken: *5 Habits of Highly Missional People*. Boken har blitt delt ut gratis i digital versjon, og har blant annet derfor blitt lest av svært mange. I bokens introduksjon skriver Frost at mange menigheter har lenge presentert evangelisering som noe svært pågående og oppsøkende. Han tegner bildet av gateevangelisten som løper rundt med traktater. Frost mener at kirken trenger nye bilder av evangelisering. Evangelisering er noe alle kristne kan gjøre.⁹¹ I boken presenterer Frost fem vaner for et misjonalt liv. Disse vanene skal integreres i livet, uavhengig av jobb og livssituasjon. Dette konseptet er sterkt knyttet til det nye misjonsparadigmet. Frost skriver at å være misjonalt handler ikke om å rekruttere andre til sin religion, men det handler om å ta del i Guds misjon i denne verden.⁹² De konkrete vanene forklarer Frost slik (se figur 3.4.1).⁹³

⁹⁰ Ibid., 161 og 162.

⁹¹ Michael Frost, *5 Habits of Highly Missional People: Taking the BELLS Challenge to Fulfill the Mission of God* (Distributed via Exponential Resources, 2014 (kun utgitt i digitalt format)), 8-9.

⁹² Frost, *5 Habits of Highly Missional People*, 16.

⁹³ Ibid., 17.

Figur 3.4.1

BLESS	I will bless three people this week, at least one of whom is not a member of our church.
EAT	I will eat with three people this week, at least one of whom is not a member of our church.
LISTEN	I will spend at least one period of the week listening for the Spirit's voice.
LEARN	I will spend at least one period of the week learning Christ.
SENT	I will journal throughout the week all the ways I alerted others to the universal reign of God through Christ.

Tanken er at disse vanene skal være til hjelp og ansvarliggjøring for kristne. Frost hevder at dette er vaner og praksiser en kan bruke for å etablere en misjonar livsstil. Praksisene hjelper deg ikke til å gå ut å "omvende" noen, men hjelper deg til å over tid utvikle et "Christ-like" liv, ta del i Guds misjon og leve tett på mennesker som ikke er kristne. Disse fem vanene er konkretiseringen av fem verdier. Frost hevder at hvis man skal vokse i disse verdiene så må man utvikle tilsvarende vaner (se figur 3.4.2).⁹⁴

Figur 3.4.2

Bless	Generosity
Eat	Hospitality
Listen	Spirit-led
Learn	Christlike
Sent	Missionary

⁹⁴ Ibid., 18.

Kapittel 4

PRESENTASJON OG ANALYSE AV MATERIALET

Ved empirien belyses informantens egen subjektive mening rundt temaet: *Hvorfor og hvordan menighetsplanting i Norge*. Empirien presenteres gjennom tre hovedkategorier; misjonsteologi, misjonsstrategi og refleksjon rundt egen kontekst. Som et analyseverktøy har jeg identifisert noen sentrale begreper og konsepter på bakgrunn av teoridelen.

Kategori	Underkategori	Sentrale begreper/ konsepter		
Misjonsteologi	Bibelteologisk	<i>Misjonsbefalingen</i>		
		<i>Apostlenes gjerninger</i>		
		<i>Paulus sine misjonsreiser</i>		
	Systematisk	<i>Missio Dei</i>		
		<i>Sendt</i>		
		<i>Misjonale menighet/ liv</i>		
		<i>Disippelskap</i>		
		<i>Inkarnasjon</i>		
		Misjonsstrategi	Prinsipper	<i>Mobilisering</i>
				<i>Evangeliserende livsstil</i>
<i>Team</i>				
<i>Lokalt nedslag</i>				
<i>Bevegelse</i>				
Modeller	<i>Reproduksjon</i>			
	<i>Den femfoldige tjeneste</i>			
	<i>Multiplisering</i>			
	<i>Husgruppe</i>			
	<i>Cellegruppe</i>			
	<i>Satellitt</i>			
	<i>Multi-site</i>			
	<i>Misjonale fellesskap</i>			
	Refleksjon rundt egen kontekst		<i>Kontekstualisering</i>	

		<i>Post-moderne</i>
		<i>Kontekstanalyse</i>
		<i>Post-kristendom</i>
		<i>Kultur</i>

4.1 Misjonsteologisk forankringspunkt for menighetsplanting

Jeg vil nå på bakgrunn av materialet presentere ulike misjonsteologiske begrunnelser og tenkning for menighetsplanting.

4.1.1 Forståelse av menighet og menighetsplanting

Et viktig moment som kom fram i gjennomgangen av teorien var at synet på menighet er svært formende for hva man tenker om menighetsplanting. Spørsmålet er om dette også er tilfellet blant mine informanter. I materialet finner jeg følgende tekning rundt tematikken.

Menigheten er en gruppe mennesker som elsker han, ønsker å gjøre han kjent, og gjøre hans godhet tilgjengelig. Vi ønsker å bruke liva våre, hjemma våre, andre bygg, der vi er samla i hans navn får å tilbe han og invitere hans nærvær ned. (Pastor i IMI Tananger)

Menigheten er et fellesskap av disipler som først har gitt seg til Jesus og så gitt seg til hverandre, og som etableres på sitt lokale sted med det stedet som sin misjonsmark. (Pastor i Vågsbygd misjonsmenighet)

I materialet ser vi en relasjonell og lavkirkelig forståelse av hva en menighet er.

Menigheten forstås primært som et konkret fellesskap av de troende. Begge informantene løfter også fram den *misjonale* siden. Menigheten er *sendt* og befinner seg derfor alltid i “misjonsmarka”.

En av informantene fortalte at han begynte å bruke menighetsbegrepet helt bevisst svært tidlig i plantingens fordi det var viktig at de som var med fikk riktige bilder av hva menighet var.

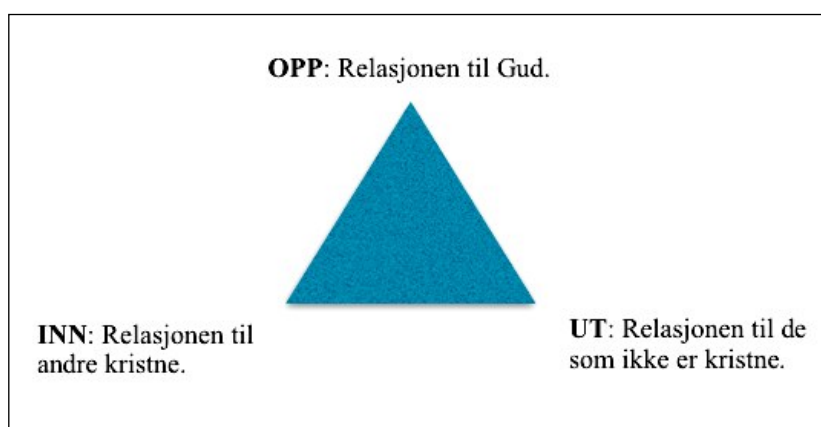
Når vi satt hjemme i vår stue, 15-16 stk, så sa jeg at vi skal plante en menighet, men vi er allerede en menighet, dette er å være en menighet! Det dere nå erfarer er å være menighet! Og i forhold til det med bygg så sa jeg at vi trenger ikke å ha bygg, for vi har bygg, alle dere har hus. For å dra ned den forståelsen

at kirke er et sted du går, men et fellesskap du er i kraft av noe. (Pastor i Vågsbygd misjonsmenighet)

I teoridelen beskrev jeg en trend innenfor misjonal menighet som handler om å dekonstruere og rekonstruere kirken og kirkens budskap (se punkt 3.3.5). I utsagnet over ser en samme tendensen. Informanten dekonstruerer; han snakker om å dra ned en forståelse, og rekonstruerer; ved å gi nye bilder om hva menighet er. Videre utdypet informanten hva han mente med at kirka ikke er et sted du går:

Å være kirke, eller å være menighet er rent teologisk noe vi er fordi Jesus har “kalt oss ut” til å tilhøre han, det jo det “ekkklesia” betyr. Så vi er kalt ut til å være et nytt type fellesskap på et nytt sted. Og da tenker jeg i enkelt språk at det dreier seg om tre typer relasjoner: relasjon til Jesus, oppover, sammen og hver for seg. Relasjon til hverandre, innover. Og vi står i relasjon til andre som vi møter daglig som ikke har noen tro, utover. Summen av disse tre relasjonene er det som definerer hva som en menighet er. Og da er du jo menighet hver dag når du står opp og trår utenfor huset ditt. Klart noen vil jo komme på gudstjenesten å tenke at dette er menigheten, men vi som er en del av det vil jo minne oss selv på at menigheten er mer enn det. (Pastor i Vågsbygd misjonsmenighet)

Her peker informanten på flere store teologiske poenger. For det første refererer han til et av de greske ordene som vi oversetter med kirke og menighet. *Ekklesia* sier, i følge informanten, noe om at kirken er et nytt type fellesskap, et konkret fellesskap, på et nytt sted. Når informanten forklarer dette videre bruker han “trekanten”, ofte brukt i Mike Breen sin litteratur.⁹⁵

Hvis kirken handler om disse tre relasjonelle retningene er en, i følge informanten,

⁹⁵ Mike Breen og Steve Cockram, *Å bygge en disippelkultur* (Skjetten: Hermon, 2010).

menighet hele tiden, fordi en som kristen alltid vil forholde seg til en eller flere av disse relasjonelle retningene. Slik jeg oppfatter informanten er noe av poenget hans at å være menighet omhandler hele livet. Menighet er mer enn gudstjenestefeiringen. Hvorfor dette er viktig for han tror jeg er knyttet til blant annet at de står i en menighetsplanting. Som vi skal se senere i oppgaven, tenker informanten at det er primært gjennom personlige relasjoner at nye blir lagt til menigheten. På bakgrunn av dette blir det naturlig å bevisstgjøre alle i menigheten at menighet er mer enn å komme på gudstjeneste, men omhandler hele livet.

En av de andre informantene tenkte følgende rundt tematikken:

Det finnes en liste på enten fire eller åtte punkter, de apostoliske søylene; ordet, brødsbrytelsen, bønnene, fellesskapet. De må være på plass i enhver menighet. Så kan du legge på tilbedelse, personlig evangelisering, diakoni og tjeneste. Dette er de 7-8 punktene som konstituerer en menighet uansett om man er en høykirkelig, lav, høylytt, lav-meldt, osv. Det har jeg sagt i alle år. Vi har forkortet det og sagt at vi har fire kjernepraksiser: 1. Ordet, det vi forkynner og det vi lever. 2. Oppdraget, folk må komme til tro, diakoni og tjeneste. 3. Fellesskapet. 4. Spiritualitet, dvs. brødsbrytelsen og bønnene. Men vi bøyer oss ikke for disse kjernepraksisene fordi det er noe vi har kommet på selv, men fordi det er noe vi har med oss fra urkristendommen. (Pastor i SALT Bergen)

Her kommer informanten med en formell og teologisk forklaring på hva menighet er. Hvilke konsekvenser dette har for menighetsplantingen er vanskelig å si. Det kan virke som at tematikken er viktig for informanten og at han har reflektert mye rundt det. Senere i oppgave vil vi se hvordan denne forståelsen slår ut i praksis.

På bakgrunn av empirien ser vi at det er en variasjon i hvilke sider som blir vektlagt for å forklare hva menighet er. Vi ser at det vektlegges at kirken er mer enn gudstjenesten, og at kirkens praksiser, på et kollektivt og individuelt plan, er sterkt knyttet til informantene sine forståelser av kirken. En av informantene bruker begrepene opp, inn og ut for å forklare tre dimensjoner ved kirken. Språkbruken kjenner vi igjen fra flere av Mike Breen sine bøker.⁹⁶ Mike Breen har lenge vært en toneangivende stemme i samtalen rundt misjonale menighet. Flere av informantene mener at det misjonale ligger ved kirkens sentrum. Alle setter ord på at nye må komme til tro. Mitt inntrykk er at dette perspektivet er med på å forme deres begrunnelse for i det hele tatt å plante nytt, men også for hvordan denne nye planting skal se ut.

⁹⁶ Mike Breen og Steve Cockram, *Å bygge en disippelkultur* (Skjetten: Hermon, 2010).

Om hva som er kirkens viktigste oppgave, finner jeg følgende perspektiver i materialet:

Ære og tilbe Jesus, og elske hans navn. Oppdraget er også viktig. Vi er frelst til relasjon og misjon. Relasjonen er bunnen. Vi er skapt med kreativitet og evner, være produktive. Menigheten er elsket og sendt. Det er et privilegie å tjene ut i fra den nåden. (Pastor i IMI Tananger)

En av informantene vektla at i kirkens sentrum ligger oppdraget om å se nye komme til tro.

Vi er jo ekstremt opptatt av at helt i kjernen så handler det om at nye mennesker skal komme til tro på evangeliet, at folk skal få erfare at Gud er god, bringe Guds rike nært og få en mulighet til respondere på det. Så snakker vi på ulike nivåer om det tredimensjonale livet, opp, inn og ut. Dette er måten vi snakker om det på, og trener ledere på. (Pastor i IMI Kirken Tjensvoll)

Begge informantene vektlegger misjonsoppdraget som en av kirkens viktige oppgaver, men vi ser også at informanten fra IMI Tananger først nevner tilbedelsen av Jesus som kirkens primære oppgave. Informantene peker på at kirken er *sendt*, den er blant annet til for å la de som ikke er kristne få erfare at Gud er god. Vi ser også at pastor i IMI Kirken Tjensvoll bruker begrepene *opp*, *inn* og *ut*.

Vi har nå sett hva informantene tenker om tematikken menighet på et generelt plan. Samtidig viser materialet at informantene snakker om menighet og menighetsplanting om hverandre, som om det skulle vært to sider av samme sak. Derfor kan en si at det informantene mener om menighet, mener de også om menighetsplanting. En av informantene hadde en lengre refleksjon rundt begrepsbruken.

Mange har rare assosiasjoner om hva menighet er. Noe stort, voldsomt, mange ansatte. Vi har styrt unna å bruke det begrepet, kunne på en måte ønske at vi kunne brukt det begrepet fra begynnelsen. Vi har heller valgt å snakke om misjonale fellesskap. Jeg sa faktisk at målet vårt var ikke å plante menighet her ute, men å leve misjonalt. Men da vi hadde et stabilt antall folk og struktur, da begynte vi å bruke begrepet menighet. Du må ikke ha bygg, ansatte, konfesjon, men du må ha noen med en brann til å nå ut. Det er fort å skape stor fallhøyde når man sier at man skal plante en menighet. Bra å starte med det grunnleggende, kjærligheten til Jesus og vår neste. (Pastor i IMI Tananger)

Det er flere interessante ting informanten setter ord på her. For det første ser vi at informanten styrte unna å bruke menighetsbegrepet for å unngå å skape stor fallhøyde og uønskede assosiasjoner. På den andre siden kunne han ønske at de brukte menighetsbegrepet fra begynnelsen av. Informanten opplever det som spenningsfylt å plante i en kontekst der de fleste har forutinntatte holdninger om hva menighet er. Informanten mener at menighetsplanting primært handler om å leve misjonalt, og ha kjærlighet til Jesus og sin neste.

På bakgrunn av det materialet som har blitt behandlet til nå, identifiserer jeg følgende tekning:

- Kirken forstås som et fellesskap av de troende og ikke et sted en går.
- Kirken er kalt til å tilbe Jesus.
- Den lokale menigheten er kalt til å forkynne evangeliet.
- Misjon har en kollektiv og individuell side ved seg.
- En kan være en menighet uten et kirkebygg.
- Sterk vektlegging av et hverdagsliv i misjon.

I denne delen av oppgaven har vi sett på informantene sin forståelse av menighet og menighetsplanting. Ingen av informantene representerer en kontroversiell menighetsforståelse, men vi ser en tendens til at de relasjonelle og praktiske sidene ved kirken og kirkens misjon vektlegges. Dette ser vi preger deres tenking rundt menighetsplanting, ved at menighetsplanting oppfattes primært som en relasjonell og misjonal handling. En lignende vektlegging av den relasjonelle og praktiske siden ved menighet og menighetsplanting kjenner vi igjen i Ott og Wilson sin tenkning.⁹⁷

To av informantene refererte til konseptet “trekanten”, med begrepene opp, inn og ut, for å beskrive menighetens tre relasjonelle dimensjoner. Dette konseptet har ikke blitt behandlet i teoridelen.

Pastoren i SALT Bergen gjengav en rekke punkter som han mener konstituerer enhver menighet. Dette ble heller ikke behandlet i teoridelen, men jeg kan i denne

⁹⁷ Ott and Wilson, *Global Church Planting*, 8.

sammenheng opplyse om at Craig Ott og Gene Wilson gjør dette i sin bok om menighetsplanting.⁹⁸

4.1.2 Hvorfor menighetsplanting?

Et av denne oppgavens mest sentrale temaer er; hvorfor menighetsplanting. I materialet finner jeg i hovedsak vektlegging av tre ulike perspektiver: For det første setter flere av informantene ord på at det er et behov for nye menigheter som når ut til nye mennesker, og det er lettere å plante nytt enn å fornye etablerte menigheter. For det andre er menighetsplanting en del av kirkens uttrykk for å ta del i Guds misjon i denne verden. For det tredje har informantene en personlige kallsopplevelse.

For meg så var summen av drømmen om å forsøke å nå ut til en ny type mennesker i Bergen, etablere en ny type menighetskultur, se framveksten av en relasjonsorientert og ikke en aktivitetsorientert menighet, få til smågruppearbeid som ikke bare var for en liten del av menigheten, og dette med moderne, kommunikativt gode søndagsgudstjenester som var åpen for folk flest (gevinster som jeg ønsket å gjennomføre), var såpass mange og massive at jeg så at veien via et etablert menighetsarbeid, for å nå fram til de målene, ville være for vanskelig. (Pastor i SALT Bergen)

Informanten sier noe om at den menigheten han ønsket å bygge var så annerledes enn det han kjente til, at han så ikke noe annet alternativ enn å plante en ny menighet. Han nevner blant annet, å nå nye typer mennesker, menighetskultur, relasjonsorientert, smågrupper og gudstjenesten, som deler av menighetens liv han ønske å se.

Informanten påpekte at: *“Endringsledelse er en helt annen ting enn planting når det gjelder menighetsarbeid”* (Pastor i SALT Bergen). Informanten opplevde det som for krevende å skulle gå inn i en etablert menighet, og gjøre de endringene han ønsket å se. Informanten hadde tidligere i livet hatt noen erfaringer av menigheter som hadde blitt et ideal for ham. Senere ble det vanskelig å slippe taket på disse.

For meg som pinsekarismatiker på 80- og 90-tallet, så var det trosbevegelsen som var det store, Oslo Kristne Senter og Livets Ord Uppsala. Altså det som Hillsong og Bethel Church er nå, det var Uppsala og OKS den gangen, det var den samme kraften og attraksjonen i det. De tingene der ble dominerende i mitt indre menneske om hva jeg ønsket å oppnå. De idealene slapp meg aldri, så det å “ha det som det var” var ikke aktuelt i det hele tatt. (Pastor i SALT Bergen)

⁹⁸ Ibid., 5-7.

Informanten nevner her noen menigheter som hadde gjort et så sterk inntrykk på han, og skapt et “menighetsideal”. Dette idealet var så viktig for han at han ikke så på det som aktuelt å “ha det som det er”. Når det gjelder informantens teologiske forankringspunkt for menighetsplanting finner jeg følgende perspektiver i materialet:

Som pinsekarismatikere pleier vi å henge det på Apostlenes Gjerninger 1:8, Jerusalem, Judea Samaria og like til jordes ende. Dette er jo sendelsespråket som vi pentakostale veldig ofte hekter det på. Det ligger veldig i nærheten av dette med kraftdimensjonen og åndsåpen, men også misjonsbefalingen i Johannesevangeliet. “Som Far har sendt meg sender Jeg dere”. Vår pentakostale tradisjon har blitt beriket av sendelsespråket og *Missio Dei*. Men vi føler jo på en måte at nettopp denne åndsdimensjonen i Apostlenes Gjerninger 1:8 og 2:42, pinsefestens dag, at dette er jo oss, vi skal videre! Det pentakostale er jo på mange måter en progressiv moderne bevegelse som handler om å nå ut videre. (Pastor i SALT Bergen)

Informanten forankrer menighetsplanting i stor grad til identiteten i sin egen tradisjon. Han er del av en kristen tradisjon som er opptatt av nå videre. Denne tradisjonen har igjen blitt formet av vektleggingen av både de karismatiske hendelsene i apostlenes gjerninger og sendelsetekster fra både Johannesevangeliet og apostlenes gjerninger. Vi ser også at informanten nevner *sendelsespråket* og *Missio Dei*, som en berikelse (se punkt 3.3.1).

En av informantene sa at de egentlig lenge hadde bestemt at de ikke skulle plante menigheter. Men på et punkt fikk de mange nye impulser fra blant annet Dave Ferguson, som jeg har referert mye til i teoridelen. Disse nye impulsene, kombinert med at en av “husets” ledere fikk en visjon om å plante, startet en prosess som resulterte i en visjon om å plante flere menigheter.

Et begrep som har vært ofte oppe hos oss er at Gud er i bevegelse, han har satt seg selv i bevegelse mot denne verden, og vi får være en del av den bevegelsen. Og da er du midt i kjernen av det som ligger i orden misjonal. Jeg pleier å si at misjonal handler om at det er Guds misjon, ikke vår misjon. Misjon er ikke å gå ut å gjøre misjon, komme tilbake, spørre Gud om han var fornøyd med det, men å få tak i hva er det Gud gjør, og hvordan kan vi koble oss på det han gjør. Så vi tenkte ikke “vi har lyst til å få til noe på Tananger, så setter vi av noen ressurser til det”, men det handler mer om å forløse noen ledere som har fått et kall fra Gud, og spørre “hva gjør Gud på Tananger nå?” Og det handler om at misjon skal være i sentrum for hva kirka er, for Gud er en

misjonær, det er hans natur. Det har mye å si for hvordan vi tenker menighetsplanting. (Pastor i IMI Kirken Tjensvoll)

Det er tydelig at informanten har en misjonal tilnærming til menighetsplanting. Menighetsplanting er ikke en vekststrategi, men det handler om misjon, som igjen handler om å ta del i Guds misjon. *Missio Dei* konseptet ligger i bakgrunnen for hele svaret til informanten. Mot slutten sier informanten noe om at misjon skal være i sentrum for hva kirke er. Han peker her på kirkens identitet. Det er tydelig at informanten er influert av det nye misjonsparadigmet som vektlegger nettopp dette.⁹⁹ En annen ting som peker seg ut er informantens vektlegging av å spørre Gud hva han gjør. Informanten sier lite om hvordan dette ser ut i praksis, men ut i fra svaret i sin helhet kan det virke som at informanten har den tro at Gud kan lede personer konkret, for eksempel ved å si hva en skal gjøre eller ikke gjøre.

En av de andre informantene vektla den evangeliserende og misjonale siden sterkt.

Vårt primære kall er å gi evangeliet videre, leve misjon, leve i oppdraget. Jesus har en nød for å nå andre mennesker, og han vil bruke oss. Den ”høsten” vi er i nå så er det ingen andre enn oss som kan gå ut. Nå er det vi som er disiplene! Dette har vi prøvd å forkynne å snakke mye om. Vi har også snakket om at hvis vi ikke har noe hus, prekestol, hvordan gjør vi da de gode nyhetene tilgjengelig for andre? Hvordan kan vi “leve” de gode nyhetene? (Pastor i IMI Tananger)

Informanten bruker uttrykket “leve misjon” og “leve oppdraget”, dette kombinert med hans spørsmål om hvordan de kan gjøre de gode nyhetene tilgjengelig uten kirkebygg og prekestol, sier noe om at for han handler menighetsplanting primært om evangelisering og misjon. Han sier også at menighetsplanting ikke handler om å bygge et bygg eller bygge en forsamling, men å “leve misjon”. Informanten bruker også ordet “kall”. Kirken har et kall til evangelisering, og en måte å leve ut dette kallet på er menighetsplanting. Informanten tydeliggjør dette når han sier: “*Jeg sa faktisk at målet vårt var ikke å plante menighet her ute, men å leve misjonalt*” (Pastor i IMI Tananger). Dette utsagnet tolker jeg som at informanten ikke ser på menighetsplanting som et mål i seg selv, men mer som en konsekvens av at en gruppe mennesker lever misjonalt i et

⁹⁹ Gelder and Zscheile, *The Missional Church in Perspectives*, 4.

nytt geografisk område. Vi ser også her at informanten, i likhet med en av de andre informantene, har en tendens til å dekonstruere og rekonstruere (se punkt 3.3.5).

Informanten sa også noe om en personlig kallsopplevelse som hadde vært avgjørende.

Personlig begynte det med at jeg gikk med bøsser i Tananger. Jeg opplevde det som Guds ledelse. Så opplevde jeg Gud sa: Hvem skal være kirka for disse? Jeg svarte: Kirka står der nede! Men hvem skal være kirka for disse? Det er en del som går i kirka, men hvem skal oppsøke de som ikke kommer i kirka?
(Pastor i IMI Tananger)

Informantens kallsopplevelse sier noe om hans tenkning rundt menighetsplanting. Den nye menigheten er ikke ment som et alternativ for de kristne, men er primært et resultat av at nye har kommet til tro. Informanten synliggjør dette ytterligere når han sier: “*Vi prøver å tenke på oss selv som misjonærer i Tananger. Vi skal bringe evangeliet ut til folk som enda ikke har hørt det*” (Pastor i IMI Tananger).

En av de andre informantene forklarte det teologiske forankringspunktet for menighetsplanting på denne måten.

Vi er sendt, sammen med de andre menighetene også, men det lille lokale fellesskap er sendt. En har sagt det sånn at det er ikke menigheten som driver misjon, men det er misjonen som har en menighet, og det tenker jeg er en nyttig korreksjon. Menigheten som eksisterer for seg selv, som en selv-supplerende greie eksisterer egentlig ikke i Jesu tankegang. Han etablerte menigheten for at Guds rike skulle nå flere mennesker. Kan godt kalle dette vårt teologiske forankringspunkt for å plante menighet. Men det henger jo sammen med en egen kallsopplevelse, å kjenne på Guds hjerte for andre mennesker. Drivkraften er jo at andre skal få oppleve Guds kjærlighet. (Pastor i Vågsbygd misjonsmenighet)

Her ser vi informanten bruke sendelsespråket. Det er interessant å merke seg at informanten ser på alle menighetene i området som *sendt*, ikke bare sin egen menighet. Det er også tydelig at det nye *misjonsparadigmet*, *Missio Dei* og *misjonal menighet* ligger til grunn for informantens tenkning (se punkt 3.3.1). Poengteringen av det *lokale nedslaget* sier også noe om tenkning preget av *inkarnasjonen* som forbilde, og viktigheten av den personlige legemliggjøringen av evangeliet lokalt. Informanten utdyper videre.

Menighet er et fellesskap av disipler som først har gitt seg til Jesus og så gitt seg til hverandre, og som etableres på sitt lokale sted med det stedet som sin misjonsmark. Vi hørte til Salem på Lund, men vi bodde i Vågsbygd. Vi kjente et kall til å etablere et fellesskap av Jesu etterfølgere på dette lokale stedet som skulle ha fokus på dette lokale området. (Pastor i Vågsbygd misjonsmenighet)

Så langt har vi sett at to av tre menigheter har uttrykt en tydelig misjonal tilnærming til menighetsplanting. *Missio Dei*, *sendt* og *misjonal menighet* er svært definerende for deres tenkning (se punkt 3.3.1). Den tredje menigheten har også en misjonal tilnærming, men i en annerledes innpakning. *Missio Dei* og *sendelsespråket* har beriket dem, men det er først i deres egen tradisjon, som en progressiv bevegelse, at informanten henter sin tenkning og teologiske forankringspunkt. Vi har også sett at alle informantene vektlegger det individuelle kallet til å leve en *evangeliserende livsstil* (leve misjonalt). Så langt kan vi identifisere følgende tenkning, prinsipper og konsepter:

- Menighetsplanting handler i hovedsak om å ta del i Guds misjon, *Missio Dei*.
- Guds misjon har en menighet, og ikke motsatt.
- Menigheten er sendt til sin lokale kontekst.
- Misjon er ikke noe kirken gjør, men noe den er.
- Menighetsplanting handler ikke om program og gudstjenester, men at et trosfellesskap lever misjonalt i sin lokale kontekst.

4.1.3 Strategisk begrunnelse for å plante nytt

Som nevnt tidligere i teoridelen finnes det en del strategiske grunner for å plante nytt. Denne delen må ikke forveksles med strategier for menighetsplanting. Dette er ikke strategier for den konkrete utførelsen, men strategiske begrunnelser. I materialet finner jeg følgende perspektiver rundt tematikken:

Det vokste fram som en nødvendighet. Skal vi nå byen, så må vi gå ut, vi må plante bredere. Vi kan ikke forvente at alle kommer til oss. Og så begynte vi med misjonale fellesskap i IMI, så vokste det videre utover det. “Kan dette vi hadde startet bli mer enn et misjonalt fellesskap?” spurte vi. (Pastor i IMI Tananger)

Informanten mener at menighetsplanting er en strategisk nødvendighet for å, slik som han selv sier, nå byen. Informanten bruker begrepet “plante bredere”. Språkbruken kan tyde på at informanten har et misjonalt blikk på byen, at byen er en misjonsmark som en

må “nå ut til”. For at kirken skal nå ut så må den, etter informantens mening, plante nye fellesskap for å nå nye. Kirken kan ikke sitte å forvente at de som ikke tror skal komme til dem. Informanten nevner også at menigheter fort havner i hjulspor, og at det derfor er bra at det kommer noen nye pust innimellom. Videre nevnte informanten at kallsdimensjonen var viktig, og at det er mer strategisk å plante nytt enn å fornye det gamle.

Jeg tror det handler igjen om ny vin i nye skinnsekker. Vi opplevde vi hadde et kall til starte noe nytt, ikke til å gå inn i noe eksisterende. Vi, eller jeg havner fort i hjulspor. Derfor trenger vi å plante nytt. All kirkevekstforskning viser at nye planter vinner nye. Vi stivner fort til. Derfor er det bra at det kommer nye ting, nye pust. Det går an å snu ting innenfra, men det må gjøres begge deler, vårt kall var å plante noe nytt. (Pastor i IMI Tananger)

Som det har kommet fram tidligere i materialet, har kallsdimensjonen vært viktig i valget om å plante nytt (se punkt 4.1.2). Informanten henviser også til forskning som viser at nye menigheter vinner nye. Det kan tyde på at informanten tenker at nye menigheter kan være til inspirasjon for eksisterende menigheter. Senere i intervjuet mener han at han har sett nettopp denne effekten i sitt nærmiljø. Begge disse strategiske grunnene for å plante nytt kjenner vi igjen i nyere teori og forskning, som vist i oppgavens teoridel (se punkt 3.3.6).

En av de andre informantene fortalte at det kan være krevende og nesten respektløst å skulle gå inn i en eksisterende menighet og forandre den.

Så er det noe respektløst at det skal komme noen, to eller fire fra IMI, med et type mindset at nå skal vi gå inn i denne menigheten og forandre den og dens kultur fordi vi har med oss noe vi vil bidra med. Det er nesten mer respektfullt å plante noe nytt. På et mer prinsipielt plan mener jeg at der Norge er i dag på kirkebesøk og menighetsdeltagelse så er det plass og behov for flere menigheter. Og statistikker viser at planting av nye fellesskap gjør at nye kommer med. (Pastor i IMI Kirken Tjensvoll)

Også denne informanten peker på noen av de samme poengene. Han mener det er noe respektløst ved å skulle komme og forandre på ting. Han viser også til forskning om at nye menigheter vinner nye. Begge informantene har en underliggende holding til at det trengs forandring. Å “ha det som det er” er ikke noe alternativ. De snakker enten om å plante nytt eller å forandre på det eksisterende.

Pastoren i Vågsbygd misjonsmenighet poengterer at det ikke var av rene strategiske grunner at de plantet en ny menighet. Han hadde noen år tidligere vært med på en planting, og nå kjente han at han selv hadde fått et kall.

Da jeg kjente at jeg hadde gått med dette så lenge, måtte jeg dele det med ledelsen, det var nesten som å være gravid. Så dette var en veldig hjerte-greie. Så å si at vi plantet av strategiske grunner blir å gjøre vold på den prosessen. Samtidig la jeg fram strategisk hvordan dette kanskje kunne se ut. (Pastor i Vågsbygd misjonsmenighet)

Samtidig legger han ikke skjul på at det er mange gode strategiske grunner for å plante nytt, men det må stikke dypere enn det.

Samtidig er det bare gode strategiske grunner for å gjøre dette. Men man må ha en dypere grunn og motivasjon for å plante menighet, hvis man skal stå i det over tid. Man må kjenne litt på Guds hjerte for stedet man skal plante. (Pastor i Vågsbygd misjonsmenighet)

Informanten understreker at den individuelle kallsopplevelsen er uvurderlig. Ott og Wilson peker på at kallsdimensjonen kan se forskjellig ut fra person til person, men samtidig legger de ikke skjul på at de forstår det som helt nødvendig å være kalt.¹⁰⁰ Av gode strategiske grunner nevner informanten følgende:

Når du blir ansvarliggjort på at naboene dine, de du møter på butikken, barnehagen osv, er din naturlige misjonsmark og du inviterer de inn i fellesskapet, da når du flere mennesker. En annen grunn er at det er mange flere kristne som blir involvert og engasjert. Med de plantingene vi har gjort nå de siste åra, så har summen av engasjerte kristne mangedoblet seg. Hvorfor trenger vi nye fellesskap der det allerede er et kristent fellesskap? Jo fordi det fellesskapet som er der nå når ut til et begrensa antall relasjoner og nettverk. Det øyeblikket du etablerer et nytt fellesskap så når de inn i helt nye nettverk. (Pastor i Vågsbygd misjonsmenighet)

Informanten nevner tre strategiske grunner. Han mener menighetsplanting legger til rette for at vanlige kristne kan få en mer bevisst og progressiv holding overfor naboer og venner som ikke tror. Med andre ord; menighetsplanting legger til rette for økt misjonalt liv blant kristne. Han mener også totalt sett at flere kristne blir engasjert i

¹⁰⁰ Ott and Wilson, *Global Church Planting*, 46.

tjeneste. Til slutt nevner han at eksisterende menigheter har et begrenset relasjonelt nedslagsfelt. Nye menigheter vil komme i kontakt med nye mennesker og derfor nå inn i nye nettverk. La oss forsøke å beskrive informantens tenkning på bakgrunn av dette: Først kan vi si at personen har en misjonalt tilnærming til menighetsplanting. De mange strategiske grunnene hviler på tanken om at hans nærområde er en misjonsmark, og at det ligger i sakens natur at kirken er kalt til å ha et lokalt nedslag. Han har den oppfattelse at det er verdifullt at kristne blir mobilisert og utfordret til å leve et misjonalt liv. Jeg opplever informantens tenkning som preget av det nye misjonsparadigmet og at det har flere likehetstrekk med de strategiske begrunnelsene behandlet i teoridelen (se punkt 3.3.6).

Pastoren i SALT Bergen nevner ingen rene strategiske begrunnelser for å plante nytt utover det som allerede har blitt nevnt. Han kommer fra en pinsetradisjon og det kan se ut som at han ikke forholder seg til eksisterende menigheter på samme måte som de to andre, men han har det syn at menighetsplanting er en strategisk nødvendighet for at nye skal komme til tro. Som nevnt tidligere ser pastoren i SALT Bergen det som for krevende å skulle gå inn og endre en eksisterende menighet. Dette valget kan man jo tolke som et bevisst strategisk valg.

I dette delkapittelet har vi sett på informantene sine strategiske begrunnelser for å plante nytt. Informantene har til sammen pekt på flere strategiske begrunnelser. De har blant annet pekt på at nye menigheter vinner flere nye, og at det er lettere å plante nytt enn å fornye etablerte menigheter. En av informantene poengterer, og det kommer også fram i materialet sin helhet, at en ren strategisk begrunnelse ikke er nok, men må stå i sammenheng med andre mer teologiske begrunnelser.

4.2 Bibelteologisk forankringspunkt for menighetsplanting

I materialet finner jeg ulike bibelteologiske forankringspunkt for menighetsplanting. Urmenigheten i apostlenes gjerninger nevnes flere ganger. *“Apostlenes gjerninger 2: 42-47 anvender vi mye for å si noe om det idealet vi ønsker å bygge etter”* (Pastor i SALT Bergen).

En av de andre informantene forteller at de har brukt apostlenes gjerninger mye for å lære hva menighet er og hvordan den vokste fram i begynnelsen. En informant nevner teksten om ny vin i nye skinnsekker (Matteus 9:17), og samme informant nevner også Johannesprologen (Johannes 1: 1-18).

Ordet tok bolig i blant oss, ordet ble kjød, og i The Living oversettelsen står det: “and he moved in to the neighborhood”. Den har vært viktig for oss. Jesus har flyttet inn i nabolaget og han har valgt å bruke oss. Vi drømme om å se hele nabolag bli forandret. (Pastor i IMI Tananger)

I likhet med Murray løfter informanten her opp inkarnasjonen som forbilde for planting. Overføringen handler om den fysiske tilstedeværelsen i et lokal område, involvere seg i dette området og bety en positiv forskjell.

Misjonsbefalingen blir også nevnt flere ganger, men det er apostlenes gjerninger som peker seg ut. To av informantene ser på urmenigheten som et ideal de ønsker å bygge etter og la seg inspirere av.

Hvis vi skal oppsummere ser vi at urmenigheten er en viktig inspirasjonskilde for informantene for hvordan bygge menighet, mens det er Johannesprologen og misjonsbefalingen som blir brukt som teologisk forankringspunkt for selve planting. De ser på menighetsplanting som en del av kirkens respons på Jesu misjonsbefaling. Paulus sin tjeneste og apostlenes gjerninger løftes fram som et ideal og til inspirasjon for menighetsplantere i dag.¹⁰¹

4.3 Strategiske modeller og prinsipper

Som oppgavens problemstillingen hentyder ønsker jeg å dokumentere informantene sin tenking rundt selve utførelsen av planting. Denne tekningen definerer jeg som strategiske modeller og prinsipper. På bakgrunn av materialet identifiserte jeg følgende strategiske modeller og prinsipper.

4.3.1 Menighetsstruktur og strategisk ledelse

Informanten fra SALT Bergen skilte seg ut når det gjaldt tematikken rundt strategiske modeller og prinsipper. Han hadde absolutt mest å si om dette emnet. Det kan ha noe med hvordan han forstod spørsmålene, men inntrykket mitt er at han var den som hadde tenkt mest igjennom denne tematikken. Jeg vil nå forsøke å gjengi og analysere det informantene sa om strategiske modeller og prinsipper. For det første satte informantene ord på noen strategiske prinsipper rundt tematikken menighetsstruktur.

¹⁰¹ Ott and Wilson, *Global Church Planting*, 22-25

Den modellen som har vært mest bestemmende for oss har vært at vi har bestemt oss for at vi har tre grupper i menigheten vår, vi har en kjerne, de kaller vi ledere, og så har vi en ring utenfor der som er menighetens partnere og medlemmer, og så har vi en ring utenfor der som er menighetens venner eller kontakter. Og det var viktig for meg, da vi begynte, at vi kan ikke behandle alle innenfor menighetens liv som like motiverte. Vi har nødt til å la folk selv få signalisere hvilke engasjement eller energi eller overgivelse de ønsker å ha overfor menigheten. Jeg har hele tiden fokusert på å klare å bygge en ledergruppe i kjernen av denne menigheten som bærer kulturen og verdier på en skikkelig måte, for da vil de igjen gjennomsyre hele menigheten. (Pastor i SALT Bergen)

Informanten setter her ord på hvordan han ønsker å skape en kultur og et sett med verdier som skal gjennomsyre hele menigheten. For å oppnå dette ser han på det som viktig å identifisere lederne, kjernen, i menigheten og utruste den til å påvirke resten av menigheten. Han sier dette handler om på den ene siden å ta høyde for at alle ikke er like motiverte og villige til å være med å bygge menigheten, og at hvis man skal påvirke en hel menighet så må det skje gjennom en lederkjerne. Denne måten å tenke på har jeg ikke funnet i noen litteratur, og er ikke behandlet i teoridelen. Videre forklarer informanten hva salgs rolle smågrupper og gudstjenesten har i menigheten.

Så har vi grovt sett bygd menigheten på to pilarer: sterke, tydelige, kvalitetssikrede og offentlige gudstjenester på søndag, og livsnære, disippelgjørende smågrupper på onsdagskvelden. De to pilarene ønsker vi at alle er med på. (Pastor i SALT Bergen)

Informanten sier her tydelig at arenaene menigheten møtes på er gudstjenesten og smågrupper. Ut ifra formuleringen ser det ut som at gudstjenesten og smågruppene er to likeverdige arenaer. Modellen han her beskriver ligner mye på den modellen Ott og Wilson kaller *Cell-Celebration Churches*. Ott og Wilson beskriver det som en “two-winged church”, fordi de balanserer mellom de mindre fellesskapene og de store.¹⁰²

Informanten satte også ord på at han opplevde strukturen i en vanlig pinsemenighet som lite tilretteleggende for aktiv ledelse. Han opplevde det som en av de avgjørende faktorene for at han ikke ville gå inn i en eksisterende menighet.

Og så har vi ledet menigheten gjennom lederskap. Det er en lederstyrt menighet, og det er gjort mye for at det er godt organisert og tydelige retningslinjer for mandater og den type ting. Vi har brukt masse krefter på at

¹⁰² Ott and Wilson, *Global Church Planting*, 116.

ting skal være enkelt og forståelig så at beskjeder og endringer kan gå raskt i menighetene. (Pastor i SALT Bergen)

Det er interessant å se denne uttalelsen i lys av hva informanten satte ord på tidligere omkring ledelse. Informanten sier at hvis man skal utøve et effektivt lederskap er det viktig med god organisering og tydelige retningslinjer for mandater. I tillegg til dette mener informanten at et viktig strategisk valg de har tatt har vært å holde menigheten enklest mulig. Med det mener han å ha minimalt med aktiviteter utenom gudstjenester, smågrupper og ledersamlinger. Hensikten med dette skal være å ikke oppsluke medlemmenes tid.

Når det gjelder menighetsstruktur og strategisk ledelse, finner jeg i materialet følgende tekning hos pastoren i Vågsbygd misjonsmenighet:

Kombinasjon av små fellesskap som er disippelgjørende og store fellesskap som er sterkt inviterende, og ikke så mange fastlåste aktiviteter på ukedagene, vil jeg si er vår grunnstruktur. Samtidig hadde vi den filosofien at vi skal dele evangeliet og gjøre godt, være medmenneske, be for de vi møter i våre naturlige nettverk. Så når vi kom sammen i cellegruppene delte vi det som hadde skjedd i henhold til det, i nabolaget, skolen, barnehagen osv. (Pastor i Vågsbygd misjonsmenighet)

Informanten forklarer her på en enkel måte hva som er menigheten sin grunnstruktur. Den er både organisert og organisk. En har på den ene siden to arenaer som er regelmessige og planlagte, og du har på den andre siden det som informanten kaller for en filosofi. En ser noe av det samme hos SALT Bergen. De har det formelle og strukturerte, og tanken om å bygge en kultur. Mitt inntrykk er at de er like intensjonelle med begge deler. Både Vågsbygd misjonsmenighet og SALT Bergen har en uttalt strategi om å bygge menigheten rundt smågrupper og gudstjeneste og poengterer at det er viktig at det ikke er for mange aktiviteter i ukedagene. Informantens utsagn om å dele evangeliet i sine naturlige nettverk minner om det Frost sier i sin bok om misjonale praksiser (se punkt 3.4.4). I likhet med Frost tenker informanten at det å leve et misjonalt liv kan integreres i en persons vanlige hverdag.

Vi definerer oss midt i mellom huskirke- og attraksjons-modell. Veldig mye dreier seg rundt det at hver enkelt ser på seg selv som sendt og bygger relasjoner på sine arenaer. Men vi kan ikke løsrive det kollektive og det individuelle. Gudstjenestene har vært en invitasjonsbase, vi oppfordrer folk til å

ta med folk på gudstjenestene. De fleste kommer på gudstjeneste før cellegruppe, men relasjonen ligger der i forkant. (Pastor i Vågsbygd misjonsmenighet)

Dette utsagnet oppfatter jeg som svært interessant. I samtalen rundt misjonal menighet har misjonal og *attractional* (tiltrekkende), organisk og organisert, blitt holdt opp som motsetninger. I det sistnevnte utsagnet kan det virke som at disse konseptene lar seg harmonisere i informantens tenkning. På den ene siden sier han at veldig mye handler om at hver enkelt ser på seg selv som sendt. Samtidig sier han at det kollektive, gudstjenesten, er svært viktig, og at de oppfordrer folk til invitere andre dit. Det kan virke som at også Vågsbygd misjonsmenighet er det Ott og Wilson kaller *Cell-Celebraton Churches*.¹⁰³

IMI Kirken forklarte sine strategiske modeller og prinsipper med oppstarten som kontekst. Den tematikken skal jeg behandle litt senere i oppgaven, så jeg går ikke inn på det nå. Men pastoren i IMI kirken Tjensvoll nevnte han at de hadde et høyt fokus på disippelgjøring som et av menighetens bærende elementer. Med disippelgjøring mente han følgende:

At det skal være et høyt fokus på at den enkelte som blir en del av menigheten gjøres til disippel, forstått som at en kan høre hva Gud sier og respondere på det. At en er del av et fellesskap som hjelper en til å leve ut Jesus-livet på et personlig plan. (Pastor i IMI Kirken Tjensvoll)

Det kan virke som at det individuelle perspektivet ved kristen tro blir sterkt vektlagt, samtidig som at det har en kollektiv side ved seg. Informantens forståelse av disippelskap har noen fellesnevnerer med slik det er beskrevet i teoridelen. I likhet med Ott og Wilson vektlegger informanten at disippelskap har en individuell og kollektiv side ved seg og at det handler om hvordan en lever livet som enkeltmennesker (se punkt 3.3.2).

I teksten under ser vi informanten ved IMI Tananger forklare hvordan nye ble lagt til menigheten. Informantens uttalelse sier også noe om hvilke strategiske valg de har tatt for å se ønskelige resultater.

Nummer 1, gjennom relasjon. 2, godhets-prosjekter. Det er hovedinngangene. Men også at vi har engasjert oss i andre arenaer. For eksempel har jeg engasjert

¹⁰³ Ott and Wilson, *Global Church Planting*, 116.

med som fotballtrener. Men primært å være relasjonelt tilstede i nabolaget og godhets-prosjekter. Praktisk godhet er god måte å la evangeliet finne nye veier. Men også bare det at godhet forandrer, du samler “glødene kull” på “fiendens” hode. Så vi tenkte “hvordan kan vi velsigne dette stedet.” Så vi har gjort mye forskjellig. (Pastor i IMI Tananger)

Begge de to sistnevnte utsagnene sier noe om hvor sentral posisjon den evangeliserende livsstilen har i informantene sin strategiske tenkning. Det kan virke som at det er den personlige evangeliserende livsstilen som er deres primære strategi for menighetsplanting. Dette opplever jeg samsvarer med mye av det informanten har sagt tidligere. “*Jeg sa faktisk at målet vårt var ikke å plante menighet her ute, men å leve misjonalt*” (Pastor i IMI Tananger).

4.3.2 Oppstarten

Oppstarten er viktig i en hver menighetsplanting. Selve ordet *menighetsplanting* beskriver prosessen der noe nytt skapes. Derfor har jeg viet litt ekstra plass til denne tematikken.

Pastor i IMI Tananger fortalte at de begynte det hele med et misjonalt fellesskap (se modell 5 under punkt 3.4.2). IMI kirken på Tjensvoll hadde begynt å snakke mye om misjonale fellesskap, og dette var med på å sette retning og fart på drømmene til informantene. Han mener at denne måten å gå fram på henger sammen med IMI kirkens historie. Han forteller:

Det handler mye om at vår historie handler om at ting vokser gradvis fram. Vi har gradvis gått fram ved å først starte et misjonalt prosjekt og se om det er liv laga og mulig utvide det til et større prosjekt. Det er mindre skremmende å gå fram på denne måten. (Pastor i IMI Tananger)

Videre fortalte informantene hvordan denne strategien la til rette for å bygge stein for stein i et tjenlig tempo.

Misjonale fellesskap har vært en bevisst strategi. Vi starter opp med en mindre gruppe som levde misjonalt sammen. Bygge fellesskap, bruke huset, måltidet, og når det vokser så vil det være naturlig å se om det kan bli noe mer. Det blir et punkt der det blir naturlig å starte opp med gudstjeneste, og da blir det naturlig å begynne å kalle det en menighet. Fram til det så er det bedre å bare kalle det et misjonalt fellesskap. (Pastor i IMI Tananger)

Det var viktig for informanten å hele veien ha en tett relasjon til modermenigheten. Han så mange fordeler med det.

Denne modellen legger tilrette for at flere kan plante fordi en har tilgang på mange resurser fra modermenigheten. Har du folk på plass og en ledergruppe så kan du egentlig gå i gang. Så det er mer fleksibelt. Du kan liksom snylte litt på formalitetene som modermenigheten har på plass. (Pastor i IMI Tananger)

Misjonale fellesskap peker seg ut som en viktig del av informantens strategiske tenkning. Med denne strategien kan en gå gradvis fram og gjøre justeringer i henhold til de overordna målene. Informanten sier også at ved denne modellen legges det til rette for at en begynner plantingen ved å ha mindre grupper som lever ut ulike misjonale praksiser. Ved et senere tidspunkt i intervjuet forklarte informanten at de hadde definert fem misjonale praksiser som de oppfordret hele menigheten til å praktisere. Praksisene informanten nevnte hadde flere fellestrekk med de en finner i Michael Frost sin bok (se punkt 3.4.4).

Pastoren i IMI kirken Tjensvoll har vært pastoren i IMI Tananger sin overordnede og fulgt prosessen tett. Han sier at de ble inspirert av *satellitt* og *multi-site*-modeller fra USA. Samtidig er det noen vesentlige forskjeller mellom slik de gjorde det i Tananger og slik *satellitt* og *multi-site*-modeller presenteres i en del litteratur (se punkt 3.4.2). Informanten forklarer:

Utgangspunktet for satellitt er det amerikanske begrepet *site*, det som har vokst fram i USA som *multi-site-churches*. Vi har lest noen av bøkene på det, men vi har ikke kopiert det, for den amerikanske versjonen av *site* er jo mye tightere, det er jo en modell hvor det at du planter en ny *site* innebærer at du gjør mye likt med det du kan kalle moderkirka, lik undervisning, lovsang osv. Men perspektivet at det gikk an å plante menighet uten at de var helt selvstendige, og hvordan vi kan gjøre det lettere å plante ved å fortsatt høre sammen, det har vært en viktig del av prosessen. (Pastor i IMI Kirken Tjensvoll)

Vi ser her at informanten bruker *site* og *satellitt* begrepene litt om hverandre, mens i teoridelen presenterte dette som to ganske forskjellige modeller (se punkt 3.4.2). Men uavhengig av begrepsbruken var det dette nye perspektivet, om en tettere relasjon til

moderernigheten, der man eksporterer verdier og prinsipper, som var poenget for informanten. Han forklarer videre:

Når vi har tenkt at IMI Tananger er “IMI” på Tananger har vi vært mye mindre modellstyrt. Det handler mer om kultur og prinsipper, ikke spesifikk metode. De skal ta med seg livet, kulturen og prinsipper til det stedet der de er. (Pastor i IMI Kirken Tjensvoll)

På bakgrunn av det vi har sett så langt kan vi identifisere noen strategier. Ved oppstarten av IMI Tananger ble det lagt vekt på å bruke en modell som la til rette for å kunne bygge stein for stein. De valgte derfor å starte opp med misjonale fellesskap, og så se hva som vokste videre ut i fra det. De lot seg inspirere av *satellitt* og *multi-site*-tenkning fra USA, men hadde i praksis en mye friere modell.¹⁰⁴

Hos pastoren i Vågsbygd misjonsmenighet finner jeg i materialet følgende strategiske tekning rundt oppstarten.

Vi starta en lokal cellegruppe. Da var vi to familier og en enkeltperson. Ganske snart hadde vi en struktur på det. To ganger i måneden møttes vi voksne og en gang i måneden møttes vi alle sammen. Når dette i 2006 ble definert, og vi ble sendt ut, så etablerte vi en ledergruppe som møttes en gang i måneden, i tillegg til det relasjonelle. Vi hadde fellesskap sammen, la en slags plattform for det vi så for oss i stort. Etter et halvt år med cellegrupper og ledergruppe, startet vi opp med gudstjenester en gang i måneden. Så vokste det på seg fram til den struktur vi har idag med gudstjeneste annenhver uke og cellegrupper annenhver uke. Samtidig hadde vi den filosofien at vi skal dele evangeliet og gjøre godt, være medmenneske, be for de vi møter i våre naturlige nettverk. Så når vi kom sammen i cellegruppene delte vi det som hadde skjedd i henhold til det, i nabolaget, skolen, barnehagen osv.(Pastor i Vågsbygd misjonsmenighet)

Også her ser vi noe av den samme strategien som pastoren i IMI Tananger beskrev. De begynte i det små med cellegrupper og samlinger for alle involverte. Etter en viss tid begynte de med gudstjeneste en gang i måneden. Det er spesielt interessant at informanten beskriver strukturen som en plattform for det de så for seg i en større skala. En person som informanten omtaler som en salgs mentor hadde gitt ham følgende råd: “*Det du ønsker skal skje i stor skala må du modellere i smått*” (Pastor i Vågsbygd misjonsmenighet). Informanten, sammen med ledergruppen, bestemte seg derfor for å

¹⁰⁴ Ott and Wilson, *Global Church Planting*, 137.

modellere evangeliserende livsstil, varme og åpent fellesskap fra første stund. Samtidig som at menigheten skulle møtes i cellegrupper og større fellesskap, ble alle sterkt oppfordret til å leve en *evangeliserende livsstil*. Det er interessant at de valgte å ikke begynne med gudstjeneste. Senere i oppgaven skal vi se, men la meg også nevne nå, at informanten uttrykker at han ikke tror kirkebygget er en invitasjon i seg selv, og hvordan derfor kirkens invitasjon må komme fra enkeltpersoner. Her ser vi hvordan denne tenkningen preger den konkrete strukturen. Ved planting legges energien ned i mindre fellesskap og *evangeliserende livsstil*. Det samme fenomenet ser vi i IMI Tananger. De hadde også en lignende forståelse av konteksten, og vi så også hos dem hvordan det har formet strategiene deres.

Misjonale fellesskap har vært en bevisst strategi. Starter opp med en mindre gruppe som lever misjonalt sammen. Bygge fellesskap, bruke huset, måltidet, og når det vokser så vil det være naturlig å se om det kan bli noe mer. (Pastor i IMI Tananger)

I begge informantene sin tekning kjenner vi igjen elementer fra både *disippelskap* og *misjonalt liv* beskrevet i teoridelen (se punkt 3.3.2 og 3.4.4). Begge informantene vektlegger disippelskapets individuelle karakter, betydningen av fellesskap og den enkeltes misjonale liv. Samtidig ser vi enkelte elementer som vektlegges annerledes av informantene, som for eksempel å starte smått og bygge det videre derifra.

4.3.3 Modeller for planting

Pastoren i IMI kirken Tjensvoll gav oss tidligere noen refleksjoner rundt dette med bruken av modeller. Pastoren i SALT Bergen hadde en lengre refleksjon rundt emnet som jeg vil se nærmere på nå. Han begynner med å skille mellom to typer menighetsplantinger, den prinsipporienterte og den modellorienterte.

Vi er i skjæringspunktet mellom prinsippbasert og modellbasert. Vi tenker mye, og bruker mye tid på teologiske refleksjoner, så vi har ikke kjøpt en modell fra noen. Vi tenker hele tiden selv. Men samtidig er der en modellmakt plassert i dette fordi vi vet veldig godt hva vi tror er suksessfaktorene. Men vi kan ikke ta en modell fra et annet sted og bare gjøre det her. For vi må ta på alvor hvem vi er, våre verdier og vår kontekst. Men så låner vi fra andre menigheter. Vi har hele tiden vært tydelige på at vi tar ikke inn andre sine programmer, valg og metoder. Vi må selv tenke og forstå hvordan dette henger sammen med vår egen menighetskultur. Når vi planter menigheter nå, så er det

ikke kun prinsippbasert, det er en ferdig modell. Vi planter langs noen linjer, valg og prioriteringer som er bare helt nødvendige. (Pastor i SALT Bergen)

På den ene siden er informantene opptatt av dette med modeller og gjør seg bruk av modeller. Men på den andre siden poengterer informantene viktigheten av å tenke selv og ta sin egenart og kontekst på alvor. SALT Bergen er en menighet som er i gang med å plante andre menigheter. Og i den forbindelse er det noen prioriteringer og valg som er helt nødvendige, parallelt med at hver menighetsplanting må ta høyde for sin kontekst, i følge informantene. Dette samsvarer godt med Ott og Wilson sin tenkning rundt temaet. De poengterer at det ikke finnes en ideell modell. Enhver menighetsplanter må studere sin egen kontekst og forutsetninger, og deretter finne en tjenende modell.¹⁰⁵ Informantene i SALT Bergen mente det var flere positive sider ved å tenke *multi-site* og menighetsnettverk.

En grunn til at menighetsplantinger knekker ryggen er konflikt i lederskapet, økonomi eller at de mister moment. Alle de tre utfordringene kan vi senke risikoen rundt ved at de står i nettverk med oss. Man får kollegaer, opplevelsen av å være del av større sammenheng, delte ressurser og felles misjonsprosjekter. (Pastor i SALT Bergen)

Informantene peker her på faktorer som spiller inn når plantinger mislykkes. Ved å høre til et nettverk mener informantene at man minsker risikoen for å mislykkes. Dette perspektivet finner en også i aktuell litteratur. I teoridelen viste jeg at ved *multi-site* er delte ressurser en av de bærende elementene (se modell nr. 3 under punkt 3.4.2).

I teoridelen presenterte jeg de fem vanligste modellene for menighetsplanting. Jeg vil nå forsøke å reflektere litt rundt hvordan de tre menighetene passer inn i denne kategoriseringen. SALT Bergen skiller seg ut fordi den ble plantet på bakgrunn av nåværende pastor sitt eget initiativ. De tilhører pinsebevegelsen, men det var de selv som var initiativtakere. Derfor passer de egentlig ikke inn i noen av modellene. Men SALT Bergen har en strategi om å plante flere menigheter. For disse videre plantingene vil jeg si at de opererer med en kombinasjon av modell to og tre. Det vil si *multi-site* og modellen der en har en modermenighet som sender en gruppe mennesker til et område innenfor samme region. Vågsbygd misjonsmenighet og IMI Tananger hører også inn

¹⁰⁵ Ott and Wilson, *Global Church Planting*, 109-111.

under modell to. Samtidig er mitt inntrykk at IMI Tananger har en tettere relasjon til modernemenigheten enn det Vågsbygd misjonsmenighet har (se punkt 3.4.2).

4.3.4 Misjonalt liv

I materialet kommer det fram at evangeliserende livsstil eller misjonalt liv har en sentral plass i informantene sin tenkning og strategi.

Pastoren i SALT Bergen er svært opptatt av å bygge en inviterende kultur. Slik jeg forstår ham handler det om å bevisstgjøre menighetens medlemmer på at det er de sin oppgave å invitere mennesker inn i sin naturlige omgangskrets, på gudstjeneste og inn i smågrupper.

Smågruppene er et sted der vi minner menigheten om å leve en evangeliserende livsstil. Jeg vil nok si at vi har hatt varierende suksess rundt hvor mye invitering vi har hatt i menigheten. Fordi at om noen inviterer en venn i oktober og sier nei, så må personen jo vente litt før hun inviterer på nytt. Så vi må slå oss til ro med at folket vårt lever blant mennesker som ikke tror så mye. Og at det vil ha ulike utslag i oppmøte på gudstjenesten og smågruppen, det der går litt i sykluser. Men vi prøver å måle det så mye som vi kan. Blant annet ved å spørre de mest aktive menighetsbyggerne våre om de faktisk lever et liv blant folk som ikke tror så mye i hverdagen sin. Er folk sosialt normaliserte? Og vi har en brokultur; i slutten av hver gudstjeneste og i smågruppene ber vi folk tenke på de de kjenner som ikke tror og så ber vi for de. Så det at vi er sendt til verden har vi som en rytme i kirken vår. (Pastor i SALT Bergen)

Utsagnet til informanten reflekterer hvor sentralt *evangeliserende livsstil* er i hans tenkning. Han beskriver det som en *rytme* i menigheten. Han setter også ord på hvor viktig det er at, de som han tidligere beskrev som menighetens lederkjerne, lever et liv blant folk som ikke tror. Ut i fra det han har sagt tidligere om lederkjernens funksjon, som styrende for hele menigheten, kan det virke som at informanten ønsker at hele menigheten skal praktisere en evangeliserende livsstil.

Pastoren i Vågsbygd var også opptatt av at menighetens medlemmer levde et misjonalt liv. På bakgrunn av materialet identifiserer jeg følgende perspektiver rundt misjonalt liv, og hvordan man da i tilfellet legger til rette for det som leder.

Alle har det potensialet, men det må legges til rette for, sette en felles kurs. Jeg fikk høre at det du vil se i stort må du modellere i smått, fra dag én. Så vi forsøkte fra dag en av å leve det livet vi ville se alle levde. Og så delte vi noen av de historiene på gudstjenesten. (Pastor i Vågsbygd misjonsmenighet)

Informanten påpeker her at alle har potensialet til å leve et misjonalt liv, men at det samtidig må legges til rette for det. Han setter ord på tre måter en kan gjøre det på; felles fokus, modellering og løfte fram eksempler for menigheten.

Pastoren i IMI Tananger bruker aktivt noen spørsmål for å bygge en kultur i menigheten som er preget av misjonalt liv. *“Hvordan ser det ut å være kirke hvis du ikke har en offentlig gudstjeneste? Hvordan ser de gode nyhetene ut? Vi vil heller bruke ressursene våre på å leve tilgjengelige liv for naboer og venner”* (Pastor i IMI Tananger). Informanten ønsker å skape alternative bilder av hvordan det ser ut å være en menighet ved å fjerne et av det mest kjente faktorene ved menighetslivet, gudstjenesten. Det kan virke som at informanten opplever at gudstjenesten kan ta for mye fokus og på den måten svekke menighetens medlemmer sin mulighet til å leve misjonalt, ved at den tar ressurser og hindrer folk i å tenke nytt. Informanten nevner også i en annen sammenheng at de bruker BLESS for å skape en misjonalt kultur i menigheten. BLESS står for fem misjonale praksiser inspirerte av Frost sine praksiser (se punkt 3.4.4).

4.3.5 Multiplisering og reproduksjon

I materialet identifiserer jeg flere perspektiver rundt multiplisering og reproduksjon. Alle informantene mener de har dette på agendaen, men som vi skal se straks ser dette svært forskjellig ut.

SALT Bergen har en tydelig uttalt strategi for både multiplisering og reproduksjon, og skilte seg ut på dette punktet. Menigheten har en visjon om å plante cirka ti menigheter de neste ti årene. Pastoren i SALT Bergen mener at en av de avgjørende faktorene for å kunne multiplisere menigheten er å holde den enkel. Informanten forklarer: *“Det at vi har holdt menigheten enkel har vært avgjørende for å kunne multiplisere. Ingen aktiviteter i ukedagen bortsett fra lifegrupper og ledersamlinger, de er på tirsdager”* (Pastor i SALT Bergen). For å kunne multiplisere er det, i følge informanten, viktig å holde menighetens kompleksitet, forstått som antall aktiviteter og treffpunkt, til et minimum. Som nevnt tidligere ønsker SALT Bergen å både plante nye menigheter etter en modell og flere prinsipper. Hvis modellen man skal plante etter er kompleks blir det mer krevende å reprodusere. Siden jeg har beskrevet deres modell inngående tidligere, vil jeg ikke gå nærmere inn på den nå. Strategien om å

holde menigheten enkel er svært interessant, og jeg har ikke behandlet denne tematikken i teoridelen.

For å kunne plante nye menigheter forutsettes det at man har en rekke kompetente ledere (se punkt 3.4.3). Hos pastoren i SALT Bergen indentifiserte jeg følgende tekning for å imøtekomme dette:

Lederskap hos oss er en pipeline, det er en vei til lederskap. Det begynner med at man tar et nestlederansvar i en smågruppe eller et avdelingsansvar på et team. Vi ønsker å ha en lærlingkultur i menigheten, dette sitter dypt. I smågrupper men også i avdelinger. Det kommer blant annet fra meg, jeg har alltid med meg noen. Så i fjor hadde jeg elve menighetsplante- kandidater som jeg dro igjennom et kurs. Dette året har vi fire, fem kandidater. Med det begynner ikke i menighetsplantekurset, det begynner i smågruppene. (Pastor i SALT Bergen)

Informanten peker her på prinsipper som minner svært mye om det Dave og Jon Ferguson skriver om i sin bok *Exponential*. Både leder-pipeline og lærlingkultur er temaer som behandles grundig av Dave og Jon Ferguson.¹⁰⁶ En vesentlig forskjell mellom dem er likevel at Ferguson opererer med et større antall nivåer av lederskap, og en “lengre” pipeline. Tanken bak systemet til informanten er at man skal både oppdage og utruste talenter ved å gi dem større lederansvar når de er klare for det. Lærlingprinsippet bygger på et pedagogisk prinsipp der man lærer best ved observasjon og imitasjon (se punkt 3.3.2).

Rundt tematikken multiplisering tenkte pastor i SALT Bergen som følger:

Det er over tid vanskelig å samle mange mennesker på ett sted, på et tidspunkt. Det virker å være passé. Folk har endret måte de lever livene sine på, arbeid, tid, idrett osv. Jeg tror det er en mer bærekraftig løsning på lang sikt å bygge velfungerende mindre enheter i nettverk, enn å bygge en stor forsamling der alle skal samles. Jeg tror gevinsten med flere er at en kommer tettere på folk, flere mennesker føler at de er betydningsfulle, flere tjenestegaver forløst, flere forkynnere, flere ledere, flere i tjeneste. Dette er ting som er viktig for min personlige kalls-opplevelse, det var langs disse linjene jeg valgte å prioritere. Og så tror jeg at det å sende ut menighetsplantere og i ettertid knytte båndene til dem, viser seg å være veldig vanskelig. Det er veldig tungt å stå alene og liten over lengre tid. Derfor ønsker vi å etablere en ny modell, flerstedsmenigheten, så jeg og konen min er pastorer for de andre pastorene. (Pastor i SALT Bergen)

¹⁰⁶ Ferguson & Ferguson, *Exponential*, 32

Her ser vi en tenkning om at det er mer effektivt å tenke flere mellomstore menigheter, enn én stor. I stedet for å forsøke å bygge én stor menighet ønsker informanten å heller plante flere mindre forsamlinger. Han mener at det er mange fordeler med denne modellen. Han peker blant annet på at det harmoniserer mer med dagens menneskers livsstil, at det forløser flere kristne i tjeneste på mange plan, at mindre menigheter betyr større nærhet mellom individer og at flere menigheter i nettverk står totalt sett sterkere sammen. Han peker også på at denne måten å bygge på handler også om hans personlige kallsopplevelse. En lignende tenkning kjenner vi igjen hos Ott og Wilson sine strategiske argumenter for å plante nytt (se punkt 3.3.6).

Vågsbygd misjonsmenighet ble plantet ut ifra Salem Kristiansand, og har igjen de siste årene plantet en menighet på Flekkerøy. Pastoren i Vågsbygd misjonsmenighet tenker følgende om reproduksjon og multiplisering:

Det er vi opptatt av. Det er statuttffesta, men vi har ikke en veldig strategi for det. Det har handla mer om det at vi så at mange kommer fra Flekkerøy. Når folk kommer til meg og sier at de lurar på om de skal flytte og plante en menighet, så blir jeg ikke overrasket. Så prøver vi å ta vare på det og forvalte det. (Pastor i Vågsbygd misjonsmenighet)

Informanten har multiplisering på agendaen, han har en positiv holding til det, men jobber ikke strategisk med det. Informanten forklarte senere utdypende hvordan planting på Flekkerøy hovedsakelig vokste fram ved at de observerte at mange fra Flekkerøy begynte å komme på gudstjenestene deres. Dette, kombinert med erfaringen av at lokale menigheter forløser engasjement og lederskap, førte til konkrete planer om planting.

Pastoren i IMI Kirken Tjensvoll har også multiplisering på agendaen.

Ja, vi er i gang på Sandnes, skal sende en gjeng til Arendal, tenker på Oslo, og det er plass til flere i regionen her. Det handler om forløse lokale ledere her. I prinsippet så ønsker vi at alt vi planter skal produsere seg selv. Så er jeg spent på å se i hvilken grad det faktisk kommer til å skje, og da tenker jeg spesielt på de regionale plantingene. (Pastor i IMI Kirken Tjensvoll)

Informanten refererer her til prinsippet reproduksjon slik vi kjenner det fra Jon og Dave Ferguson. Tanken er at hver menighet som blir plantet i prinsippet skal plante på et nytt

sted etter tre til fem år.¹⁰⁷ Samtidig legger ikke informanten skjul på at han er usikker i hvor stor grad det i praksis vil bli realisert. Informanten setter også ord på at for dem har nye plantinger i realiteten handlet om å forløse lokale ledere. Pastoren i IMI Tananger mener også at de har fokus på dette: *“Vil si at vi har fokus på det. 10% av alt vi får inn går videre til nyplanting. Vi har også med et yngre par som skal videre å plante et annet sted. Så sånn sett har vi fokus på det jevnlig”* (Pastor i IMI Tananger). Informanten fra Tananger sier at de har fokus på reproduksjon og multiplisering, og at det i hovedsak gir utvalg i praksisen om å gi videre 10% av inntektene til nyplanting.

4.3.6 Smågrupper

I materialet kommer det fram at alle menighetene gjør seg bruk av smågrupper. Med smågrupper menes at et mindre antall mennesker kommer jevnlig sammen som et kristent fellesskap for å på ulike måter styrke hverandre i troen.¹⁰⁸ Alle menighetene i undersøkelsen har smågrupper som et av de bærende elementene i menigheten. I materialet finner jeg følgende tekning rundt smågrupper.

Nå har vi 61 smågrupper i menigheten, de som skal bli gruppeledere går igjennom en ledertreningsopplegg, de er nestledere også går de gjennom et kurs, så får de oppfølging fra en coach. Vi har en i 30% som jobber med dette. Han tar prekenen hver uke og skriver den om til et undervisningsopplegg. Smågruppene får gudstjenesten sine takk- og bønneemner. Det er et sted der vi minner menigheten om å leve en evangeliserende livsstil. (Pastor i SALT Bergen)

Som vi ser her og har sett tidligere, har smågrupper en svært sentral rolle i menigheten. Smågrupper er tidligere beskrevet som en av to (smågrupper og gudstjenester) søyler menigheten bygges på. Informanten peker i hovedsak på tre viktige momenter ved smågruppene. For det første sier han at smågrupper er en arena for å utvikle ledere. For det andre er det en tett link mellom smågrupper og gudstjenesten, blant annet ved undervisningsopplegget og bønn. For det tredje er smågruppene en arena der menigheten blir minnet på å leve et misjonalt liv.

¹⁰⁷ Ferguson & Ferguson, *Exponential*, 138.

¹⁰⁸ Ed Stetzer, *Planting Missional Churches: planting a church that's biblically sound and reaching people in culture* (Nashville, Tennessee: Broadman & Holman Publishers, 2006), 207.

Pastoren i Vågsbygd misjonsmenighet tenker også at smågrupper har en sentral og viktig rolle i menigheten.

Cellegrupper er pulsåren i menigheten vår, så i lang tid var det flere i cellegrupper enn på gudstjenesten. Det er nok fordi vi har hatt stort fokus på å invitere folk med i grupper. Det gir de hjelp med livet og å vokse i relasjonen med Jesus. Cellegruppa er absolutt et sted å ta med nye. Det handler mye om at innpakningen ikke er støtende, men vi gjør egentlig veldig kristne ting. Så relasjonen som ligger der i forkant er avgjørende. De har jo blitt forespeilt hva det innebærer. Kanskje de har vært innom Alpha. (Pastor i Vågsbygd misjonsmenighet)

Informanten beskriver tre funksjoner ved smågruppene. Deltagerne får hjelp med livet og til å vokse i relasjonen til Jesus og smågruppene er et sted å ta med nye. Det er interessant å legge merke til hvordan informanten legger vekt på hvor avgjørende det er at det ligger en relasjon i forkant for at nye skal kunne finne seg til rette i en smågruppe. Dette samsvarer med informanten sin tidligere vektlegging av relasjoner.

I teoridelen har jeg ikke behandlet denne tematikken inngående. Men jeg har lagt merke til at smågrupper ofte er en del av det store strategiske bildet i aktuell litteratur om menighetsplanting, uten at det blir nøye behandlet. På bakgrunn av dette kan det tenkes at dette er et område der praksisfeltet har et konstruktivt bidrag til teorifeltet.

4.4 Refleksjoner rundt egen kontekst

Materialet viser at forståelsen av konteksten har en sentral rolle i informantene sin tenkning rundt menighetsplanting. Som det kommer fram i teoridelen har kontekst og kontekstanalyse preget både litteratur om misjonal menighet og menighetsplanting. Dette dels på grunn av at samfunnet er og har vært i stor endring, og at det er en utprega kontekstuell side ved kristen misjon (se punkt 3.3.4 og 3.3.5).

4.4.1 Hvordan forholde seg til eksisterende menigheter

Alle informantene ønsker å plante for at nye skulle komme til tro. Samtidig har informantene plantet i en kontekst der det er en folkekirke som står sterkt og der cirka 86% av befolkningen er medlemmer av et trossamfunn.¹⁰⁹ For å få fram deres tenkning

¹⁰⁹ Store Norske Leksikon, "religion i Norge"; tilgjengelig på https://snl.no/religion_i_Norge; Besøkt 14. november 2014.

rundt dette ønsket jeg å høre deres refleksjoner rundt følgende spørsmål: de fleste vet jo hvor kirka er, kan de ikke gå der hvis de er interessert i kristen tro? Siden kirkene ikke er fulle, kan det vel tenkes at det er nok kirker i området? Og istedenfor å plante en ny menighet kunne dere kanskje gått inn og bidratt i en eksisterende menighet? I svarene på disse spørsmålene identifiserte jeg mange interessante perspektiver.

Da tenker jeg at en må tenke Guds rike potensial. Hvis du hadde sendt IMI-gjengen på Tananger inn i Tananger Kirke så hadde jo den kirka blitt fullere, men da hadde de jo antageligvis ikke hatt den friheten, driven og mandatet på at her har vi en visjon, vi har lyttet oss inn på hva Gud gjør i Tananger og hva som er behovet her og går på det. Da hadde antageligvis ikke de menneskene som de har kommet i berøring med og trekt inn i et fellesskap ikke vært der de er i dag. Med Guds rike-brillene så blir helheten bedre når den gjengen har plantet et nytt fellesskap. (Pastor i IMI Kirken Tjensvoll)

Informanten stiller seg spørrende til problemstillingen og peker i hovedsak på to poenger. For det første, hvis gjengen fra IMI Tananger hadde å gått inn i Tananger kirke hadde de mest sannsynlig ikke kjent på friheten til å handle på det de hadde opplevd Gud hadde ledet dem til. I menighetsplanting er det et moment av Guds ledelse. Stuart Murray vektlegger også sterkt verdien av opplevelsen av Guds ledelse. Murray hevder at egenskaper og talenter ikke er nok for å bli menighetsplanter, det må også være et kallsperspektiv inne i bildet.¹¹⁰ For det andre peker informanten på at helheten har det bedre ved at et nytt fellesskap blir plantet. En del av de menneskene som i dag har kommet til tro hadde mest sannsynlig ikke gjort det hvis IMI Tananger ikke hadde blitt plantet. Vi ser på bakgrunn av dette at informanten vektlegger hovedsakelig de strategiske fordelene ved å plante nytt. Informanten fra Vågsbygd misjonsmenighet pekte på flere interessante perspektiver:

Jeg tror noen tenker sånn og det tror jeg bygger på noen antagelser som er feil. Det ene er at hele bevegelsen rundt Jesus, er at han kom nær og disiplene kom nær han. Gud oppsøkte denne verden, han kom til oss. Det samme sier han til de første kristne, og det ser vi at de første kristne gjør. Det at ikke alle har kommet til kirka nå, er ikke status quo. Status quo er hvor mange det er som har forsøkt å oppsøke noen for å nå de. Det som jeg tror ligger til grunn her er en tenkning som jeg tror vi har hatt i Norge, at kristen tro er en så privat ting, at det oppsøker du hvis du vil, det må komme på eget initiativ. Det er en kirke

¹¹⁰ Stuart Murray, *Planting Churches in the 21st century: A guide for those who want fresh perspectives and new ideas for creating congregation* (Scottsdale, PA, USA: Herald Press, 2010), 169.

der, så hvis du er interessert så kan du oppsøke den. Det at de vet hvor kirka er betyr ikke at de har kjent Jesus på kroppen, at de har kjent hvem han er. Det skjer når noen som kjenner Jesus kommer nær. Det er ikke det kirkebygget som vil bringe folk nær til Jesus, men den troen de møter i menneskene de møter. Hovedbudskapet er at vi trenger flere utsendte misjonærer. Det er en defensiv holdning at kirken er nesten som en interesseklubb der du kommer når du har lyst å høre mer. (Pastor i Vågsbygd misjonsmenighet)

Informanten mener en slik problemstilling bygger på en feiltagelse. For det første peker han på at det ligger i selve kirkens natur å være mer opptatt av å *sende* enn å samle.

Derfor vinner ikke kirken noe totalt sett på å samle flere kristne som et alternativ til å sende noen for å plante nytt. For det andre mener informanten at i den norske konteksten er det ikke slik at selv om du vet om kirka og du vet hvor du finner den, så betyr det at du har opplevd Jesu egen invitasjon til å følge ham. Informanten hevder at det er invitasjonen fra en kristen, som kjenner Jesus, som kan oppleves som en reell invitasjon. Kirkebygget er ikke en slik invitasjon i seg selv. Kirken er sendt til et samfunn der den lokale menighet ikke lengre er en attraksjon eller en invitasjon i seg selv. Det kan virke som at informanten tenker at menighetsplanting da handler om å ta denne realiteten på alvor. Informanten virker formet av det *misjonale sendesperspektivet* og tanken om at Vesten befinner seg kulturelt sett i *post-kristendommen*. Både Michael Frost og Stuart Murray har dedikert egne bøker til denne problematikken. De hevder at det er avgjørende at kirken gjør en grundig kontekstanalyse hvis den skal være tro mot sin egenart i tiden som ligger foran.¹¹¹

Jeg tenker at det spørsmålet handler om perspektiv, og vi har et perspektiv som handler om at for så høyt har Gud elsket verden og Bergen, at han gav sitt liv for alle skal komme til tro på han, og det betyr alle. Og vi tenker at det er cirka 250000 som er bergensere og jo flere fiskebåter vi har jo flere fisk kan vi få. Det finnes mange interesser for tro der ute, men de færreste kommer hvis de ikke blir invitert. Så vi har jo veldig tro på denne invitasjons-kulturen. Et kirkebygg i Norge er ikke en invitasjon nok i seg selv. Det må være et kristent menneske som inviterer. (Pastor i SALT Bergen)

Informanten peker på stort sett de samme momentene som de to forutgående. Det kan tyde på at informantene tenker at spørsmålene representerer et feilaktig perspektiv.

Spørsmålene har noen underliggende kontekstuelle premisser som de indirekte stiller

¹¹¹ Michael Frost, *Exiles: Living missionally in a post-christian culture*, (Peabody, Mass.USA.: Hendrickson Publishers, 2006), 3-6

spørsmålsteget ved. Logikken i deres argumentasjon hviler på at konteksten er annerledes enn det spørsmålet forutsetter. Slik jeg forstår det tenker informantene at den lokale menigheten befinner seg i en kontekst der dens omdømme og tekniske tilstedeværelse ikke er en invitasjon i seg selv. Derfor må den lokale kirke bevege seg ut i konteksten ved personlige invitasjoner, og jo flere som gjør det, jo bedre.

4.4.2 Kontekst og tro

Konteksten informantene har plantet i er 75-80% av befolkningen medlemmer av Den Norske Kirke. På bakgrunn av det blir det naturlig å reflektere rundt om det i det hele tatt er nødvendig å plante i en slik kontekst. I materialet finner jeg i hovedsak to måter å forholde seg til dette på. På den ene siden har vi SALT Bergen og på den andre siden Vågsbygd Misjonsmenighet og IMI Tananger. SALT Bergen er en del av pinsebevegelsen og er naturlig nok preget av det i møte med problematikken, mens IMI Tananger og Vågsbygd Misjonsmenighet har en mer diplomatisk, men samtidig radikal tilnærming.

Der står nok vi i en “evangelikal” gruppering, vi står jo i en vekkelsestradisjon, en progressiv vekkelsestradisjon i takt med lavkirkeligheten på Vestlandet, som handler om et innviet liv, bevisst valg om å følge Jesus, som igjen handler om omvendelse og tro. Så jeg føler jo ikke at folk i den “evangelikale” sfæren lar Bergen være i fred i forhold til utfordringen om å komme å følge Jesus, fordi om folk her er døpt. Det er et perspektiv som vi ikke er så mye borti i våre kretser. Og så står ikke vi den lutherske kirke, vi anerkjenner ikke på samme måte at dåpen er veien inn til tro, vi tror at det handler om det personlige gudslivet, og det gjør jo at “markedet” er kjempesvært, mens det kanskje for enkelte lutheranere blir veldig lite. (Pastor i SALT Bergen)

Informanten sier her at han i stor grad ikke forholder seg til problemstillingen. Han står i pinsebevegelsen som representerer en annen lære om dåpen enn Den Norske Kirke. I informantens øyne er det ikke primært dåpen som synliggjør en persons tro og tilhørighet til kirken, men personens levde liv. Det betyr at fra deres synsvinkel er det en liten prosentandel av Bergen som hører til en kirke. Derfor er “markedet” stort og menighetsplanting vil være en del av strategien for å se flere komme til tro. Informanten fra Vågsbygd misjonsmenighet står nærmere Den Norske Kirke teologisk, men har likevel en del av de samme refleksjonene.

Refleksjonen er den at vi må skille mellom formell kirketilhørighet og reel menighetstilhørighet, som gir seg til utslag i et fellesskap og Jesus-tro. Det tror jeg egentlig alle prester her området vil være enige i. Så jeg tenker at selv om en er medlem av et trossamfunn betyr ikke det at det er en levende tro der, og det er vårt utgangspunkt. Generelt så er jeg mer opptatt av å bekrefte enn å avkrefte, for ved å avkrefte skyver du de fra. Men jeg vil si at hvis de kun kommer på de kirkelige handlingene så vil jeg spørre hvorfor kommer du ikke oftere? Det er viktig å få folk til reflektere rundt de kirkelige handlingene. Dette er et litt særnorsk fenomen. Det er noe positivt ved det, men det kan bli noe negativt hvis man bruker deltagelsen ved de kirkelige handlingene som et barometer på hvor stor kirka er. Gjennomsnittlig gudstjenestebesøk er en god måte å måle hvem som reelt tilhører fellesskapet. Dette har mye å si for vår tenkning om planting, for hvis alle er nådd er det jo ikke noe vits å plante! La oss si at det bor 24000 i Vågsbygd, så har vi kanskje passert 1500 som er aktivt del av en menighet, da snakker vi om en 6-7 % av befolkningen. Og det er med de brillene jeg kikker inn over i de andre bydelene. (Pastor i Vågsbygd misjonsmenighet)

Informanten skiller mellom kirkelig tilhørighet og reell menighetstilhørighet. Han sier at det er gudstjenestebesøket, og ikke kirkelig medlemskap eller kirkelige handlinger, som må være definerende for ens oppfatning av kirkens størrelse. Informanten mener dette er et viktig perspektiv fordi det vil forme ens syn på i hvilken grad menighetsplanting er aktuelt i ens kontekst. Informanten ser på samfunnet som *post-kristent* og det er tydelig at det spiller en viktig rolle i hans tenkning rundt menighetsplanting. Ut i fra gjennomsnittlig gudstjenestebesøk er det kun er liten del av befolkningen som hører til et kristent fellesskap. Det leder igjen til en forsterkning av menighetsplantingens relevans og aktualitet. Pastoren i IMI kirken Tjensvoll pekte på noen av de samme poengene.

På den ene siden så har ikke vi behov for å avskrive noen ei tro, men vi forholder oss mer til et aktivt medlemskap enn et nominelt medlemskap. Så da er jo tilstanden i Tananger, som mange andre steder i Norge, at du kan ha en veldig høy andel medlemmer i Den Norske Kirke, men en lav andel som faktisk er en del av et trosfellesskap. Så er det ikke vår jobb å si at det er bare de som er aktive i et trosfellesskap som er kristne, men der er vel grunn til å tro, ut i fra noen statistikker, at det er en god del av de om ikke lengre bekjenner en tydelig Jesus-tro. Og de som gjør det, men ikke er en del av et fellesskap, tror jo vi, for leve et liv som disippel, har veldig godt av å bli med i et fellesskap. (Pastor i IMI Kirken Tjensvoll)

Pastoren i IMI Tananger har en tenkning som i stor grad samsvarer med pastoren i IMI kirken Tjensvoll, men han legger også til følgende:

Det finnes folk som er døpt og konfirmert som trenger å få høre evangeliet igjen. De trenger å komme tilbake til det de fikk i dåpen. Gud forlater ikke det han gjorde i dåpen. Gud står ved sine løfter, men noen trenger å “recommite” seg. Jeg opplever også kirka der ute tenker slik. (Pastor i IMI Tananger)

Pastorene i IMI kirken Tananger og Tjensvoll har nokså lik tilnærming som pastoren i Vågsbygd misjonsmenighet. De anerkjenner i større grad dåpens betydning, men sier samtidig at i et misjonsperspektiv forholder de seg først og fremst til aktivt medlemskap. De peker også på at de som er medlemmer av Den Norske Kirke, men ikke har et aktivt medlemskap, er en målgruppe uavhengig av deres personlige tro. Selv om informantene har forskjellige innfallsvinkler til problemstillingen har de likevel i praksis nokså lik håndtering. Informantenes perspektiver er på linje med det Craig Ott og Gene Wilson skriver i sin bok. Ott og Wilson mener at en høy prosentandel med nominelt medlemskap ikke bør være en grunn for å ikke plante en menighet i det aktuelle området.¹¹²

Det blir hevdet at menighetsplanting i noen tilfeller kun kan føre til forflytning av kristne. En av informantene hadde noe statistikk på hvem menighetens medlemmer var, det vil si, tidligere menighetstilknytning og trosliv.

Det er primært mennesker som har hatt litt tro. Det er under 5% som har vært aktive i en annen menighet og egentlig bare byttet menighet. Så er det cirka 5% som har hatt ingen forhold til tro eller menighet. Vi har mange av de som er barnedøpt, men som ikke har hatt noe bevisst forhold til det. De kommer hjem til byen tenker kanskje litt på det, men gjør ikke noe med det. (Pastor i Vågsbygd misjonsmenighet)

Det vil altså si at 90% av medlemmene deres har eller har hatt et forhold til kristen tro, men har ikke vært del av et kristent fellesskap på flere år, og har heller ikke noe bevisst forhold til det. At 90% av medlemmene deres har eller har hatt en tro sier mye om informantens syn på menighet og kristen tro. Som vi har sett tidligere er informanten

¹¹² Ott and Wilson, 36-38

skeptisk til tanken om “privat tro”. Informanten ser på mennesker med en “privat tro” som en del av menighetens målgruppe.

I dette siste delkapittelet har vi sett hvordan informantene forholder seg til sin egen kontekst. Informantene opplever sin egen kontekst som primært *post-kristent* (se punkt 3.3.5). Det vil i praksis si at de ikke lar nominelt medlemskap styre deres syn på menighetsplantings aktualitet og relevans. Informantene vektlegger verdien av et aktivt kristenliv og lar det være styrende for deres kontekstanalyse.

Kapittel 5

TVERRGÅENDE FAKTORER

Jeg har i kapittel fire forsøkt å dokumentere fire informanter sin tenkning rundt menighetsplanting, spesifisert som: Misjonsteologisk begrunnelse og strategiske modeller. Jeg har i dette kapitlet forsøkt å identifisere noen tverrgående faktorer ved deres tenkning. Det vil si: Perspektiver og tenkning som går på tvers av informantene. Hensikten med å identifisere tverrgående faktorer handler om forskningens generaliserbarhet. I metodekapitlet forklarte jeg at denne oppgaven har et sterkt utforskende og deskriptivt preg. Ved å beskrive de tverrgående faktorene peker jeg på hva ved oppgaven som kan generaliseres. Samtidig vil jeg understreke at det er leseren sitt ansvar å vurdere generaliseringens holdbarhet og faglige relevans (se punkt 2.5).

5.1 Misjonal menighetsplanting med disippelskap som en nødvendighet

Materialet viser at alle informantene har en misjonal tilnærming til menighetsplanting. Selv om dette ser noe forskjellig ut, er det likevel et gjennomgående tema. Et par av informantene har ikke et utpreget teologisk språk for misjonal menighetsplanting, men flere av valgene deres viser likevel at det er en misjonal menighet de har plantet. Menighetsplanting er ikke oppfattet som en strategi for å konkurrere med andre menigheter, eller en vekststrategi, men deltagelse i Guds misjon. En av informantene uttrykte det på følgende måte:

Vi er sendt, sammen med de andre menighetene også, men det lille lokale fellesskap er sendt. En har sagt det sånn at det er ikke menigheten som driver misjon, men det er misjonen som har en menighet, og det tenker jeg er en nyttig korreksjon. Menigheten som eksisterer for seg selv, som en selv-supplerende greie eksisterer egentlig ikke i Jesu tankegang. Han etablerte menigheten for at Guds rike skulle nå flere mennesker. (Pastor i Vågsbygd misjonsmenighet)

Utsagnet viser hvordan informanten tenker at menighetsplanting er en form for misjonsarbeid. Dette misjonale perspektivet gir også utslag i deres strategier som menighet. Et viktig mål med menighetsplanting er å se nye komme til tro. På grunn av

informantenes misjonale tilnærming er ikke menighetens primære strategi å lage en tiltrekkende gudstjeneste eller barnearbeid, men å utruste menighetens enkeltmennesker til å leve en evangeliserende livsstil (mer om dette i punkt 5.3).

I teoridelen henviste jeg til Murray. Han hevder at en kan plante menighet innenfor to forskjellige paradigmer. Man kan plante innenfor "*church growth paradigm*" eller "*cross-cultural mission paradigm*". Det siste kjennetegnes ved at de plantes i forlengelse av det nye misjonsparadigmet og at de er relasjonelle og kontekstuelle (se punkt 3.3.1). Jeg opplever at informantene sin tenkning representerer "*cross-cultural mission paradigm*". Dette fordi de vektlegger den relasjonelle siden ved menigheten, de er alle opptatt av at menigheten lever en evangeliserende livsstil og de er alle, men på ulik måte, opptatt av konteksten de har planter i.

5.2 Pastoren som leder

Som pastorer utøver informantene en svært aktiv ledelse. De leder menigheten ved å tydeliggjøre visjonen og ved å bygge stein på stein i samsvar med visjonen. En av informantene uttrykker det så tydelig at han beskriver menigheten som en lederstyrt menighet.

Og så har vi ledet menigheten gjennom lederskap. Det er en lederstyrt menighet, og det er gjort mye for at det er godt organisert og tydelige retningslinjer for mandater og den type ting. (Pastor i SALT Bergen)

Det er flere ting som er verdt å stoppe opp for her. For det første har pastoren et tydelig mandat til å lede menigheten mot større vekst. Menighetens vekst og utvikling står sentralt, og pastoren skal lede menigheten mot dette. Det gir utsalg i forkynnelsen, gudstjenesten, smågrupper og ledertrening. For det andre framtrer pastoren i materialet som en organisasjonsutvikler og -bygger. Pastoren har ofte rollen som strateg, bygningsmann og motivator. Informantene gir for eksempel uttrykk for at de tenker strategisk rundt hvordan de kan ta menigheten fra a til b, ved å motivere til handling, modellere eksempler og kommunisere visjon. De er opptatt av å trene og bygge ledere slik at de igjen kan bidra til den store visjonen.

Selv om aktiv ledelse er en tydelig gjennomgående faktor hos informantene, ser det likevel forskjellig ut. Denne forskjellen hos informantene kommer i hovedsak til uttrykk i hvilken grad den aktive ledelsen blir uttrykt i strukturer og systemer. Det vil si

at hos enkelte av informantene skjer denne aktive ledelsen i hovedsak på et mellommenneskelig nivå. Men hos andre preger det i tillegg formelle strukturer og systemer.

Menighetsplanteren sin lederrolle har jeg ikke behandlet grundig i teoridelen. Jeg har heller ikke sett aktuell litteratur som har behandlet dette temaet inngående, utenom boken til Leif S. Jakobsen. Jakobsen hevder, på bakgrunn av sin forskning, at lederskapets kvalitet er avgjørende for at menighetsplantninger skal lykkes (se punkt 3.4.3).

5.3 Misjonalt liv

En tydelig gjennomgående faktor i materialet er informantene sitt fokus på menighetens misjonale liv. Alle informantene ser på alle kristne som disipler som er kalt til å ta del i Guds misjon i sin kontekst. Informantene er opptatt av å utruste og trene menighetens medlemmer, gjennom lederkurs, forkynnelse og smågrupper, slik at de blir i stand til å dele sin tro i ord og handling. En av informantene tenkte at alle har potensialet til å leve en evangeliserende livsstil, og ut ifra materialet i sin helhet er det naturlig å tenke at de andre informantene vil si seg enige i deg.

Alle har det potensialet, men det må legges til rette for, sette en felles kurs. Jeg fikk høre at det du vil se i stort må du modellere i smått, fra dag én. Så vi forsøkte fra dag en av å leve det livet vi ville se alle levde. Og så delte vi noen av de historiene på gudstjenesten. (Pastor i Vågsbygd misjonsmenighet)

Utsagnet eksemplifiserer hvordan informantene tenkte om disippelskap og misjonalt liv. For det første er det ønskelig at alle i menigheten lever et misjonalt liv. Alle har potensialet og muligheten. For det andre er misjonalt liv så viktig at det er ønskelig å lede hele menigheten mot dette målet, gjennom et felles fokus og modellering.

Materialet viser at alle informantene har et tydelig fokus på at nye skal komme til tro, og at menighetene har den personlige evangeliseringen som sin primære strategi for å se dette skje. Likevel opplever jeg at to av informantene har gudstjenesten som en integrert del av denne strategien. Selv om gudstjenesten på ingen måte er den primære strategien for å se nye komme til tro, har den en viktig rolle.

5.4 Forståelse av konteksten

En siste fellesnevner jeg vil nevne i denne sammenheng er informantene sitt syn på sin egen kontekst. Selv om SALT Bergen har en annen tilnærming på grunn av sitt dåpssyn, har alle menighetene i praksis samme måte å forholde seg til konteksten.

Utgangspunktet for refleksjonen er hvordan en som menighetsplanter forholder seg til den norske konteksten der majoriteten av befolkningen er medlemmer av et kristent trossamfunn. En kan da på den ene siden tenke at det ikke er noe poeng å plante nye menigheter. En kan tenke at menighetsplanting da handler om å flytte kristne fra en menighet til en annen. På den andre siden kan man tenke at gudstjenestebesøket sier mer om konteksten enn antall kirkelige medlemmer. Med dette perspektivet er det få som er en aktiv del av en menighet. En av informantene beskrev sitt perspektiv på konteksten på en måte som også er beskrivende for de andre informantene.

Vi prøver å tenke på oss selv som misjonærer i Tananger. Vi skal bringe evangeliet ut til folk som enda ikke har hørt det. Det finnes folk som er døpt og konfirmert som trenger å få høre evangeliet igjen. De trenger å komme tilbake til det de fikk i dåpen. Gud forlater ikke det han gjorde i dåpen. Gud står ved sine løfter, men noen trenger å “recommite” seg. Jeg opplever også kirka der ute tenker slik. (Pastor i IMI Tananger)

Som nevnt har informantene noe ulike måter å tilnærme seg denne problematikken, men de har i praksis den samme løsningen. De lar antall aktive kirkemedlemmer være styrende for forståelsen av konteksten. Med det perspektivet blir byen en “misjonsmark”, der menighetsplanting spiller en viktig rolle.

Jeg har i dette kapittelet valgt å trekke fram fire tverrgående faktorer. Det er klart det er flere, men jeg har forsøkt å trekke fram de tverrgående faktorene som har direkte med menighetsplanting å gjøre.

Kapittel 6

OPPSUMMERING

Jeg har i denne oppgaven forsøkt å beskrive den teologiske og strategiske tenkningen bak tre menighetsplantinger i Norge. Dette har jeg gjort ved å samle inn og analysere empirisk materiale gjennom flere dybdeintervjuer med menighetsplantere. Oppgavens problemstilling er: Hvorfor og hvordan plante menighet i Norge? Jeg vil nå forsøke å svare på problemstillingen ved å oppsummere informantene sin teologiske og strategiske tenkning rundt menighetsplanting.

Informantene representerer en relasjonell tilnærming til menighet og menighetsplanting. En menighet er først og fremst et fellesskap av troende. Dette gir konkrete utslag på flere plan. For det første ble menighetene plantet av mennesker som var venner og hadde et nært fellesskap. For det andre, ble ikke menighetene plantet ved at aktiviteter startet, men at et fellesskap ble etablert. Det vil si at de som fellesskap begynte å se på seg selv som misjonærer i sin lokale kontekst. Aktiviteter hadde sin plass, men kom i andre rekke. For det tredje hadde alle informantene en tydelig forståelse av at menighetsplanting handlet om å se nye komme til tro, og at det primært skjer gjennom menighetsmedlemmenes egne relasjoner og nettverk. For det fjerde hadde alle menighetene smågrupper som en del av menighetens grunnmur. Poenget med smågruppene var sosialt og åndelig fellesskap, og ledertrening.

Flere av informantene var tydelig preget av det nye misjonsparadigmet. Menighetsplanting handlet ikke om å realisere sine egne drømmer eller å skape et bedre alternativ for kristne, men å ta del i Guds misjon i denne verden. De så på misjon og menighetsplanting som to sider av samme sak. Det er Guds misjon, der den lokale kirke er hans primære verktøy. I forlengelsen av dette perspektivet var det spesielt en av informantene som forankret menighetsplanting i inkarnasjonen. På samme måte som at Jesus kom som en tjener inn i en spesifikk kontekst og kom mennesker nær, er den lokale menighet kalt til å tjene, kontekstualisere budskapet og leve tett på de som ikke tror. Alle informantene bruker *sendt-språket*. De ser på seg selv, familien deres og

menigheten som *sendt* av Gud til sin lokale kontekst for å formidle evangeliet i ord og handling.

En av informantene forankrer menighetsplanting i identiteten til kirken og i sin egen kirkelige tradisjon. Det ligger, i følge informanten, i evangeliets natur å nå videre utover og sprengre grenser. En måte å se dette skje på er ved å plante nye menigheter. Informantens kirkelige tradisjon beskriver han som en progressiv bevegelse som alltid har vært opptatt av å nå videre og sprengre nye grenser.

Flere av informantene nevner en eller flere av nytestamentets misjonsbefalinger som det bibelske forankringspunktet for menighetsplanting. Det understreker igjen hvordan informantene ser på misjon og menighetsplanting som to sider av samme sak. Materialet viser også hvordan urmenigheten i begynnelsen av apostlenes gjerninger framtrer som et ideal flere av informantene ønsker å bygge menigheten etter.

En annen viktig komponent i informantene sin begrunnelse for menighetsplanting er forståelsen av deres egen kontekst. Informantene ser på Norge som en *post-kristen* kontekst der det er behov for misjon. De mener at antall medlemmer i kirken ikke gjenspeiler nordmenns forhold til kristen tro, men at antall gudstjenestebesøkende gir et mer korrekt bilde. En av informantene satte ord på at i dagens kultur er ikke kirkebygget en invitasjon i seg selv. Denne invitasjonen må komme fra person til person. Summen av dette gjør at informantene ser på Norge som en "misjonsmark" der det trengs evangelisering og misjonsarbeid. Derfor handler ikke menighetsplanting om å starte en gudstjeneste eller bygge et kirkebygg, men å utruste kristne, kollektivt og individuelt, til å leve en evangeliserende livsstil, ifølge informantene.

For å se en kollektiv og individuell mobilisering mot evangeliserende livsstil har informantene flere strategier. For det første ligger disippelskap i bunn for det hele. En hver kristen må vokse inn i perspektivet at hun eller han er kalt til å legemliggjøre evangeliet i sin egen hverdag. Disippelskapets mål er med andre ord Kristus-likhet. For det andre var det spesielt en av informantene som pekte på det han kaller en lærlingkultur. Det handler om at en vokser best som disippel hvis en kan gå sammen med en annen person. Det kan være ferdigheter av en åndelig karakter eller mer konkrete ferdigheter, som å lede en smågruppe. For det tredje gjennomsyrrer ønsket om mobilisering mange av de strategiske valgene. Gudstjenesten, smågruppene,

forkynnelsen, ledertreningen og lederstrukturen, har en undertone av disippelskap og mobilisering.

Til slutt vil jeg nevne at materialet i sin helhet sier noe om at informantene utøver en aktiv ledelse av menigheten. De framstår som gjennomtenkte, strategiske og fokuserte bygningsmenn. Selv om dette ikke er en uttalt strategi hos informantene, med unntak av pastoren i SALT Bergen, virker dette avgjørende for hvordan de har plantet og ledet menigheten.

Kapittel 7

LITTERATURLISTE

7.1 Bøker

- Bosch, David J. *Transforming Mission: paradigm shifts in theology of mission*. Maryknoll, N.Y. : Orbis Books, 1991.
- Breen, Mike og Cockram, Steve. *Å bygge en disippelkultur*. Skjetten: Hermon, 2010.
- Bryman, Alan. *Social Research Methods*. 4th.ed. Oxford: Oxford University Press, 2012.
- Cray, Graham. *Mission-shaped church: church planting and Fresh Expressions of Church in a Changing Context*. London: church House publishing , 2004.
- Edinburgh 2010, Volume 2, *Witnessing to Christ today*, edited by Daryl Balia and Kirsteen Kim. Oxford: Regnum, 2010.
- Ferguson, Dave & Ferguson, Jon. *Exponential: How you and your friends can start a missional church movement*. USA: Zondervan, 2010.
- Frost, Michael. *Exiles: Living missionally in a post-christian culture*. Peabody, Mass.USA.: Hendrickson Publishers, 2006.
- Frost, Michael. *5 Habits of Highly Missional People: Taking the BELLS Challenge to Fulfill the Mission of God*. Distributed via Exponential Resources (kun utgitt i digitalt format), 2014.
- Frost, Michael & Hirsch, Alan. *The shaping of things to come: Innovation and mission for the 21st-century church*. Peabody, Mass.USA.: Hendrickson Publishers, 2003.
- Frost, Michael & Hirsch, Alan. *ReJesus: A Wild Messiah for a Missional Church*. Peabody, Mass.: Hendrickson Publishers, 2008.
- Garrison, David. *Church Planting Movements: How God is redeeming a lost world. Bangalore, India: WIGTake Resources, 2004*.
- Hanssen, Ove Conrad. *Et godt tre bærer god frukt: Visjoner og strategier for Utvikling og Vekst i Lokale Menigheter*. Oslo: Luther Forlag, 2007.
- Hirsch, Alan. *The Forgotten ways*. USA: Brazos Press, 2006.

- Hopkins, Bob and Breen, Mike. *Clusters: Creative Mid-sized Missional Communities*. [Sheffield?]: ACPI, 2008.
- Jakobsen, Leif S.. *Ledelse & Menighetsplantning*. Skien: Hermon forlag, 2004.
- Kvale, Steinar. *Det kvalitative forskningsintervju*. Oslo: ad notam Gyldendal, 1997.
- Lings, George and Murray, Stuart. *Church Planting: Past, Present and Future*. Cambridge: Grove Books, 2003.
- Murray, Stuart. *Church planting: Laying foundation*. Scottsdale, PA, USA: Herald Press, 2001.
- Murray, Stuart. *Planting Churches In the 21st century: A guid for those who want fresh perspectives and new ideas for creating congregation*. Scottsdale, PA, USA: Herald Press, 2010.
- Murray, Stuart. *Post-Christendom: church and mission in a strange new world*. Colorado Springs, USA: Paternoster Press, 2008.
- *New Directions in Mission and Evangelization*. edited by James A. Scherer, Stephen B. Bevans. Maryknoll, N.Y. : Orbis Books, 1982.
- Ott, Craig and Wilson, Gene. *Global church planting: Biblical Principles and Best Practices for Multiplication*. USA: Baker Academic, 2011.
- Repstad, Pål. *Mellom nærhet og distanse*. Oslo: Universitetsforlaget, 2007.
- Schindler, Dietrich. *The Jesus model: Planting churches the Jesus way*. UK: Piquant Editions, 2013.
- Stetzer, Ed. *Planting Missional Churches: planting a church that's biblically sound and reaching people in culture*. Nashville, Tennessee: Broadman & Holman Publishers, 2006.
- Sørensen, Sten og Rolfsen, Ommund. *Menighetsplantning på norsk: Søkelys på menighetsplantning i Norge; metoder og erfaringer*. Drammen: Rex Forlag, 1997.
- Van Gelder, Craig and Zscheile, Dwight J.. *The Missional Church in Perspectives: Mapping Trends and Shaping The Conversation*. USA: Baker Academic, 2011.

7. 2 Kilder fra Internett

- Dawn Norge, "Nye mennesker - nye fellesskap"; tilgjengelig på <http://dawnnorge.no/?p=4200>; besøkt 24. november 2014.
- Dawn Norge, "Dawn undersøkelse 2010"; tilgjengelig på <http://dawnnorge.no/?p=1707>; besøkt 24. november 2014.

- Dawn Norge, “Lærdommer fra mange menighetsplantere i Norge og Europa”; tilgjengelig på http://dawnnorge.no/?page_id=2585; besøkt 2. oktober 2014.
- Dawn Norge, “Folket i kirken - kirken i folket”; tilgjengelig på <http://dawnnorge.no/?p=8>; besøkt 2. oktober 2014.
- Menighetsfakultetet, “Menighetsutvikling i folkekirken”; tilgjengelig på <http://www.mf.no/boker-rapporter>; besøkt 18. november 2014.
- Statistisk sentralbyrå, “Den Norske Kirke, 2013”, tilgjengelig på http://www.ssb.no/kirke_kostra; 25. november 2014.
- Store Norske leksikon, “religion i Norge”; tilgjengelig på https://snl.no/religion_i_Norge; Besøkt 14. november 2014.

7.3 Ikke-publiserte kilder

- Intervju med NN, Pastor i IMI Kirken Tananger. Intervjuet ble foretatt 26. august 2014.
- Intervju med NN, Pastor i Vågsbygd Misjonsmenighet. Intervjuet ble foretatt 2. september 2014.
- Intervju med NN, Pastor i IMI Kirken Tjensvoll. Intervjuet ble foretatt 15. september 2014.
- Intervju med NN, Pastor SALT Bergen. Intervjuet ble foretatt 17. september 2014.

Kapittel 8

VEDLEGG

8.1 Vedlegg 1: Intervjuguide

Intervjuguide

Introduksjonsspørsmål

1. Kan du fortell litt om når og hvor menigheten ble plantet?
 1. Hvor ble menigheten plantet?
 2. Når ble menigheten plantet?
 3. Kan du si litt om hva din rolle har vært?
 4. Ble den plantet ut i fra, eller i samarbeid med en organisasjon/ kirkesamfunn?
 5. Et sentralt tema når vi snakker om menighetsplanting er jo “menighet”, kan du si litt hva ditt syn er på hva en kristen menighet er for noe?
 6. Hva tenker du er menighetens viktigste oppgaver?
 7. Hva vil det si det er, etter din mening, å plante en menighet?

Misjonsteologisk begrunnelse

2. Kan du fortelle litt om hvorfor dere valgt å plantet en menighet?
 1. Hva vil du si var den viktigste grunnen?
 2. Kan du slitt om deres teologisk begrunnelse for å plante? Har det vært foreksempel en bibeltekst eller et teologisk poeng/ rammeverk som har vært viktig for dere?
 3. Kan du si litt om hva du tenker rundt deres strategisk begrunnelser for å plante?
 4. Kan du si litt om dine refleksjoner rundt konteksten/ nærmiljøet dere har plantet i?
 1. Hva tenker du om at ca 80-90% av de i byen din er døpt og medlemmer av Den Norske Kirke?
 2. Hva tenker du om at det er mange andre menigheter i byen der dere har plantet? kan det tenkes at de ikke er behov for flere?
 3. Hvorfor ikke heller gå inn i en eksisterende menighet?
 4. Kan ikke de som er interessert i kristen tro bare gå i eksisterende menigheter?

Misjonsstrategi

3. Kan du fortelle litt om strategien dere har hatt for deres menighetsplanting?
 1. Har dere brukt noen spesifikke modeller eller prinsipper?
 1. Hvis ja, kan du gjengi den/de?
 2. Hvis nei, hva var det som var bestemmende/ avgjørende?
 2. Her dere brukt noen spesifikke verktøy?
 1. Hvis ja, kan du gjengi den/de?
 2. Hvis nei, hva var det som var bestemmende/ avgjørende?
 3. Har dere vært del av et eller flere nettverk som har betydd en positiv forskjell?

1. Hvis ja, på hvilken måte?
2. Hvis nei, hva var det som var bestemmende/ avgjørende?
4. Ut i fra erfaringene deres så langt, hvordan blir nye lagt til menighetens gudstjenestefellesskap, eventuelt i smågrupper?
5. Av og til kan man snakke om plantingens ulike faser, er det noe dere kjenner dere i igjen i? Kan du eventuelt si litt om hvordan det har sett ut hos dere.
6. Er dere opptatt av å trene opp nye ledere for å plante andre steder? Hvorfor det og hvordan ser det i tilfellet ut hos dere? Hvis nei, hva var avgjørende?
7. Hvis menighetsplanting var “svaret”, hva ville spørsmålet ha vært?

8.2 Vedlegg 2: Tilbakemelding fra personvernombudet

Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS

NORWEGIAN SOCIAL SCIENCE DATA SERVICES

Harald Hårfagres gate 29
N-5007 Bergen
Norway
Tel: +47-55 58 21 17
Fax: +47-55 58 96 50
nsd@nsd.uib.no
www.nsd.uib.no
Org nr. 985 321 884

Kari Storstein Haug
Misjonshøgskolen
Misjonsmarka 12
4024 STAVANGER

Vår dato: 18.08.2014

Vår ref: 39399 / 3 / SSA

Deres dato:

Deres ref:

TILBAKEMELDING PÅ MELDING OM BEHANDLING AV PERSONOPPLYSNINGER

Vi viser til melding om behandling av personopplysninger, mottatt 07.08.2014. Meldingen gjelder prosjektet:

39399	<i>Teologi og strategi for menighetsplanting</i>
<i>Behandlingsansvarlig</i>	<i>Misjonshøgskolen, ved institusjonens øverste leder</i>
<i>Daglig ansvarlig</i>	<i>Kari Storstein Haug</i>
<i>Student</i>	<i>Johannes Vålandsmyr</i>

Personvernombudet har vurdert prosjektet, og finner at behandlingen av personopplysninger vil være regulert av § 7-27 i personopplysningsforskriften. Personvernombudet tilrår at prosjektet gjennomføres.

Personvernombudets tilråding forutsetter at prosjektet gjennomføres i tråd med opplysningene gitt i meldeskjemaet, korrespondanse med ombudet, ombudets kommentarer samt personopplysningsloven og helseregisterloven med forskrifter. Behandlingen av personopplysninger kan settes i gang.

Det gjøres oppmerksom på at det skal gis ny melding dersom behandlingen endres i forhold til de opplysninger som ligger til grunn for personvernombudets vurdering. Endringsmeldinger gis via et eget skjema, <http://www.nsd.uib.no/personvern/meldeplikt/skjema.html>. Det skal også gis melding etter tre år dersom prosjektet fortsatt pågår. Meldinger skal skje skriftlig til ombudet.

Personvernombudet har lagt ut opplysninger om prosjektet i en offentlig database, <http://pvo.nsd.no/prosjekt>.

Personvernombudet vil ved prosjektets avslutning, 01.07.2015, rette en henvendelse angående status for behandlingen av personopplysninger.

Vennlig hilsen

Katrine Utaaker Segadal

Sondre S. Arnesen

Kontaktperson: Sondre S. Arnesen tlf: 55 58 33 48

Vedlegg: Prosjektvurdering

Kopi: Johannes Vålandsmyr valandsmyr@gmail.com

Dokumentet er elektronisk produsert og godkjent ved NSDs rutiner for elektronisk godkjenning.

Avdelingskontorene / District Offices:

OSLO: NSD, Universitetet i Oslo, Postboks 1055 Blindern, 0316 Oslo. Tel: +47-22 85 52 11. nsd@uio.no
TRONDHEIM: NSD, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, 7491 Trondheim. Tel: +47-73 59 19 07. kyrr.svarva@svt.ntnu.no
TROMSØ: NSD, SVF, Universitetet i Tromsø, 9037 Tromsø. Tel: +47-77 64 43 36. nsdmaa@sv.uit.no